

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת וַיֵּצֵא

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יֵצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְּעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"

בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א

אֱלוּל תַּש"ע לַפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. רַבִּי חֵינַי
פָּתַח וְאָמַר, (קהלת א) וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ וּבָא
הַשָּׁמֶשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם. הַפְּסוּק
הַזֶּה בְּאֵרוֹהוּ, אֲבָל וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ - זֶה יַעֲקֹב
כְּשֶׁהָיָה בְּבֵּאֵר שֶׁבַע. וּבָא הַשָּׁמֶשׁ - כְּשֶׁהֵלֵךְ
לְחָרָן, שְׂכָתוֹב וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ. וְאֵל
מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵף (דף קמז ע"א) זֹרַח, שְׂכָתוֹב וַיֵּשְׁכַּח בְּמָקוֹם
הַהוּא.

וּבָא וּרְאֵה, אֵף עַל גַּב שֶׁהַשָּׁמֶשׁ מֵאִיר לְכָל
הָעוֹלָם, מִסְּעוּתָיו הֵם כְּשֵׁנֵי צְדָדִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר הוֹלֵךְ אֵל דְּרוֹם וְסוּבָב אֵל צָפוֹן, מִשׁוֹם
שָׁזָה יָמִין וְזָה שְׂמָאל. [ומשום] וְשׂוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא כָּל יוֹם
מִצַּד הַמְּזֻרָה, וְהוֹלֵךְ לְצַד הַדְּרוֹם [שֶׁל מִעֲרָב], וְאַחַר
כֵּן לְצַד הַצָּפוֹן, וּמִצַּד הַצָּפוֹן לְצַד הַמִּעֲרָב, וְאִז
הַשָּׁמֶשׁ מִתְּכַנֵּם וַיּוֹצֵא לְצַד מִעֲרָב. יוֹצֵא מִמְּזֻרָה,
שְׂכָתוֹב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע. וְהוֹלֵךְ לְמִעֲרָב,
שְׂכָתוֹב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יוֹצֵא מִכְּלָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
שְׁפָתוֹב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע, וְהוֹלִיךְ
לְרֵשׁוֹת אַחֲרָתָּהּ, שְׁפָתוֹב וַיִּלְךְ תְּרַנָּה. [יוֹצֵא מִמְּזוּרָתָּהּ, שְׁפָתוֹב

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע, זוֹ הַשְּׁמִיטָה שֶׁנּוֹמְלֵת מִהַעֲמֵק הָעֲלִיּוֹן הָאוֹר שְׁמַאִיר, וְהוֹלֵכֶת

לְמַעְרָב, שְׁפָתוֹב וַיִּלְךְ תְּרַנָּה, הַמָּקוֹם שֶׁחָדִין וְהָרְגוּ שָׁם].

רַבִּי יוֹסִי מִבְּאֵר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּגִלּוֹת. בְּרֵאשׁוֹנָה
הָיָה יוֹרֵד אוֹר מִן הָעֵמֶק הָעֲלִיּוֹן, וַיַּעֲקֹב הָיָה
נוֹטֵל אוֹתוֹ וְהוֹלִיךְ לְבְּאֵר שֶׁבַע, הַבְּאֵר שֶׁחֲפְרוּהָ
שָׂרִיסִים, שֶׁהָיָה מֵאִיר מִשָּׁם, וְהַשְּׁלִים אוֹתָהּ הַבְּאֵר
בְּכָל הַשְּׁלֵמוֹת. וּבִימֵי הַגִּלּוֹת נָסַע מִבְּאֵר שֶׁבַע הַזֶּה
וְהָלַךְ לְחֲרַנָּה, שְׁפָתוֹב וַיִּלְךְ תְּרַנָּה, בְּלוֹמַר חֲרוֹן
אָף. וּמָה הוּא חֲרוֹן אָפוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
הַדְּרָגָה הַרְעָה, הָאֶרֶץ שֶׁל רֵשׁוֹת אַחֲרָתָּהּ.

אָמַר רַבִּי חֲיִיאָה, בְּשֶׁהוֹלִיךְ הַשְּׁמַשׁ לְמַעְרָב, הַמַּעְרָב
הַזֶּה נִקְרָא מְקוֹמוֹ שֶׁל הַשְּׁמַשׁ, הַכֶּסֶף שֶׁלוֹ,
מְקוֹם שֶׁשׁוֹלֵט עָלָיו. וְהוּא שְׁפָתוֹב אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף
זוֹרֵחַ הוּא שָׁם. שֶׁהוֹלִיךְ אֵלָיו לְהֵאִיר עָלָיו, וְנוֹטֵל
אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְכוֹנֵם אוֹתָם אֵלָיו.

וְהִינוּ כְּמוֹ שְׁשָׁנֵינוּ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ
תְּפִלֵּינוּ, [ס"א וְלְמַדְנֵנוּ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ תְּפִלֵּינוּ, שְׂכֵתוֹב

נִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְרוּעַ עֵזוֹ. וְשָׁנֵינוּ, יָמֵינוּ - זוֹ הַתּוֹרָה, שְׂכֵתוֹב מִיָּמֵינוּ אֵשׁ דַּת לָמוֹ.

וּבְרוּעַ עֵזוֹ - אֵלֵינוּ תְּפִלֵּינוּ. וּבְלִים נִטְלָה יַעֲקֹב וּמְאַסֵּף לְצַד מַעֲרָב. וְהַלְבָּנָה אוֹסְפֵת

לְכַסּוֹף כָּל אוֹתָם הָאוֹרוֹת וְהַנְּגוּרוֹת שֶׁנִּטְלָה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וּמְאִיר לָהּ, וְזֶה

שְׁשָׁנֵינוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ תְּפִלֵּינוּ] מְשׁוֹם שֶׁנִּטְלָה אֶת כָּל

הַבְּתָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, וּמִי הֵם? הַסּוּד שֶׁל הָאֵב

הָעֲלִיּוֹן וְסוּד הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, וְהֵם הַתְּפִלֵּין שֶׁפָּרָאשׁ,

כְּמוֹ שְׁשָׁנֵינוּ, כִּי הֵן גְּדוּל נוֹטֵל פָּרָאשׁ. וְאַחַר שֶׁנִּטְלָה

הָאֵב וְהָאֵם, נוֹטֵל הַיָּמִין וְהַשְּׂמָאל, וְנִמְצָא [שֶׁהַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא] שֶׁנִּטְלָה הַכֹּל.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּפִאֲרַת יִשְׂרָאֵל נוֹטֵל הַכֹּל,

וּכְשֶׁנִּמְשָׁכַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה, נוֹטֵלֶת

אֶף כְּאֵן הַכֹּל, עוֹלָם הַזְּכוּר שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

וּכְּעוֹלָם [דף קמו ע"ב] הַנְּקֵבָה שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כְּמוֹ שִׁיּוּצָאִים כָּל הָאוֹרוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי גַם

נוֹטֵל הַכֹּל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁתְּרֵי זֶה כְּמוֹ זֶה, וּמְשׁוֹם

כִּי בָּאָר שְׁבַע זֶה הַיּוֹבֵל, בָּאָר [שְׁבַע] זוֹ הַשְּׂמִיטָה.

[שֶׁתְּרֵי זֶה כְּמוֹ זֶה] [הַכֹּל לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא] וְהַשְּׂמִיטָה [הַזֶּה] אֵינוֹ מְאִיר

אֵלֶּא מִן הַיּוֹבֵל, [וְהוּא נוֹטֵל לְתוֹךְ הָאוֹרוֹת וּמְכַנִּים תּוֹךְ הַשְּׂמֵטָה]
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, וְזֶה
 הַמַּעֲרָב שֶׁהוּא הַשְּׂמֵטָה.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע - זֶה
 הַמַּעֲרָב, שְׁנַת הַשְּׂמֵטָה. וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה - זוֹ שְׁנַת
 הָעֶרְלָה, מִשׁוֹם שֶׁיֵּצֵא מִרְשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה לְרִשׁוֹת
 אַחֲרַת, שֶׁהִיָּה בּוֹרַח מֵאֲחִיו, כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר.

תּוֹסֵפֶתָא

בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲהוּבֵי עֲלִיּוֹן, בְּחִירֵי הַמַּמְשָׁלָה, קָרְבוֹ
 שְׂמַעוּ. מִי חָכֵם בְּכֶם, בְּעֲלֵי הָעֵינַיִם בְּהַשְׂכִּיל,
 יבֹא וַיֵּדַע. בְּשַׁעַה שֶׁהָרֵאשׁ תִּלְכֹּן נֹטֵל שְׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת
 וְחֻקֵּי אוֹתָם בְּחֻקֵּיכֶם תִּחְקִיקוֹת, אַחַת א', אַחַת ו',
 וְאַחַת ו', וְנִחְקֵק אִי"ן - הָא' הָרֵאשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל
 הַכֹּל טָמוּן שָׁל כָּל הַשְּׂמוּנִים, י' הוּא עֲלִיַת הַרְצוֹן,
 נִתְקַן מִן הָרֵאשׁ לְמַעְלָה, וַיֵּרֶד לְמַטָּה. יֵצֵא וְהוֹצִיא
 שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם שְׂבִילִים, עַד שֶׁנִּחְקְרוּ בְּאַבְנֵים
 יְקָרוֹת שְׁלוֹהֵטוֹת, וְנִקְשְׂרוּ עִם הָאוֹת נו"ן, שֶׁהוּא
 זָכָר וְנִקְבָּה, שְׁנֵי אוֹתֵבַיִם. קָשָׁר חֲזָק, בָּהֶם נִתְקַנּוּ,

והשם הקדוש נקשר בהם, מהם נמצא המזון לכל
 [בהם], נתקנו העולמות.

ועל כן נחקקה זו פשוטה, הכלל של שתיים: נ'
 כפופה נקבה אחת, י' שהיא הרצון שמוציא
 שבילים הבה בין האותיות ועשה את הרקיע של
 יעקב בין שתי רוחות, והטיל בין האיברים
 דבורים. עד שיירד לנו הזו, שהיא כפופה, וחברו
 אותה יחד, צפון ודרום, אחר כך נקשרו יחד. הנ'
 הכפופה הזו נקראת באר שבע ומתמלאת מייעקב
 להשקות את כל עדרי הצאן, ועל כן ויצא יעקב
 מבאר שבע וילך חרנה. עזר, מבאר שבע למעלה,
 שחרי מפנה יוצא אחר כך להשקות את חרנה,
 שהיא הבאר שלמטה, חרון אף ה', חרב ה', דין,
 בית חדין, אלהים. ועל כן אלהים באו גזים
 בנחלתך. עד כאן התוספתא.

וכאשר הגיע לבית אל, שהיא ברשות הקדושה,
 מה כתוב? ויפגע במקום. מי המקום?
 רבי תיירא אמר, זהו מקומו שאמרנו, שכתוב ואל

מקומו שואף [זורח הוא שם]. ויגלן שם כי בא השמש,
כמו שפאמר שואף זורח הוא שם, שהרי הוא
בא כדי להאיר לו.

ויקח מאבני המקום. לא כתוב אבני המקום
אלא מאבני המקום. אלו הם אבנים
יקרות מרנליות טובות שהן שתיים עשרה אבנים
עליונות, ככתוב שתיים עשרה אבנים. ותחת
אלו שנים עשר אלה ורבבות אבנים פסולות,
ובלן נקראות אבנים, ומשום כך מאבני המקום
ולא אבני [המקום], זה המקום שאמר.

וישם מראשתיו. מראשתיו של מי? אלא
מראשתיו של המקום שהוא. מה זה
מראשתיו? אם תאמר כמי ששם תחת ראשו -
לא. אלא מראשתיו - לארבעה [ראשי] צדדי
העולם. שלש אבנים לצד (דף קמח ע"א) צפון, ושלש
לצד מערב, ושלש לצד דרום, ושלש לצד מזרח.
והמקום שהוא עליהם להתקן בהם.

וְאִזּוּ וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא. [וַיֵּשֶׁב, י"ב מְרַגְלִיּוֹת לְמַטָּה, וְכָל
 אוֹתָן מְרַגְלוֹת שָׁמַן עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה הָרִי מִן כ"ב.] כִּיּוֹן שְׁנַתְקָנָה
 הַמַּטָּה, שָׁכַב בָּהּ. מִי שָׁכַב בָּהּ? הַשָּׁמַשׁ. וְעַל כֵּן
 כָּתוּב בַּיַּעֲקֹב וַיֵּשֶׁב עַל הַמַּטָּה, שְׁהָרִי לוֹ רְאוּיָה
 וְלֹא לְאַחֵר. וְעַל כֵּן וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא, וּמִשׁוֹם
 כִּדּוּ כָּתוּב וְנִרְחַ הַשָּׁמַשׁ וּבֹא הַשָּׁמַשׁ.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד לְפָנָי מְעַרְת
 אֲפִיקוֹתָא. עָבַר אִישׁ אֶחָד וּשְׁנֵי בָנִים עִמּוֹ,
 וְהָיָה אֶחָד לְאַחֵר אֹמֵר, חֲזַק הַשָּׁמַשׁ הָיָה הוּא
 מִצַּד הַדְּרוֹם, וְאֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּים אֵלָּא עַל
 הָרוֹחַ, מִשׁוֹם שְׁהָרוֹחַ הֵיא קִיּוֹם הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל
 הַצְּדָדִים, וְאֵלְמָלָא שְׁהוּא עוֹמֵד בַּשְּׁלֵמוֹת, אֵין
 הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם.

אָמַר לוֹ אֶחָיו הַקָּטָן, אֵלְמָלָא יַעֲקֹב, לֹא הִתְקַיֵּם
 הָעוֹלָם. בֹּא רְאֵה, בַּשָּׁעָה שִׁיחַדוּ בָנָיו אֶת
 הַיַּחֲוֹד שְׁלִמְעָלָה וְאָמְרוּ (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'
 אֵלֵהִינוּ ה' אֶחָד, זוּהִי הַשְּׁלֵמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה
 לְהִתְיַחַד בִּיחֹד אֶחָד, אֲזִי הִתְחַבַּר יַעֲקֹב אֲבִיהֶם,

וְנָטַל אֶת בֵּיתוֹ, וַיֵּשֶׁב בּוֹ בְּחִבּוּר אֶחָד עִם
הָאֲבוֹת, לְהִתְחַבֵּר זָכָר וּנְקֵבָה יַחַד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשַׁתְּתֵּף עִמָּהֶם וְאֲשַׁמְעֵם מָה
הֵם אוֹמְרִים. פָּתַח אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר,
קוּמָה ה' לְמַנוּחָתְךָ אַתָּה וְאַרְזוֹן עֵינֶיךָ. קוּמָה ה'
לְמַנוּחָתְךָ - בְּמִי שְׂאוֹמֵר יְקוּם הַמְּלָךְ לְבֵית
מְנוּחַת מִשְׁכָּנוֹ.

שְׁנַיִם הֵם הָיוּ שְׂאוֹמְרֵי קוּמָה ה' - מֹשֶׁה וְדָוִד.
מֹשֶׁה אָמַר, (במדבר י) קוּמָה ה' וַיִּפְצוּ
אֵיבֵיךָ. וְדָוִד אָמַר (תהלים קלב) קוּמָה ה' לְמַנוּחָתְךָ.
מָה הַהֲבִידֵל בֵּינֵיהֶם? אֵלֶּא מֹשֶׁה, בְּמוֹ מִי שְׂמַצִּיחַ
אֶת בֵּיתוֹ הוּא אָמַר. מֹשֶׁה צִוָּה אוֹתָהּ לְהִלָּחֵם
קָרֵב בְּנֶגֶד שׁוֹנְאָיו, וְדָוִד הוֹמִין אוֹתָהּ לְמַנוּחָתָהּ.
בְּמוֹ שְׂמֹמְזִין [לז] אֶת רַבּוֹ, מוֹמִין אֶת הַמְּלָךְ
וְהַגְּבִירָה עִמּוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב קוּמָה ה' לְמַנוּחָתְךָ
אַתָּה וְאַרְזוֹן עֵינֶיךָ, בְּדִי שְׂלֵא לְהַפְרִידֵם.

בְּחֻנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צַדִּיק וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ. מִכָּאֵן
לְמַדְנוּ, שְׂמִי שְׂמֹמְזִין אֶת הַמְּלָךְ, יִשְׁנֶה

את מעשיו כְּדִי לָתֵת שְׂמֵחָה לַמֶּלֶךְ. אִם (דף קמח ע"ב)
 דָּרָךְ הַמֶּלֶךְ שְׂמֵשֶׁמְחִים אוֹתוֹ בַּדְּחָנִים פְּשׁוּטִים -
 יִסְדֵּר לְפָנָיו בַּדְּחָנִים נִכְבָּדִים וְשָׂרִים גְּדוֹלִים, וְאִם
 לֹא - זֶה לֹא [משום] שְׂמֵחַת הַמֶּלֶךְ.

בֵּן רֵאָה, דָּוִד הַזְּמִין אֶת הַמֶּלֶךְ וְהַגְבִּירָה
 לְמִנוּחָה, מָה עָשָׂה? שָׁנָה אֶת בַּדְּחָנִי הַמֶּלֶךְ
 בְּשָׂבִיל שָׂרִים וְנִכְבָּדִים, וּמִי הֵם? שְׂכָתוֹב כַּהֲנִיף
 יִלְבָּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֵיךָ יִרְגְּנוּ. וַחֲסִידֵיךָ יִרְגְּנוּ? הֲיֵה
 צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְוִיִּךָ יִרְגְּנוּ! שְׂחָרֵי הַלְוִיִּים הֵם
 בַּדְּחָנִי הַמֶּלֶךְ, וּכְעַת דָּוִד שָׁחַזְמִין אוֹתוֹ לְמִנוּחָה,
 עָשָׂה אֶת הַכְּתָנִים וְהַחֲסִידִים שִׁיחִיו הֵם בַּדְּחָנִי
 הַמֶּלֶךְ.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דָּוִד, אֵינִי רוֹצֵה
 לְהַטְרִיחַ עָלֶיךָ. [אלו] אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דָּוִד, לֹא
 אָמַר לוֹ דָּוִד, רַבּוֹנִי, [לא כֹּה, אֶלֶּא] כְּשֵׁאתָה
 בְּהִיכָלְךָ, אַתָּה עוֹשֶׂה רְצוֹנְךָ. כְּעַת שָׁחַזְמִנְתִּי
 אוֹתְךָ, הַדְּבָר עוֹמֵד בְּרְצוֹנִי לְקָרֵב אֶת אֵלֹהֵי שָׁחַם
 יוֹתֵר חֲשׁוֹנִים, אַף עַל גַּב שְׂאִין דְּרָכָם בְּזוֹת.

מכאן למדנו, שמי שהוא כביתו, יסדר דרכו
 ומעשהו כרצונו. אם מזמינים אותו,
 יעשה את רצונו של מארחו כמו שמסדר עליו,
 שהרי דוד החליף לוים וסדר פתנים, והקדוש
 ברוך הוא הקים את הדבר כרצונו.

אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני
 משיחך. הסדור שסדרתי לא ישוב אחור.
 אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, תייה, אפלו
 בכלים שלי לא אשתמש, אלא בכלים שלך. ולא
 זו הקדוש ברוך הוא משם עד שנתן לו אוצרות
 ומתנות, שכתוב נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב
 מפנה מפרי בטנך אשית לכסא לך. בא רבי
 יצחק ונשק לו. אמר, אם לא באתי לדך הו
 אלא לשמע את זה - די לי.

פתח בן אחר שלו ואמר, ויצא יעקב מבאר
 שבע וילך חרנה, הינו שכתוב (בראשית ב'
 על בן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק
 באשתו. דבר אחר ויצא יעקב מבאר שבע וילך

חָרָנָה - רָמַז בְּשִׁינָאָו יִשְׂרָאֵל מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וְהִגְלוּ בֵּין הָעַמִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה א) וַיֵּצֵא מִן
בֵּית צִיּוֹן כָּל הַדְּרָה, וְכָתוּב גַּלְתָּה יְהוּדָה מֵעֵנִי
וְגו'.

פְּתַח הָאֵחָר הַקָּטָן וְאָמַר, וַיִּפְנַע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן
שֵׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. מַה זֶה וַיִּפְנַע
בַּמָּקוֹם? לְמַלְךְ שֶׁהוֹלֵךְ לְבֵית הַגְּבִירָה, צָרִיךְ
לִפְנֵי אֹתָהּ וּלְבָשִׁם אֹתָהּ בְּדָבָרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא
תִּמָּצֵא אֲצִלוֹ בְּהַפְקָרָה, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שֶׁאֵפְלוּ יֵשׁ
לוֹ מִטָּה שֶׁל זָהָב וְכִסְתוֹת מְרַקְמוֹת מֵעֲשֵׂה רוֹקֵם
לִישָׁן בָּהֶם, וְהֵיא מְתַקֶּנֶת לוֹ מִטָּתוֹ מֵאֲבָנִים
בְּאֶרֶץ, וּבְחֶדֶר שֶׁל תְּבִין. יַעֲזֹב אֶת שָׁלוֹ וַיֵּלֶן
בָּהֶם, לְתֵת לָהּ גִּחַת, וְכֵדֵי שִׁיחֶיהָ הָרָצוֹן שֶׁלָּהֶם
יַחַד בְּלִי אָנָּם. כְּמוֹ שֶׁלְּמִדְּנוּ כָּאֵן, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁחֲלָךְ
אֵלֶיהָ, מַה פְּתוּב? [וַיֵּלֶן שֵׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, לְחֲרָאוֹת שֶׁאִסוּר לוֹ לְאָדָם
לְשִׁמֵשׁ מִטָּתוֹ בַּיּוֹם] וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֵאֲשֶׁתּוֹ
וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, כְּדֵי לְתֵת לָהּ גִּחַת שֶׁאֵפְלוּ
אֲבָנֵי הַבַּיִת אֲהוּבִים לְפָנָיו לְלוֹן בָּהֶם [שְׁכָתוּב וַיִּשְׁכַּב

בְּכַה רַבִּי יִצְחָק, [וְהוֹדִי] וְשָׁמַח. אָמַר, אֵלֹהֵי
 הַמְּרַנְנֵלִיּוֹת תַּחַת יְדֵיכֶם, וְלֹא אֵלֶיךָ
 אֲחֵרֵיכֶם? אָמְרוּ לוֹ, אַתָּה תִּלְךָ לְדַרְכְּךָ, וְאֲנִי
 נִכְנֵם לָעִיר לְהִלּוּלָא שְׁל בְּנֵי זָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 עֲבָשׁוּ יֵשׁ לִי לְלָכֶת לְדַרְכֵי. (דף קמט ע"א) הֲלֵךְ לוֹ וְסִדֵּר
 אֶת הַדְּבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 וְדַאי יָפָה אָמְרוּ, וְהַכֹּל נֶאֱמַר בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 אָמַר, הַדְּבָרִים הִלְלוּ הֵם מִבְּנֵי בְּנֵי שְׁל רַבִּי
 צְדוּק תַחֲלֹשׁ הֵם. מָה הַטַּעַם נִקְרָא תַלְשׁ? מִשׁוּם
 שְׁאֲרַבְּעִים שָׁנָה הִתְעַנְּהָ עַל יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֹא תִחַרַב
 בְּיָמֶיהָ, וְהָיָה מִפְּרֹשׁ עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר שְׁל הַתּוֹרָה
 סוּדוֹת עֲלִיזוּנִים וְנוֹתֵן בָּהֶם דְּרֹךְ לְבְנֵי הָעוֹלָם
 לְהִתְנַהֵג בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיוּ [אֵלֶּי] יָמִים מוֹעֲטִים עַד
 שְׁפַנְשֵׁתִי אוֹתוֹ הָאִישׁ, וּבְנֵי הַקְּטָן עָמוּ.
 אָמַרְתִּי לוֹ, אֵיפֹה בְּנֵךְ הָאֲחֵר? אָמַר לִי, עָשִׂיתִי
 לוֹ הִלּוּלָא, וְנִשְׂאָר עִם אִשְׁתּוֹ. כִּיּוֹן שְׁהַכִּיר אוֹתִי,
 אָמַר לִי, חֲיִיךְ שְׁלֹא תוֹמְנֵתִי אוֹתְךָ לְחִתְנַת בְּנֵי
 מִשׁוּם שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: אֶחָד - שְׁלֹא יִדְעֵתִי בְּךָ

ולא הכרתי אותך, שפך מזמינים את האדם -
 כפי כבודו, ואולי אתה איש גדול ויפגם כבודך.
 ואחר - אולי אתה הולך לדרךך בחפזון ולא
 אמריח עליך. ואחר - שלא תתבייש לפני אנשי
 החבורה, שדרבנו - שכל אותם שאוכלים על
 שלחן חתן ובלה, בלם נותנים להם אוצרות
 ומתנות. אמרתי לו, הקדוש ברוך הוא ידון
 אותך לטוב. אמרתי לו, מה שמך? אמר לי,
 צדוק הקטן. באותה שעה למדתי ממנו שלשה
 עשר [תריסר] סודות עליונים בתורה, ומבנו
 שלשה, אחד בנבואה, ואחר [ושנים] בתלום.

ואמר, מה בין נבואה לתלום? נבואה בעולם
 היא של זכר, ותלום בעולם הנקבה,
 ומנה לזה ביש דרגות יורד. הנבואה בימין
 ובשמאל, ותלום בשמאל. ותלום נפרד לבמה
 דרגות למטה, משום כך תלום הוא בכל
 העולם, אבל כפי דרגתו. כך נראה, כפי האדם
 כך דרגתו, הנבואה אינה מתפשטת אלא
 במקומה.

בַּא רָאָה מַה כָּתוּב, וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֵלָם מֵצַב
 אֶרֶצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
 אֱלֹהִים עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א)
 הָיָה הָיָה דְבַר ה' אֶל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכַּהֵן
 בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עֲלָיו שָׁם יַד
 ה'. הָיָה הָיָה - נִבְּוָאָה לְשַׁעֲהַ הַזֹּתָה, שְׁהַצְמִיכָה
 עַל הַגְּלוּת מִשׁוּם שְׁהַשְׁכִּינָה יְרֻדָה עִם יִשְׂרָאֵל
 לְגָלוּת, וְרָאָה יְחֻזְקָאֵל מַה שְּׁרָאָה לְפִי שַׁעֲהַ. וְאָף
 עַל נִבְּ שְׁאוֹתוֹ הַמָּקוֹם לֹא רָאִוּ לָזֶה, מִשׁוּם כִּדְ
 הָיָה הָיָה. מַה זֶה הָיָה הָיָה? אֵלֶּא הָיָה לְמַעְלָה -
 הָיָה לְמַטָּה, שְׁכַתוּב סֵלָם מֵצַב אֶרֶצָה וְרֹאשׁוֹ
 מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה. נוֹטֵל [אוֹתוֹ] לְמַעְלָה וְנוֹטֵל [אוֹתוֹ]
 לְמַטָּה. הָיָה הָיָה - אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה.

בַּא רָאָה, הַסֵּלָם הָיָה מִחֲזִיק בְּשֵׁנֵי עוֹלָמוֹת -
 בְּמַעְלָה וּמַטָּה. בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר כְּבָר.
 בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים - בְּמָקוֹם שְׁהַגְּלוּת שׁוֹרָה בּוֹ, וְעִם
 כָּל זֶה, עַל נְהַר כְּבָר. מַה זֶה נְהַר כְּבָר? אֵלֶּא
 שְׁתֵּי הַכְּבָר מִקֶּדֶם לָכֵן, (דף קמט ע"ב) שְׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה
 עֲלָיו, שְׁכַתוּב וְנְהַר יִצָּא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן

וגו'. וזה הוא נהר אחר מאותם ארבעה הנהרות.
ומשום ששָׁרָה עָלְיוּ מִקְדָּם לָכֵן וְהָיָה עָלְיוּ כָּבֵד
- שורה בו עכָּשׁוּ, וְהִתְנַלָּה לִיחֻזְקָאָל.

בַּא רְאֵה, וַיַּחֲלֵם, וְכִי יַעֲקֹב הִקְדוּשָׁה, שֶׁהוּא
הַשָּׁלֵם שֶׁל הָאָבוֹת, הִתְנַלָּה עָלְיוּ בַּחֲלוּם,
וּבְמָקוֹם הִקְדוּשָׁה הַזֶּה לֹא רְאָה [לו] אֲלָא בַּחֲלוּם?
אֲלָא יַעֲקֹב בְּזִמְנָה הַזֶּה לֹא הָיָה נְשׁוּי, וַיַּצְחֵק הָיָה
בָּיָם. וְאִם תֵּאמַר שֶׁהֵיכָה אַחַר כָּךְ, כְּשֶׁנִּשְׁאַ, כְּתוּב
וַיֵּרָא בַּחֲלוּם? שָׁם הַמָּקוֹם נָרָם, וַיַּצְחֵק הָיָה
בָּיָם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בּוֹ חֲלוּם.

וְאַחַר שֶׁבָּא לְאֶרֶץ הִקְדוּשָׁה עִם הַשְּׂבָטִים,
וַנִּשְׁלַמָּה [בְּהֵם] לָהֶם עֲקָרַת הַבַּיִת וְאִם
הַבָּנִים שְׂמִיחָה, כְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגו',
וְכְתוּב (בראשית מו) וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת
הַלַּיְלָה. כָּאֵן לֹא כְּתוּב בּוֹ חֲלוּם, שֶׁחֲרִי הָיָה
מִדְּרָגָה אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה.

בַּא רְאֵה, הַחֲלוּם הוּא עַל יְדֵי גְבֻרֵי אֵל, שֶׁהוּא
לְמַטָּה, בְּדִרְגָּה הַשְּׂשִׁית מִנְּבוּאָה. מְרָאָה -

על ידי הדרגה ההיא של החיה ההיא ששולטת
 בלידה. ואם תאמר, הנה פתוב (דניאל ח) נבריא
 הן להלך את המראה - כך זה נדאי, שמראה
 דבריו יותר סתומים, ובחלום מפרש יותר,
 ומפרש את הסתומים של המראה. ועל כן נפקד
 נבריא, שיפרש את דברי המראה, שהוא יותר
 סתום.

ועל כן פתוב במראה - וירא, וארא. מה
 הפעם? משום שהוא מראה, כמו המראה
 הנה שגראים פתובו כל הדמיות, ומשום כך
 וארא, ראיתי דמותו. באל שדי, שהוא המראה,
 שגראית פתובו דמות אחרת, וכל הדמיות
 העליונות נראות בו.

משום כך, יעקב באותו הזמן, פתוב ויחלם והנה
 סלם מצב ארצה [וראשו]. מה זה סלם?
 הדרגה ששאר הדרגות תלויות בה, והוא יסוד
 העולם. וראשו מניע השמימה, כך הוא להתקשר
 עמו. וראשו מניע השמימה, מי ראשו? ראשו של

אותו סָלָם. ומי הוא? זה שְׁפָתוֹב בּוֹ (בראשית מז) ראש
הַמָּטָה. מִשׁוֹם שֶׁהוּא רֹאשׁ לַמָּטָה הַזֶּה וּמִמָּנָה
מֵאִיר. מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה, מִשׁוֹם שֶׁהוּא סִיּוֹם הַגּוֹף,
וְעוֹמֵד בֵּין עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן, כְּמוֹ שֶׁתְּכַרִּית הוּא סִיּוֹם
הַגּוֹף וְעוֹמֵד בֵּין הַיְרֻכִּים וְהַגּוֹף, וְעַל זֶה מִגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה.

וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, אֱלוֹ
הַמְּמַנִּים שָׁל כָּל הָעַמִּים, שָׁהֵם עוֹלִים
וְיֹרְדִים בְּסָלָם הַזֶּה. כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים, נִשְׁפָּל
הַסָּלָם הַזֶּה, וְעוֹלִים אוֹתָם הַמְּמַנִּים. וּכְשֵׁיִשְׂרָאֵל
מִכְשִׁירִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, מִתְעַלָּה הַסָּלָם הַזֶּה, וְכָל
הַמְּמַנִּים יֹרְדִים לַמָּטָה וְעוֹבְרֵי שְׁלִטוֹנָם. הַכֹּל עוֹמֵד
בְּסָלָם הַזֶּה. כָּאֵן רָאָה יַעֲקֹב בְּחִלּוֹמוֹ אֶת שְׁלִטוֹנוֹ
שֶׁל עֶשָׂו וְאֶת שְׁלִטוֹן שָׂאֵר הָעַמִּים.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ,
כְּמִי? בְּאוֹתוֹ רֹאשׁוֹ שֶׁל אוֹתוֹ סָלָם.
שְׂכַשְׂמֵס־תֵּלֵק רֹאשׁוֹ מִמֶּנּוּ - הַסָּלָם נִכְנָע, וְעוֹלִים

כָּל הַמְּמַנִּים. וּכְשֶׁמֶתְחַבֵּר רֵאשִׁי בְּאוֹתוֹ סֵלֶם -
מִתְעַלָּה, וְכָל הַמְּמַנִּים יוֹרְדִים. וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד.

כְּתוּב (מלכים א' ג) נִרְאָה ה' אֶל שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׂאֵל מָה אֲתָן לָךְ. וְאִם
תֹּאמַר, כָּאֵן בַּחֲלוֹם, וְכִי אֵיוֹן ^(דף קן ע"א) רֵשׁוֹת יֵשׁ
לְחֲלוֹם בְּזוֹה? אֵלֶּא כָּאֵן נִכְלָלֶת דִּרְגָה בְּדִרְגָה,
הַדִּרְגָה הָעֲלִיּוֹנָה עִם הַדִּרְגָה הַתַּחְתּוֹנָה. מִשּׁוּם שְׁעָד
עֲבָשׁוֹ שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה שָׁלֵם. כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם, כְּתוּב
(שם ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשְׁלֹמֹה, וְכְתוּב (שם) וַתִּרְבֶּה
חֲכָמַת שְׁלֹמֹה. שְׁעָמְדָה הַלְּבָנָה בְּשְׁלֹמוֹתָהּ, וּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה, וְאִזּוֹ הָיָה רוֹאֶה שְׁלֹמֹה אֶת הַחֲכָמָה
עֵינֵי בְּעֵינָיו, וְלֹא הִצְטַרֵּךְ לְחֲלוֹם.

אַחֲרֵי שְׁחַטָּא, הִצְטַרֵּךְ לְחֲלוֹם כְּבִרְאשׁוֹנָה, וְעַל כֵּן
כְּתוּב (שם יא) הִנְרָאָה אֵלָיו פְּעָמִים. וְכִי
פְּעָמִים הָיָה וְלֹא יוֹתֵר? אֵלֶּא צַד הַחֲלוֹם הָיָה לוֹ
פְּעָמִים, וְצַד הַחֲכָמָה הָיָה בְּכָל יוֹם.

וְעַם כָּל זֶה הִצַּד שֶׁל הַחֲלוֹם הָיָה יוֹתֵר עַל כָּל
שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלָלָה דִּרְגָה עִם

דְּרָגָה, מְרֵא"ה בְּמֵרָא"ה. וְהִנֵּה כָּאֵן כְּסוּף יָמָיו יוֹתֵר
 חֲשׂוֹף, וְזֶה מְשׁוּם שְׁחָטָא, וְהִלְבְּנָה עֲמֻדָה לְהַפְגִּים.
 מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁלֹּא שָׁמַר אֶת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ
 בְּהִתְעַסְקוֹתָיו עִם נָשִׁים נְכָרִיּוֹת, וְזֶה הִתְנַאי
 שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֶׂה עִם דָּוִד, שְׂכָתוֹב (תהלים
 קלב) אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְגו', נָם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד
 יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לְךָ.

מַה זֶה עֲדֵי עַד? הֵינּוּ שְׂכָתוֹב (דברים יא) כִּי־מִי
 הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. וּמְשׁוּם שֶׁשְׁלֹמֹה לֹא שָׁמַר
 אֶת הַבְּרִית הַזֶּה כְּרֵאוּי, הִתְחִילָה הִלְבְּנָה לְהַפְגִּים,
 וְעַל כֵּן בְּסוּף הַצְּטֻרָה אֶת הַחֲלוּם, וְכֵן יַעֲקֹב
 הַצְּטֻרָה אֶת הַחֲלוּם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ.

רְעִיָא מְהִימְנָא

הַשְּׁלֹמֹה מֵהַשְּׁמִטוֹת (סימן ז)

וַיַּחֲלוּם וְהִנֵּה סָלָם מְצָב אַרְצָה (בראשית כח). וְהִנֵּה
 סָלָם - זֶה תְּפִלָּה. מְצָב אַרְצָה -
 שְׂמֵת־תְּפִלָּים בְּנֵי אָדָם לוֹ בְּאֲרֶץ, שֶׁהוּא שְׂכִינָה,
 וּמִנִּיעַ לַשָּׁמַיִם שֶׁהוּא תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר

בו (מלכים א' ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְסוּד הַדְּבָר
 - (תהלים ח) ה' אֲדַגְנֶנּוּ מִתְּ אֲדִיר שָׁמַיִם בְּכָל הָאָרֶץ
 וְגוֹמֵר. וּבְזִמְנֵי שְׁמוֹדִיעַ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשִׁכְנֵתוֹ שְׁעוֹלָה בְּאוֹתָהּ הַתְּפִלָּה, מִיָּד - וְהִנֵּה
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בוֹ. בוֹ - בְּאוֹתוֹ
 אָדָם.

בְּלָם פּוֹתְחִים בְּנִפְיָהֶם לְקַבֵּל שְׁכִינָה בְּאוֹתָהּ
 הַתְּפִלָּה. וְהוּ שְׁכָתוּב (יחזקאל א) וּבְנִפְיָהֶם
 בְּרָדוֹת מְלֻמְעָה. וְזֶה עֲלִים, שְׁכִינָה עַל בְּנִפְיָהֶם,
 וְיִרְדִּים בוֹ. מִתְּ זֶה בוֹ? בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שֶׁתְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל שְׁכִינָתוֹ,
 וּמִיַּחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הָאִישׁ בְּתְפִלָּתוֹ,
 שְׁשִׁכְנָה הוּא מְצֹנָה כְּלוּלָה בְּשֵׁם יְהו"ה, הוּא
 תְּחִיָּה שְׁלוֹ, וּמְצֹנָה כְּלוּלָה בְּשֵׁם יְהו"ה עֲלֵיהָ.
 וּמִתְּשִׁבָּה הוּא אָדָם, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א,
 תְּפִאָרֶת מְצֹנָה, הַמְּלֻכּוֹת כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע חִיּוֹת
 הַמְּרֻבָּבָה, כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, הוּא הַנְּקֻבָּה
 שְׁלוֹ, הַפְּנִים שְׁלוֹ, פְּנֵי הַרְחֵמִים, עֲבוּרָה אֲמֵרָתִי
 (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְּכִים וְגוֹמֵר.

וּמִצַּד הַצַּדִּיק נִקְרְאת אַחֲרָיו, חַיָּה כְּלוּלָה
 שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֲלִיּוֹת שְׁאַחֲרֵי הָאָדָם,
 שְׂדוּמָה לְשִׁדְרָה שְׂפָה שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֲלִיּוֹת, הִיא
 אַחֲרֵי לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְקָדָם לְמַחֲשָׁבָה,
 שְׁנַאֲמַר בָּהּ עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, מֵה שְׂאִיִּן בֵּין בְּאָדָם
 שֶׁל אַחֲרֵי, שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, שֶׁהוּא אַחֲרֵי
 לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְקָדָם לְפִרְעָנוֹת.

קָמוּ תַנְאִים וְאַמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוּעָה תַנְאִמָּן,
 בְּרוּךְ אַתָּה לְאֵל עֲלִיּוֹן, הוּא יְקִים לְךָ
 בְּקִשְׁתְּךָ כִּבְלֵי. קָם וְקָן עֲלִיּוֹן בִּינִיחָם וְאָמַר, רוּעָה
 תַנְאִמָּן, בְּךָ הִתְקַבְּלִים פְּסוּק זֶה שְׁנַאֲמַר (ישעיה סב)
 וְאֵל תִּתְּנוּ דְמֵי לוֹ, שְׁחַרְי עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים
 מְקַנְנִים בְּצִלְמָךְ, מַחֲנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהֵם
 מַחֲשִׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה, וּמַחֲנוֹת הַגְּבִירָה שֶׁהֵם
 מַחֲשִׁיבָה הַתַּחֲתוֹנָה, עָלֶיךָ נֹאמַר וְהִנֵּה מִלְּאֲבֵי
 אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. בְּךָ עוֹלִים מַחֲנוֹת
 הַשְּׂכִינָה בְּתַפְלָה, וְיֹרְדִים מַחֲנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשְׂכִינָתוֹ בְּכַמָּה שִׁירִים וְנִגּוּנִים שֶׁל תַּפְלָה.

אַתָּה הוּא הַקְּרוֹב לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַפְלֵתְךָ,
 שֶׁהוּא קָרָבָן לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתוֹ
 בְּאֵיזוֹהוּ מְקוֹמָן, בָּצוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. שֶׁתִּקְנוּ
 בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה קָרְבָּנוֹת תַּתְּפֹּלָה מֵצַד הַיְמִינִי, שֶׁשָּׁם
 כֹּהֵן אִישׁ תְּחַסֵּד, וְתִקְנוּ וּמִירוֹת שָׁהֵם שִׁיר הַלְלוּיִם
 אַחֲרֵיהֶם מֵצַד הַגְּבוּרָה, וְהוֹד וְדָרְגָה שֶׁל דָּוִד
 נִקְשָׁרָה בְּשִׁמְאֵל שֶׁל גְּבוּרָה. וְאַחֲרָיו דְרָגָתוֹ בְּהוֹד
 נִקְשָׁר בְּחַסֵּד, וְהוּ שֶׁכֶּתוּב (תהלים טו) נְעֻמֹת בְּיַמֵּינֶךָ
 נִצַּח.

שִׁמְעַי יִשְׂרָאֵל שֶׁל תִּיחַוֵּד בּוֹלֵל בְּרָכוֹ וּקְדוּשָׁה,
 שֶׁהוּא קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּבְרָכָה מֵצַד
 הַיְמִינִי, וְהוּ שֶׁכֶּתוּב (במדבר ו) דַּבֵּר אֶל אַחֲרָיו וְאֵל
 בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרָכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּקְדוּשָׁה
 מֵצַד הַלְלוּיִם עֲמוּד הָאֲמָצַעִי, תִּקְשָׁר שֶׁל יָמִין
 וְשִׁמְאֵל, וְהוּא קָשָׁר שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁהוּא
 הַיָּם הָעֲלִיּוֹנָה.

תַּפְלִין עַל רֹאשׁוֹ כִּמּוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה,
 תַּפְלִין שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם מַה כָּתוּב בְּהֵן?

והוא קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד, שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה.
 וְזֶה שֶׁבָּאוּ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה, הִרְאָהוּ לְמִשָּׁה קָשָׁר
 שֶׁל תְּפִלִּין. ש' שֶׁלָּךְ מִשָּׁה, כּוֹלֵל שֶׁלֹּשׁ פְּנֵי
 הָאֲבוֹת לְמַעַלָּה שֶׁתִּקְנֶנּוּ שֶׁלֹּשׁ תְּפִלוֹת, שְׁסִימָנָם:
 "שְׁחֵרִית" מְנַחֵה "עֲרַבִּית. מ"ה שֶׁלָּךְ תְּפִלַּת
 הַשְּׂפָת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְבְהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, וּנְכַלְלָהּ
 מְרַכְּבָה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁל אֶהְרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, וְאָדָם
 הִרְאָשׁוֹן לְמַעַלָּה, וּבֵת זִיגוֹ לְמִשָּׁה, אִם כָּל חַי,
 שֶׁהוּא צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים.

וְלָכֵן, אֶהְרֹן אָף עַל נֹב שֶׁהוּא יָמִין, בְּאֵרוֹהוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, אֶהְרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַגְּבִירָה הָיָה.
 רוּעָה הַנְּאֻמָּן, יַעֲקֹב הוּא הַכּוֹלֵל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת,
 שָׁבוּ רֹכְבֵי אָדָם הִרְאָשׁוֹן, וְלֹא לְחַנּוּם הַקִּימוֹ בְּעֵלֵי
 הַמְּשָׁנָה, יָפִיו שֶׁל יַעֲקֹב בְּיָפִיו שֶׁל אָדָם הִרְאָשׁוֹן.
 אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה הַנְּאֻמָּן, רְאִינוּ
 שֶׁכָּפַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁמָּךְ וְאָמַר
 מִשָּׁה מִשָּׁה, לְכָלֵל אוֹתָךְ בְּמְרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה

ובמרכבה התחתונה, להכליל בך אדם הראשון
מצדו של אנקהם, ולהכליל בך חנה מצד של
אחרון דוד ושלמה.

למה לא כפל את שם יעקב בך? אמר לו
מנורה הקדושה, משום שקרא לו יעקב
וקרא לו ישראל. יעקב לשון לשון עקב, שהינו
נקבה, שלמדנו, עקבו של אדם הראשון מכהה
בלגל חמה. ונקרא ישראל, ששם ראש זכר ראש
לנקבה, שהינו עקב. וזהו שאמר הקדוש ברוך
הוא לנחש, (שם ג) הוא ישופך ראש ואתה
תשופנו עקב, וזה גרם שכינה בגלות, שפאמר
בה (משלי כב) עקב ענוה יראת ה'.

שמת רבי שמעון ושמוחו ראשי הישיבה ואמרו
לפניו, פה השכינה, סיני, מי יכול לעמד
[לפניו], שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדברים
עמו, וששים רבות של הישיבה התחתונים
מדברים עמו, ואת ששים רבוא של הישיבה

הַעֲלִיזָנָה כַּךְ מְדַבְּרִים עִמּוֹ. עַל פִּיךָ נֹאמֵר וְהִנֵּה
מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עֲלִים וְגוֹמֵר.

דָּבָר אַחֵר וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְאָמַר, סִינַי זֶה סֵלָם, וְהוּא בְּ"ל, וְסוּד
הַדָּבָר - (ישעיה יט) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עַ"ב בְּ"ל. עַב
זֶה יו"ד ה"י וְי"ו ה"י. וְעוֹד - יו"ד. יו"ד ה"א.
יו"ד ה"א וְא"ו. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א - זֶה מֵאָה
וְשָׁלְשִׁים. הָאוֹתִיּוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת לְשִׁבְעִים
וְשָׁנִים. הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן תּוֹלְדוֹתֵיהֶן עוֹלוֹת לְמֵאָה
וְשָׁלְשִׁים. עַ"ב בְּ"ל מְאֵתִים וְשָׁתִּים כְּחֻשְׁבוֹן כָּ"ר.

אַתָּה הוּא הַבֵּן, הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, עֲלִיךָ נֹאמֵר
(תהלים ב) נִשְׁקוּ בְר. אַתָּה הוּא רַבֵּן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, גְּדוֹל לְמִטָּה, רַבֵּן שֶׁל מִלְּאֲכִי הַשָּׂרֵת,
כָּ"ר לְמַעְלָה, בֵּן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ,
[חֶסֶד "גַּם" לְחַשְׁלִים לְמֵאֵתִים אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה] עֲלֵיהֶם נֹאמֵר לְגַבִּי
מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף (שמות ב) גַּם יְהוָה הָעֶבֶר חֲטָאתְךָ
לֹא תָמוּת. כָּ"ג"ג" תָּזָה הַתְּכַפֵּר דָּוָד, וְזֶהוּ שְׁעוֹר

שָׁל הַחֲלָה, אֲרַבְעִים וְשָׁלֹשׁ בְּיָצִים וְתוֹסֶפֶת חֲמִשׁ
בְּיָצָה, רָמוּז (ויקרא ה) וַחֲמִשָּׁתָיו יִסַּף עָלָיו.

אֲשֶׁרִי הַתְּפִלָּה הַיּוֹצֵאת מִפִּיךָ, כָּמוֹ שֶׁהִקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יָרַד עַל הַר סִינִי וְנֹאמַר בּוֹ
(דברים כט) כִּי אֵת אֲשֶׁר יִשְׁנֹו פֹה עֲמָנוּ עֲמַד הַיּוֹם
[וְנֹו] וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עֲמָנוּ הַיּוֹם, כִּךְ
בְּשֵׁאתָה מִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וּבְתַפִּלָּה, הִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְכַנֵּם עֲלֵינוּנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת
הַלְלוּ שְׁהִיוּ וְשַׁעֲתִידִין לְהִיּוֹת, וְכָל מַחֲנוֹת
הַמַּלְאָכִים, וְיוֹרֵד בְּצִלְמֶךָ לְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ
וְתוֹרָתְךָ, מִשּׁוֹם שֶׁמִּחֲשַׁבְתָּךְ לְיִיחָד אֵת הִקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עִם שְׁכִינָתוֹ בְּכָל הַמַּחֲנוֹת שְׁלוֹ
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, בְּתוֹרָתְךָ וּבְתַפִּלָּתְךָ הִקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְצַרֵּף מִחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂה, וְכָמוֹ
שֶׁהוּא אָמַר אֲנֹכִי, וְהֵם אָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֵׂה
וְנִשְׁמָע.

כִּךְ הִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֵׂה לְכָל הַמַּחֲנוֹת, וְהֵם
שׁוֹתְקִים וְשׁוֹמְעִים לְדַבְרְךָ, מִשּׁוֹם שֶׁרְצוֹנְךָ

בָּהֶם לַיַּחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ בְּכָל
 הַמַּחֲנוֹת שְׁלוֹ. וְכָל מֵה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִבְטִיחַ
 וְהוֹדָה לַעֲשׂוֹת לָךְ חֲכָמָה מְכֻמָּה טוֹבוֹת שְׂאִין לָהֶם
 סוּף, בָּלָם אוֹמְרִים נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ (תהלים קג) בָּרְכוּ ה' [בל] מִלְּאֲכִיו
 גְּבֵרֵי כַח וְנוֹמֵר, וְהַחֲזִיק בְּךָ, שְׁהָרִי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ וְכָל הַמַּחֲנוֹת שְׁלוֹ וְשֵׁל
 שְׂכִינְתּוֹ הַסְּכִימוּ לַעֲשׂוֹת כָּל רְצוֹנְךָ, וַיּוֹתֵר מִדְּאִי
 הוּא כָּתוּב עַל יָדְךָ, וְלֹא נִפְל דְּבָר קָטָן מִכְּתִיבַת
 יָדְךָ שְׁלֹא הִתְקַיַּם. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שְׂאֵדוֹנוֹ מִחֲשִׁיב
 אוֹתוֹ כְּנוֹפוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ כְּבוֹד כְּדָמוֹתוֹ לְהִיּוֹת שׁוֹקֵל
 דְּבָרֵי פִיו בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה כְּמוֹ לְמוֹד בְּחַר סִינִי,
 וְאִין אֶחָד שְׁפוֹתַח פִּיו לְקַטְרֵג, אֶלָּא עֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים בְּהַסְּכָמָה אַחַת בְּרָצוֹן אֶחָד: ע"ב מההשמטות.

וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עֲלָיו וְגו'. כָּאֵן רָאָה יַעֲקֹב הַקְּשָׁר
 שֶׁל הָאֱמוּנָה כְּאֶחָד. נֹצֵב עֲלָיו, וְכָתוּב (מלכים
 א כב) וּמֶלֶךְ אִין כְּאֵדוֹם נֹצֵב מֶלֶךְ. [נְצִיב מְלַח] רָאָה,
 שְׁכָל הַדְּרָגוֹת עוֹמְדוֹת כְּלָן יַחַד עַל אוֹתוֹ הַסֵּלָם

לְקַשֵּׁר הַכֹּל בְּקֶשֶׁר אֶחָד, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתוֹ הַסֵּלֶם נִתֵּן
 בֵּין שְׁנֵי צַדִּדִּים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית כח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי
 אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו'. אֵלֹהֵי הֵם
 שְׁנֵי צַדִּדִּים, בְּיָמִין וּבְשִׁמְאֵל.

דָּבָר אַחַר זֶה הֵנָּה ה' נֹצֵב עָלָיו [ויאמר] - עַל יַעֲקֹב,
 שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה, יָמִין וּשְׁמְאֵל,
 וְיַעֲקֹב בְּתוֹכָם, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהַקְשֵׁר בֵּינֵיהֶם.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק. מִנֵּין לָנוּ שִׁיעֲקֹב בְּאִמְצַע? מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב
 אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק [הָאָרֶץ], וְלֹא
 כָּתוּב וְאֱלֹהֵי יִצְחָק אֲבִיךָ. שְׁפִינֹן שְׁנִקְשֵׁר עִם
 אֲבֹרָהֶם, נִמְצָא שֶׁהוּא בְּאִמְצַע. וְאַחַר כֵּן, הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ - הֵנָּה הַכֹּל מְרַכְּבָה
 קְדוּשָׁה אַחַת. וְכֵן הוּא רָאָה שִׁיְהִיָּה שְׁלֵמוֹת
 הָאֲבוֹת.

בֹּא רְאֵה, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ, שְׁפִינֹן שֶׁאָמַר
 אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ, וְרֵאִי שֶׁהוּא בְּאִמְצַע. וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק, כֵּן נִרְמָז שֶׁקְשֹׁר לְשְׁנֵי צַדִּדִּים וְאוֹחֵז

אותם. קשור לצד אחר - שכתוב אברהם אביך.
 וקשור לצד אחר - שכתוב ואלהי יצחק. תוספת
 וא"ו ליצחק, להראות שיעקב אחוז לשני צדדים.
 ועד שיעקב לא נשא, לא נאמר בגלוי יותר,
 ונאמר בגלוי למי שמכיר דרכי התורה.
 אחר שנשא והוליד, נאמר לו בגלוי. זהו שכתוב
 (בראשית לג) ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי
 ישראל. מכאן למדנו, מי שלא נשלם למטה - לא
 נשלם למעלה. שונה יעקב, שנשלם למעלה
 ולמטה, אבל לא בגלוי.

ואם תאמר שנשלם באותה השעה - לא. אלא
 ראה שישלם לאחר זמן. ואם תאמר, הנה
 כתוב והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך?
 אלא השגחת הקדוש ברוך הוא ושמירתו לא
 נעזבה מיעקב לעולמים בכל מה שהצטרף לו
 בעולם הזה, אבל בעולם העליון עד שנשלם.

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום
 הזה ואנכי לא ידעתי. וכי תמיתה הוא

שְׁלֹא יִדְעַ? אֵלֶּא מַה זֶה וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעֵתִי? כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שמואל-א יג) וּפְנֵי ה' לֹא חִלִּיתִי. אָמַר, וְכִי כָּל
 זֶה הַתְּנַלְּהָ לִי וְלֹא הִסְתַּכַּלְתִּי לְדַעַת אֲנֹכִי, וְלִהְכֹּנֶם
 תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה וְלִהְיוֹת שְׁלֵם?

בֹּא רְאֵה, פְּתוּב (בראשית כה) וְהֵאמֵר אִם בֵּין לָמָּה זֶה
 אֲנֹכִי. כָּל יוֹם וַיּוֹם רְאֵתָה רַבָּקָה אֶת אֹר
 הַשְּׂכִינָה, (דף קז ע"ב) שְׁהַשְּׂכִינָה הִיְתָה בְּמִשְׁכָּנָה,
 וְהַתְּפַלְּלָה שָׁם. בֵּיוֹן שְׁרֵאֲתָה צָרְתָה בְּמַעֲיָה, מַה
 פְּתוּב? וַתִּלְךְ לְדָרֵשׁ אֶת ה'. יֵצְאָה מִתְּדַרְנָה הַזֶּה
 לְדַרְנָה אַחֲרַת, שְׁהִיא הוּי"ה. מִשׁוּם כֶּךָ אָמַר יַעֲקֹב,
 וְכִי כָּךְ רְאִיתִי וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעֵתִי? מִשׁוּם שְׁתָּיָה
 לְבַדּוֹ וְלֹא נִכְנַם תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

מִיָּד - וַיִּירָא וַיֵּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. הַדְּבָר
 הַזֶּה הוּא לְשֵׁנֵי הַצְּדָדִים. מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם
 הַזֶּה - אַחַד עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שְׁאֵמַר בְּרֵאשׁוֹנָה,
 וְאַחַד עַל אוֹת הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה, שְׁלֹא צָרִיךְ
 לְהַכְפִּיל.

וַאֲפֹאֵף עַל גַּב שְׂהֵם לְשַׁנֵּי צַדְדֵי־ם - הוּא אֶחָד.
 אָמַר, אִינן זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים. אִינן זֶה
 לְהִיּוֹת בְּטֵל, אִינן זֶה לְהַמְצִיא לְבָדוֹ, זֶה לֹא
 הַעֲמִידָה שָׁלוֹ, אֶלְאֵ בֵּית אֱלֹהִים, לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ
 וּלְעֲשׂוֹת בּוֹ פִּירוֹת וּלְהַרְיֵק לוֹ בְּרָכוֹת מְכֹל אֵיבָרֵי
 הַגּוּף, שְׁוֵהוּ הַשַּׁעַר שֶׁל כָּל הַגּוּף. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְזֶה
 שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. זֶה הַשַּׁעַר שֶׁל הַגּוּף וְדַאֵי, שַׁעַר
 הוּא לְהַרְיֵק בְּרָכוֹת לְמַטָּה, אֶחָזוּ לְמַעְלָה וְאֶחָזוּ
 לְמַטָּה. אֶחָזוּ לְמַעְלָה - שְׂכָתוֹב וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם.
 לְמַטָּה [אֶחָזוּ] - שְׂכָתוֹב אִינן זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים.
 וְעַל זֶה, וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. וּבְנֵי
 אָדָם אֵינָם מִשְׁנִיחִים בְּכַבּוֹד שְׂבּוֹ לְהִיּוֹת בּוֹ שָׁלֵם
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. בָּא אָבִיו וּנְשָׁקוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשִׁשְׁמַעְתִּי אוֹתָם הַדְּבָרִים
 מִפִּיו, בְּכִיתִי וְאָמַרְתִּי, בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן
 שֶׁלֹּא בְטֵל מִן הָעוֹלָם הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה. הִלְכֵתִי
 עִמָּם עַד שֶׁלֹּשׁ פָּרָסָאוֹת עַד שֶׁנִּכְנַסְתִּי עִמָּהֶם
 לָעִיר. לֹא הִסְפִּיקוּ לְהַכְנִס, עַד שֶׁשָּׂדַךְ אוֹתוֹ

הַאִישׁ אֶת בְּנוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ, דְּבַרְיָךְ לֹא יִהְיוּ
לְבַטְלָהּ.

אָמַרְתִּי, זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהַדְּבָרִים
הֶלְלוּ יֵהם בְּלָם בְּסוּד הַחֲכָמָה
וְלִהְרֵאוֹת דְּבָרִים אֲחֵרִים. כְּשֶׁסִּדְרְתִּי הַדְּבָרִים
לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִי, אֵל תֹּאמַר שֶׁהַדְּבָרִים
הֶלְלוּ יֵהם שֶׁל תִּינּוֹק, אֵלֶּא יֵהם דְּבָרִים שֶׁל סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים, וְהַכֹּל רְשׁוּמִים בְּסוּד הַחֲכָמָה.

וַיִּדְרַר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי
וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כִּינּוּן שֶׁכָּל זֶה
הַבְּטִיחַ לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לָמָּה לֹא הֵאֱמִין,
שֶׁאָמַר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'? אֵלֶּא, אָמַר
יַעֲקֹב, חֲלוּם חֲלַמְתִּי, וְהַחֲלוּמוֹת - מֵהֶם אֵמֶת
וּמֵהֶם לֹא אֵמֶת, וְאִם יִתְקַיֵּם, הֲרִי יִדְעֵתִי שֶׁהוּא
חֲלוּם אֵמֶת. וְעַל כֵּן אָמַר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי
וְגו', כְּמוֹ שֶׁחֲלַמְתִּי, וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים. אֲנִי
אֶהְיֶה מוֹשֵׁךְ בְּרִכּוֹת מִהַמַּעֲיָן שֶׁל חֲנַחֵל שֶׁל הַכֹּל
לְמָקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא אֱלֹהִים.

בַּיָּמֵינוּ רַאֲתָהּ, יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּאִמְצַע, הַכֹּל הוּא
 נוֹטֵל בְּרֵאשׁוֹנָה מִהַמְּקוֹר שֶׁל הַכֹּל, וְאַחַר
 שֵׁינֵי אֱלֹהִים, מִמֶּנּוּ שׁוֹפֵעַ וּמִמְשִׁיךְ לְמָקוֹם הַזֶּה,
 מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב וְהִיָּה ה' לִי - בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר
 הַכֹּל - לְאֱלֹהִים. כְּמוֹ שֶׁאֱלֹהִים יְהִיָּה שׁוֹמֵר
 וְעוֹשֶׂה לִּי כָּל אוֹתוֹת הַטּוֹבוֹת, אֵף אֲנִי אֶהְיֶה
 מוֹשֵׁךְ לוֹ מִהַמְּקוֹם שְׁלִי כָּל אוֹתוֹת הַבְּרָכוֹת,
 וְיִתְחַבֵּר בּוֹ הַקָּשֶׁר שֶׁל הַכֹּל. מָתִי? וְשַׁבְּתִי
 בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, כְּשֶׁאֶהְיֶה יוֹשֵׁב בַּדְּרָגָה
 שְׁלִי, וְאֶהְיֶה יוֹשֵׁב בַּדְּרָגָה שֶׁל שָׁלוֹם לְתֵקֵן אֶת
 בֵּית אָבִי, וְשַׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם דּוֹקָא, אִזּוּ וְהִיָּה ה' לִי
 לְאֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר וְשַׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, שְׁשֵׁם
 הִיא הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שָׁם אֲשַׁתְּלֵם. וְהִיָּה
 ה' לִי לְאֱלֹהִים. בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵעֲלֶה [נִתְעַלָּה] מַדְרָגָה
 זוֹ לְדְרָגָה אַחֲרַת כְּרֵאוֹי, וְשָׁם אֵעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ.

רַבִּי חֵיָּיא פִּתַּח וְאָמַר, דְּבַרִּי עֲוֹנוֹת נִבְרוּ מִנִּי
 פִּשְׁעֵינוּ אֶתְּהָ תְּכַפְּרֵם. תְּפָסוּק הַזֶּה קָשָׁה,

שְׂאִין סוּפוּ רֵאשׁוּ וְאִין רֵאשׁוּ סוּפוּ. אֵלָא דְדוּד
 בְּקִשׁ עַל עֲצָמוּ, וְאַחַר כֵּךְ בְּקִשׁ עַל הַכֹּל (תהלים
 סה) דְּבִרֵי עֲוֹנוֹת נִבְּרוּ מִנִּי. אָמַר דְּדוּד, אֲנִי יִדְעָתִי
 בְּעֲצָמִי שְׁחָטָאתִי, אֲכַל כִּמָּה רְשָׁעִים הֵם בְּעוֹלָם
 שְׁחָטָנוּבְּרוּ חֲטָאֵיהֶם עֲלֵיהֶם יוֹתֵר מִמִּנִּי. הוּאֵיל
 וְכוּ, (דף קנא ע"א) לִי וְלָהֶם, פְּשָׁעֵינוּ אֶתָּה תִּכְפְּרֵם.

בֵּיא רֵאֵה, בְּשַׁעָה שְׂרַבִּים הָרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, הֵם
 עוֹלִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁסַפְרֵי הָרְשָׁעִים
 נִפְתָּחוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ח'בית) דִּין יוֹשֵׁב וּסְפָרִים
 נִפְתָּחִים, וְאוֹתוֹ סֵפֶר [חדין עומד עליה], [למעלה מראשו של דוד
 הוא] מִשׁוּם כֵּךְ דְּבִרֵי עֲוֹנוֹת נִבְּרוּ מִנִּי, וְעַל כֵּן
 פְּשָׁעֵינוּ אֶתָּה תִּכְפְּרֵם.

יַעֲקֹב כְּמוֹ כֵּן מִשׁוּם כֵּךְ לֹא הָאֱמִין. אִם תֵּאמַר
 שְׁלֹא הָאֱמִין בְּקְדוּשַׁ-בְּרוּךְ-הוּא - לֹא.
 אֵלָא שְׁלֹא הָאֱמִין בְּעֲצָמוּ. אוּלַי יַחֲטֵא, וְאוֹתוֹ
 הַחֲטֵא יִמְנַע אוֹתוֹ שְׁלֹא יָשׁוּב בְּשָׁלוֹם וְתִסְתַּלַּק
 מִמֶּנּוּ הַשְּׂמִירָה, וּמִשׁוּם כֵּךְ לֹא הָאֱמִין בְּעֲצָמוּ.
 וְהָיָה ה' לִי לְאֱלֹהִים אֲפִלוּ רַחֲמִים, בְּשִׁשְׁאָשׁוּב

בְּשָׁלוֹם, אֲשִׁים כְּנַגְדֵי אֶת הַדִּין, מִשׁוֹם [שְׁחַר] שְׂאֵנִי
 עוֹבֵד לְפָנָיו תָּמִיד.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, אָמַר יַעֲקֹב, כָּעֵת אֵינִי צָרִיד
 אֶת הַדִּין. כְּשֶׁאֲשׁוּב לְבֵית אָבִי אֶתְכַלֵּל
 בְּדִין וְאֶתְקַשֵּׁר בּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא כֹה, אֶלָּא
 אָמַר, עֲבָשׁוּ אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי, אֵינִי צָרִיד
 שֶׁתִּדְּרִין יִשְׁמַר אוֹתִי עַד שֶׁאֲשׁוּב בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית
 אָבִי. אֲבָל כִּיּוֹן שֶׁאֲשׁוּב בְּשָׁלוֹם, אֲכַלִּיל אֶת
 הַרְחָמִים בְּדִין, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר נְאֻמָּן לְהַכְלִיל
 הַכֹּל יַחַד. וְהֵאֱבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצָּבָה יִהְיֶה
 בֵּית אֱלֹהִים, שְׁחַרֵּי אֲזוּ הַכֹּל יִהְיֶה קֶשֶׁר אַחֵר,
 וְהֵאֱבֹן הַזֶּה מִתְּפָרֶכֶת מִיַּמִּין וּמִשְׂמָאל, מִתְּפָרֶכֶת
 מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, מִשׁוֹם [נִח] שְׂאֵתָן מַעֲשֵׂר מְכַל.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הִנֵּה כָּתוּב וַיִּקַּח מֵאֲבִי
 הַמָּקוֹם. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהֵאֱבֹן הַזֶּה עֲלִיוֹנָה
 [על] כַּמָּה אֲבָנִים לְמָקוֹם מוֹשְׁבָה לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶם,
 [וְהוּ שְׁכָתוּב] וַחֲרֵי כָּתוּב וְהֵאֱבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
 מִצָּבָה - [עֲלִיוֹנָה הִנֵּה צָרִיד לְהִיוֹתָ] מִשׁוֹם [כִּיּוֹן] שְׂאֵמַר אֵין

זה כי אם בית אלהים, כּאן הרים אותה מצבה
 עליונה, משום שתלה בה כל השבח של זה,
 שאין זה לקיים [למטה] כי אם בית אלהים, ויפה.
 ועל כן אשר שמתי מצבה.

יהיה בית אלהים, לעולמים. בית אלהים? בית
 ה' הנה צריך להיות, כמו שנאמר לבנין
 את בית ה', וכן (תהלים קכב) בית ה' נלך. אלא
 מקום בית הדין הוא משני צדדים עליונים -
 מצד היובל שהוא אלהים חיים, ומצד של
 יצחק אלהים.

אמר רבי אלעזר, היובל, אף על גב שהדינים
 [יוצאים] מתעוררים ממנה וכלם רחמים
 [ודינים], כל השמחות יוצאות ממנה, והוא שמחת
 [והוא מרות] הכל. אלא בית אלהים - הצד של הדין
 הקשה. אם לטוב, בצד [היובל] השמאל מתעוררת
 בו אהבה, כמו שנאמר שמאלו תחת לראשי.
 אם לרע, בצד השמאל מתעורר בו דין קשה,
 כמו שנאמר מצפון תפתח הרעה על כל ישבי

הָאָרְיָן. וְדַאי בֵּית אֱלֹהִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֵּית
 אֱלֹהִים, הֵינּוּ שְׁכַתוֹב קַרְיַת מְלָךְ רַב. יֵשׁ מְלָךְ
 סְתָם וְיֵשׁ מְלָךְ רַב. וְדַאי שְׁהַעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן הוּא
 מְלָךְ רַב, וְזוּהִי קַרְיַת מְלָךְ רַב.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ יוֹשְׁבֵי תַחַת
 הָאֵילָנוֹת שֶׁל שִׁדְהָ אֹנָנוּ. נִרְדָּם רַבִּי חֲזִיָּא,
 וְרָאָה אֶת אֱלִיָּהוּ. אָמַר, מֵהוֹכַחַת הַדָּרָךְ שֶׁל מֵר
 מֵאִיר הַשָּׁדָה. אָמַר, כָּעֵת בָּאתִי לְהוֹדִיעַ שְׁקִרוּבָה
 יְרוּשָׁלַיִם לְהַתְרַב, וְכָל אוֹתָן קַרְיֹת הַחֲכָמִים,
 מִשׁוּם שִׁירוּשָׁלַיִם הִיא דִין, וְעַל דִּין עוֹמְדָת וְעַל
 דִּין תַּתְרַב, וְהֵנָּה נִתְּנָה רְשׁוּת לְסַמָּא"ל עָלֶיהָ וְעַל
 גְּבוּרֵי הָעוֹלָם, וּבָאתִי לְהוֹדִיעַ לְחֲכָמִים אוּלַי
 יֵאָרִיכוּ אֶת שָׁנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שְׁחֲרֵי כָּל זְמַן
 שְׁנַמְצָאת בָּהּ תוֹרָה - הִיא עוֹמְדָת, מִשׁוּם
 שְׁתַּתְּוֹרָה עֵץ הַחַיִּים הָעוֹמֵד עָלֶיהָ. כָּל זְמַן
 שְׁתַּתְּוֹרָה מֵתְעוֹרְרָת לְמַטָּה - עֵץ הַחַיִּים לֹא זֶה
 לְמַעְלָה. פְּסָקָה הַתוֹרָה לְמַטָּה - עֵץ הַחַיִּים
 מִסְתַּלֵּק [מִמֶּנָּה] מִן הָעוֹלָם.

וְעַל כֵּן, כָּל זְמַן שֶׁחֲכָמִים יִשְׁמְחוּ בַּתּוֹרָה, לֹא יוּכַל עֲלֵיהֶם סְמָא"ל, שֶׁהֲרִי כָּתוּב הַקַּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִיָּדִים יָדֵי עֲשׂוּ. זוֹ הַתּוֹרָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרְאת קוֹל יַעֲקֹב. בְּעוֹד שְׂאוֹתוֹ קוֹל לֹא פּוֹסֵק, הַדְּבָר שׁוֹלֵט וְיֻכָּל, וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְהַפְסִיק בַּתּוֹרָה. וְהַתְּעוֹרֵר (דף קנא ע"ב) רַבִּי חֵינָא, וְהִלְכוּ וְאָמְרוּ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה לְחֲכָמִים.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, הַכֹּל יוֹדְעִים אֶת זֶה, וְכִּי הוּא, שְׂכָתוּב אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׂוֹא שְׂקָד שׁוֹמֵר. אֵלּוּ הֵם שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, הַקְּרִיָּה הַקְּדוּשָׁה עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם, וְלֹא עַל הַגְּבֻרִים הַגְּבֻרִים שֶׁל הָעוֹלָם, חֵינּוּ שְׂכָתוּב אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר וְגו'.

וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בַּשָּׂדֶה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבֻשָׁלוֹם בְּנֹו. בַּפְּסוּק הַזֶּה הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, אֲבָל מִזְמוֹר לְדָוִד, לָמָּה אָמַר שִׁירָה? אִם מִשׁוֹם שֶׁבְּנֹו הוּא שְׂקָם עֲלָיו, יוֹתֵר קִינָה תִּהְיֶה צָרִיךְ

להיות, שהרי הרע עליו על האדם קצת
 מקרוביו משאחר הרבה. אלא מזמור לדוד,
 אמר שירה, וכך בקש דוד, שחשב שהקדוש
 ברוך הוא סלק את חטאו לעולם תהוא. כיון
 שראה שכאן בעולם היה רוצה לגבות ממנו,
 שמת.

עוד, שראה שעליונים ממנו היו בעולם
 שברחו, וכלם לבדם. יעקב ברח,
 שכתוב (הושע יב) ויברח יעקב שדה ארם, וברח
 לבדו. משה ברח, שכתוב (שמות כ) ויברח משה
 מפני פרעה, וברח לבדו. ודוד ברח, כל אותם
 שליטי הארץ וכל אותם גבורי הארץ וראשי
 ישראל, כלם ברחו עמו, וסוכבים מימינו
 ומשמאלו לשמר אותו מפל הצדדים. כיון
 שראה השבח היה, אמר שירה.

ואמר רבי יהודה, כלם פגשו את הפאר הזו.
 ולמה דוד לא פגש בה? אלא דוד בעל
 שנאה היה כנגדו [של הפאר] באותו הזמן, ומשום

כך לא פנש בה. את יעקב ומשה קבלה אותם
הבאר בשמחה ורצתה להתקרב עמם. ועל כן,
כיון שראתה אותם הבאר הזו, עלו המים אליה
כאשה ששמחה עם בעלה.

ואם תאמר, הנה אליהו ברח ולא פנש בה,
למה? אלא אליהו הוא למטה מן הבאר,
ולא למעלה, כמו שהיו משה ויעקב, ומשום כך
הוא מלאך ועושה שליחות. ומשום שיעקב
ומשה הם למעלה מן הבאר, הבאר שמחה
אליהם ועלתה לקבל אותם כאשה ששמחה
לבעלה ומקבלת אותו.

וירא והנה באר בשדה. סוד הוא שראה את
הבאר הזו למעלה, זה כמו זה. כתוב
שלשה עשרי צאן רבצים עליה. אם הם
(דף קנב ע"א)
שלשה, למה כתוב ונאספו שמה כל העדרים?
אלא הם שלשה: דרום, מזרח, צפון. דרום מן
הצד הזה, וצפון מהצד הזה, ומזרח ביניהם.
ואלו עומדים על הבאר הזו ואוחזים אותה

וּמִמְלָאִים אוֹתָהּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי מִן הַבָּאָר
הַהִיא יִשְׁקוּ הָעֵדְרִים. הֵינּוּ שְׂפָתוֹב יִשְׁקוּ כָּל
חֵיתוֹ שָׂדֵי.

תּוֹסֵפֶתָא

וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָאָר בַּשָּׂדֶה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּתוּב
(ישעיה נא) שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק. אוֹתָם
הַמְבַקְשִׁים סוּד הָאֱמוּנָה, אוֹתָם שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּקִשְׁר
הָאֱמוּנָה, אוֹתָם שִׁיזְדָּעִים דְּרַבִּי הַמְלִיךְ הָעֲלִיזוֹן
[קִרְבוּ שִׁמְעוּ].

בְּשִׁעוּלִים שְׁנַיִם וַיֵּצְאוּ לְקִרְאָת אֶחָד - מְקַבְּלִים
אוֹתוֹ בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. שְׁנַיִם יוֹרְדִים
לְמַטָּה, שְׁנַיִם הֵם, אֶחָד פִּינִיָּהֶם. שְׁנֵי אֵלֶּה מוֹשֵׁב
הַנְּבִיאִים, הַמְּקוֹם שִׁיזְנָקִים בּוֹ, אֶחָד פִּינִיָּהֶם,
שֶׁהוּא מִתְחַפֵּר בְּכֹל, הוּא נוֹטֵל הַכֹּל.

אוֹתָהּ בָּאָר קְדוּשָׁה עוֹמְדָת תַּחְתִּיָּהֶם, הִיא שְׂדֵה
הַתְּפוּחִים הַקְּדוּשִׁים. מִהַבָּאָר הַזֶּה מְשִׁקִּים
הָעֵדְרִים, כָּל אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת, כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי
כְּנָפִים. שְׁלֹשָׁה קִיָּמִים רוֹבְצִים [עוֹמְדִים] עַל הַבָּאָר

הוּזוּ. הַבְּאֵר הַזֶּה מִתְמַלֵּאת מֵהֶם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב כִּי
 מִן הַבְּאֵר הַזֶּה יִשְׁקוּ הָעֶדְרִים וְגו'. זֶה נִקְרָא
 אֲדֹנָי, וְעַל זֶה כָּתוּב אֲדֹנָי אֱלֹהִים אַתָּה הַחֲלוֹת,
 וְכַתוּב וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן
 אֲדֹנָי. אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הִנֵּה אֲדוּן
 הַבְּרִית אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ. ע"כ הַתּוֹסֵפֶת.

וְנֶאֱמָרוּ שָׁמָּה כָּל הָעֶדְרִים, הִינֵנו שְׁכַתוֹב (קהלת
 « כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶת הַיָּם. וְנִלְלוּ
 אֶת הָאֲבֹן - מֵעֲבִירִים מִפְּנֵה אֶת תִּקְוַת הַדִּין
 הַקָּשָׁה, אוֹתוֹ שְׁקָפָא וְנִקְרָשׁ, [מִיָּם וְכִרִים] שְׁאֵז נִקְרָא
 אֲבֹן, וְלֹא יוֹצְאִים מִפְּנֵה מַיִם הַחוּצָה. וְכִשְׂאוֹתָם
 הַנְּחָלִים בָּאִים, מִתְחַזֵּק הַדְּרוֹם, שֶׁהוּא הַיָּמִין,
 וְלֹא יָכוֹל הַצָּפוֹן לְהִקְרִישׁ אֶת הַמַּיִם, כִּנְהַר הַזֶּה,
 כְּשִׁמְיָו רַבִּים, לֹא קוֹפְאִים וְנִקְרָשִׁים הַמַּיִם,
 כְּמוֹ נְהַר שְׁמִיָּו מוֹעֲטִים.

וְעַל כֵּן, כְּשִׂאוֹתָם נְחָלִים בָּאִים, מִתְחַזֵּק הַדְּרוֹם,
 שֶׁהוּא הַיָּמִין, וְהַמַּיִם מִפְּשִׁירִים וְשׁוֹפְעִים
 וּמְשֻׁקִים אֶת הָעֶדְרִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, שְׁכַתוֹב

יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שָׂדֵי. וְהָשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי
הַבְּאֵר, לְמַקּוֹמָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אֶת הַדִּין
שָׁלָה, שֶׁתְּהִי בְּדִין, לְהוֹכִיחַ אֶת הָרָשָׁעִים בָּהּ.

בַּא רְאֵה, כְּשִׁיעֶקֶב הָיָה יוֹשֵׁב עַל הַבְּאֵר וְרָאָה
הַמַּיִם עוֹלִים אֵלָיו, יָדַע שֶׁשָּׁם תּוֹדֵמָן לוֹ
אֲשֶׁתּוֹ. וְכֵן בְּמִשְׁחָה, כְּשִׁישֵׁב עַל הַבְּאֵר, כִּינּוּן
שֶׁרָאָה שֶׁהַמַּיִם עוֹלִים אֵלָיו, יָדַע שֶׁאֲשֶׁתּוֹ תּוֹדֵמָן
לוֹ לְשָׁם. וְכֵן הָיָה לִיעֶקֶב, שֶׁשָּׁם הוֹדֵמָנָה לוֹ
אֲשֶׁתּוֹ, כִּמּוֹ שֶׁכֶּתוּב עוֹדְנוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרַחֵל
בָּאָה עִם הַצֹּאן. וַיְהִי כִּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל
וְגו'. מִשְׁחָה, שֶׁכֶּתוּב (שְׁמוֹת ב') וַיִּבְאוּ הָרְעִים וַיִּגְרָשׁוּם
וְגו', וְשָׁם הוֹדֵמָנָה לוֹ צְפוּרָה, (דף קנב ע"ב) מִשּׁוּם
שֶׁאֲוֹתָהּ הַבְּאֵר גְּרָמָה לָהֶם.

בַּא רְאֵה, הַבְּאֵר הַזֶּה כְּתוּבָה שְׁבַע פְּעָמִים
בַּפָּרָשָׁה הַזֹּאת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא רְמֵז לְשֶׁבַע. וְכֵן
נִקְרְאתָ בְּאֵר שְׁבַע. [וּמִשּׁוּם] הַבְּאֵר הַזֶּה נִזְכְּרָת שְׁבַע
פְּעָמִים בַּפָּרָשָׁה הַזֹּאת, שֶׁכֶּתוּב וַיִּרְא וְהִנֵּה בְּאֵר
בְּשָׂדֵה. כִּי מִן הַבְּאֵר תֵּהִי־א. וְהָאֶבֶן גְּדֻלָּה עַל פִּי

הַבַּיִת. וַיָּאָסְפוּ שָׁמָּה כָּל הַעֲדָרִים וְגו' מֵעַל פִּי
הַבַּיִת. וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל
פִּי הַבַּיִת. וַיָּלְלוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבַּיִת. וַיָּגֵל
אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבַּיִת. הֲרִי שְׂבָעָה, וּבִדְאִי
שָׂבָה זֶה.

בְּמִשְׁחָה לֹא כָתוּב אֵלָּא פַּעַם אַחַת, שְׂבָתוּב
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבַּיִת.
מִשׁוּם שְׂמִשְׁחָה נִפְרָד מִכָּל וְכָל מִהַפְּכֵית שְׂלֵמָטָה,
וַיַּעֲקֹב לֹא נִפְרָד בְּלָל. בְּמִשְׁחָה אַחַד, כְּכָתוּב (שִׁיר
ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי. אַחַת הִיא לְאִמָּה.
וּמִשׁוּם כִּי מִשְׁחָה הָיָה בְּעַל הַפְּכֵית וְהִתְעַלָּה
לְמַעְלָה. בְּמִשְׁחָה כְּתוּב וַיֵּשֶׁב עַל הַבַּיִת. בְּיַעֲקֹב -
וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר בַּשָּׂדֶה, וְלֹא כְּתוּב וַיֵּשֶׁב עַל
הַבַּיִת.

דָּבָר אַחֵר וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבַּיִת שְׂבָע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה -
רַבִּי אֲבָא פָתַח וְאָמַר, (תהלים קו) אֲשֶׁרִי שְׂמִרִי
מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. אֲשֶׁרִי שְׂמִרִי
מִשְׁפָּט, אֲשֶׁרִי הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן

לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת לְהִשְׁתַּדֵּל בָּהּ יָמִים וְלֵילוֹת,
 שְׁחֵרֵי כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ חֲרוֹת
 מִהַכּוֹל, חֲרוֹת מִן הַמְּנוֹת, שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו,
 וְחֵרֵי פִרְשׁוּתָהּ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
 וְנִיָּאֲחֻז בָּהּ, נִיָּאֲחֻז בְּעֵץ הַחַיִּים. וְאִם מִרְפָּה אֶת
 עֲצָמוֹ מִעֵץ הַחַיִּים, תִּגַּח עֵץ הַמְּנוֹת שׁוֹרָה עָלָיו
 וְנִיָּאֲחֻז בּוֹ. וְהוּא שְׂכָתוּב (משלי כד) הַתְּרַפִּית בְּיוֹם
 צָרָה צָר כְּחֻכָּה. הַתְּרַפִּית - אִם מִרְפָּה יָדָיו מִן
 הַתּוֹרָה.

בְּיוֹם צָרָה צָר כְּחֻכָּה, מַה זֶה צָר כְּחֻכָּה? צָר
 כַּחַ בַּח. שְׁחֵרֵי הִיא תָּמִיד לְיָמִין,
 וְשִׁמְרָתָהּ תָּמִיד עַל בֶּן אָדָם כַּאֲשֶׁר הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי
 הַתּוֹרָה, וְאִזּוֹ דוֹחָה אֶת הָרַע הַחוּצָה שֶׁלֹּא יִקְרַב
 לְבֶן הָאָדָם וְלֹא יוֹכֵל לְקַטְרַג לוֹ. וְכַשֶּׁאָדָם סוֹטָה
 מִדַּרְכֵי הַתּוֹרָה וּמִתְרַפֶּה מִמְּנָתָה, אֲזִי צָר כַּח בַּח,
 מִשּׁוּם שֶׁאֹתוֹ הָרַע, שֶׁהוּא הַשְּׂמָאל, שׁוֹלֵט עַל
 הָאָדָם, וְדוֹחָה אֶת הַ"כַּח" הַזֶּה הַחוּצָה, עַד
 שְׁדוֹחַק אוֹתוֹ מְקוֹם בְּצָרָה.

דְּבַר אַחַר צַר פְּחָכָה - שְׂכַאֲשֶׁר בֶּן אָדָם אוֹחֵז
 בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, נֶאֱהָב לְמַעַלָּה וְנֶאֱהָב
 לְמַטָּה, וְהוּא אֶהוּב שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹאל-ב' יב) וַה' אֶהְבּוּ, שֶׁתִּיָּה אֶהוּב שֶׁל
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹהֵב אוֹתוֹ. וְכִשְׂאָדָם סוֹטָה
 מִדַּרְכֵי הַתּוֹרָה, אֲזַי צַר כַּח כַּה, צַר שְׁלוֹ וְכַעַל
 שֶׁנֶּאֱהָ הוּא אֵלָיו, וְשׁוֹלֵט עָלָיו אוֹתוֹ שֶׁנֶּקְרָא רַע,
 עַד שֶׁמִּקְטָרְג בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְכַעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא רֵאָה, הָרַע הַזֶּה, שֶׁהוּא יֵצֵר הָרַע, שׁוֹלֵט עַל
 הָעוֹלָם בְּכַמָּה צַדִּדִּים, וְכַמָּה שְׁלֵטוֹן יֵשׁ לוֹ
 בְּעוֹלָם, וְהוּא נֶחֱשׂ תַקִּיף שֶׁחֲטָא בּוֹ אָדָם,
 וְנִבְשָׁלִים בּוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם וּמוֹשְׁכִים אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם,
 עַד שֶׁמוֹצִיא לָהֶם אֶת נַשְׁמוֹתֵיהֶם.

וּבֵא וּרְאָה, כְּשֶׁהוּא שׁוֹלֵט, שׁוֹלֵט עַל הַגּוֹף.
 וְכִיּוֹן שֶׁשׁוֹלֵט עַל הַגּוֹף, יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ
 הַנְּשָׁמָה, מִשׁוּם שֶׁהַגּוֹף נִטְמָא, וְהַנְּשָׁמָה עוֹלָה,
 וְאִין שׁוֹלֵט עָלָיו עַד שֶׁנוֹטֵל רְשׁוּת. וְכַמָּה יֵהם
 שֶׁבָּאִים מִצְדוֹ וְשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם, וְחַרֵּי שְׁנִינּוּ

שָׁכַל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם שֶׁנַּעֲשִׂים וְשׁוֹלְטִים בָּהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ מַמְנִים וְשִׁמְשִׁים, בְּלֹם שִׁמְשִׁים בְּמַעֲשֵׂי הָעוֹלָם.

וְעַל כֵּן הוּא גִזַּן שֶׁל הַשְּׂמַאל, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ שִׁישׁ גִּזַּן לְיָמִין וַיֵּשׁ גִּזַּן לְשִׂמְאֵל, וְהִקָּן שֶׁל הַשְּׂמַאל הִזָּה הוּא גִזַּן כָּל בְּשָׂר. נִקְרָא גִזַּן כָּל בְּשָׂר, לֹא נִקְרָא גִזַּן כָּל רוּחַ, וְסוּד הַדְּבָר - זֶהוּ גִזַּן [כָּל בְּשָׂר] וְזֶהוּ גִזַּן. זֶה גִזַּן עַל בְּשָׂר, וְזֶה עַל רוּחַ. מִשּׁוּם כִּי זֶה פְּנִימִי וְזֶה חִיצוֹנִי, זֶה יָמִין וְזֶה שְׂמַאל, זֶה קְדוּשׁ וְזֶה טָמֵא, וְהִנֵּה פִּרְשׁוּהָ.

וּבֵא וּרְאֵה סוּד עֲלִיּוֹן קְדוּשׁ שֶׁל הָאֱמוּנָה, הַסּוּד שֶׁל עוֹלָם הַזְּכוּר וְעוֹלָם הַנְּקֻבָּה, וְכָל קְדוּשׁ הַקְּדוּשִׁים בּוֹ, וְכָל סוּדוֹת הָאֱמוּנָה מִכָּאן יֵצְאוּ, וְכָל הַחַיִּים וְכָל הַחַרוֹת, וְכָל הַטּוֹבוֹת וְכָל (דף קנג ע"א) הָאֲזוּרוֹת הֵם מִכָּאן, וְכָל הַבְּרָכוֹת וְטָלְלֵי נְדָבוֹת, וְכָל הָאֲהָבָה שֶׁל הָאֲהָבוֹת הַכּוֹל מֵהַצַּד הַזֶּה, סוּד הַדְּרוֹם.

מַצַּד הַצָּפוֹן מִתְּפִשְׁטוֹת הַדְּרָגוֹת עַד שְׁמִנְיָעָה
 לְמִטָּה פְּסֻלַּת הַזָּהָב, בְּצַד הַטְּמֵאָה,
 לְכַלּוֹף טְמֵא, וְאוֹחֵז אֶת זֶה לְמַעְלָה, וְאוֹחֵז אֶת
 זֶה לְמִטָּה. וְכֵאֵן מִזְדוּנִים זָכָר וּנְקֵבָה יַחַד, וְהֵם
 רוֹכְבֵי נְחֹשׁ, הַסּוּד שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וְזֶה סוּד
 עֲוֹנוֹ"ל.

וּמִכֵּאֵן נִפְרְדוֹת הַדְּרָגוֹת וַיּוֹצְאִים כַּמָּה צְדָדִים
 לְעוֹלָם, שְׁמֵת־פִּשְׁטִים מִכֵּאֵן וְשׁוֹלְטִים
 עַל הָעוֹלָם, וּבָלָם צְדָדֵי הַטְּמֵאָה, וּמִמֵּנִים שָׂרִים
 לְתוֹף הָעוֹלָם. בֵּא רְאֵה, בְּשִׁינְיָא עֲשׂו לְעוֹלָם,
 כִּלּוֹ אָדָם כְּשׁוֹשְׁנָה בַּשַּׁעַר כְּמוֹ הַשַּׁעִיר, וּמִשָּׁם
 אֵלּוּפִים, מִגְּנִיִּים מִמֵּנִים [שְׁנִיִּים עֲשָׂר] שְׁשׁוֹלְטִים
 בְּעוֹלָם, וְהֵנָּה פִּרְשׁוּתָּהּ.

בֵּא רְאֵה, אֲשֶׁרֵי שְׁמַרֵי מִשְׁפָּט - שְׁשׁוֹמְרִים
 הַיְּמִינוֹתָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשׁוּם
 שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא מִשְׁפָּט, וְצָרִיךְ לְאָדָם
 לְשַׁמֵּר שְׁלֵא יִסָּתֵה לְדָרְךְ אַחֲרָתָה, אֵלּא שִׁיחֶיָּהּ

שומר משפט, משום שהקדוש ברוך הוא הוא
משפט, שכל דרכיו משפט.

עשה צדקה בכל עת - וכי בכל עת יכול אדם
לעשות צדקה? אלא מי שמשתדל בדרך
התורה ועושה צדקה עם אותם שצריכים אותה.
שכל מי שעושה צדקה עם העני, מרבה אותה
צדקה למעלה ולמטה.

בא ראה, מי שמשתדל בצדקה, אותה צדקה
שעושה עולה למעלה ומגיעה למעלה
לאותו המקום של יעקב, שהוא מרובה עליונה,
וממשיך ברכות למקום שהוא מן המעין של כל
המענינות. ומאותה הצדקה ממשיך ומרבה ברכות
לכל אותם התחתונים ולכל המרובות ולכל
החילות, וכלם מתברכים, ונוספים אורות פראוי,
משום שכלם נקראו עת, וזהו שכתוב עשה צדקה
בכל עת.

בא ראה, בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, הם
היו מושכים ברכות ממעלה למטה. וכשיצאו

יִשְׂרָאֵל מִן הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, נִבְנְסוּ תַּחַת רְשׁוֹת
אֲחֶרֶת, וְנִמְנְעוּ הַבְּרָכוֹת מִן הָעוֹלָם.

בֹּא רֵאָה, יַעֲקֹב הָיָה תַּחַת רְשׁוֹת קְדוּשָׁה. כִּיּוֹן
שִׁיִּצֵּא מִן הָאָרֶץ, נִבְנְסוּ לְרְשׁוֹת אֲחֶרֶת. וְמָרָם
שִׁנְבְּנָם תַּחַת רְשׁוֹת אֲחֶרֶת, הַתְּנַלָּה עָלָיו הַקְדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא בְּחֵלּוֹם וְרָאָה כָּל מַה שֶּׁרָאָה, וְהִלְכוּ עִמּוֹ
מִלְּאֲכִים קְדוּשִׁים, עַד שִׁישַׁב עַל הַבְּאֵר. וְכִיּוֹן
שִׁישַׁב עַל הַבְּאֵר עָלוּ אֵלָיו הַמַּיִם, וְכֵן הָיָה מִשָּׁה,
שֶׁמַּשָּׁם הִזְדַּמְּנָה לוֹ אֲשֶׁתּוֹ. סוּד הַדְּבָר - הַבְּאֵר לֹא
עוֹלָה אֵלָּא כְּשֶׁרוֹאָה אֶת הַקָּשֶׁר שֶׁלָּהּ לְהַתְחַבֵּר
עִמּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ קְדוּשִׁים זֶה עַל
זֶה. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוּב וַיִּצֵּא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֶרְנָה. וְלָבֵן הָיָה יוֹשֵׁב בְּחָרָן. לָמָּה נָסַע
מִשָּׁם? שְׁכֵתוֹב וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רִגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי
קָדָם. וּמִנֵּיין לָנוּ שְׁכֵתָרָן הָיָה דִּיּוּרוֹ שֶׁל לָבֵן?
שְׁכֵתוֹב וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאִינן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ

בַּחֲרֹן אֲנַחְנוּ. וַיֹּאמֶר הַיְדַעְתֶּם אֶת לָבֵן בֶּן נַחֲוֹר
וַיֹּאמְרוּ יָדַעְנוּ. מִשְׁמַע שְׂדֵי־וֹרוֹ שֶׁל לָבֵן הָיָה בַּחֲרֹן.

אֵלֶּא יַעֲקֹב אָמַר, אֲנִי רוֹצֵה לְהַפְנִים בַּשְּׂכִינָה
מִשׁוּם שֶׁאֲנִי רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן. כְּשֶׁאֲפֹא נִשְׂאָה
וְשִׁלַּח אֶת הָעֶבֶד, מָצֵא עֵינַי הַמַּיִם, וְאִזּוֹ הַזְדַּמְנָה
לְאִפֹּא אִשָּׁה, וְהִנֵּה בַּמָּקוֹם הַזֶּה לֹא מָצֵאתִי לֹא עֵינַי
וְלֹא בָּאָר וְלֹא מַיִם, וּמִיָּד - וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רִגְלָיו וַיִּלְךְ
אֶרְצָה בְּנֵי קָדָם, וְשָׁם הַזְדַּמְנָה לוֹ בָּאָר, כְּמוֹ
שֶׁאֲמַרְנוּ, וְהַזְדַּמְנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חֲרֹן, שָׁם הָיָה וַדַּאי, וְהַבָּאָר הַזֶּה
הָיְתָה בַּשְּׂדֵדָה. שָׂאֵם לֹא כָּף, לָמָּה פָתוּב וְתַרְזִין
וְתִגַּד לְאִבְיָהָ? אֵלֶּא מִשׁוּם שֶׁהָיָה סָמוּךְ לְעִיר.

וַאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב שֶׁהַזְדַּמְנָה לוֹ אִשָּׁה עַל
הַבָּאָר, לָמָּה לֹא הַזְדַּמְנָה לוֹ לְאִתָּה, שְׂחֵרֵי
הָעֵמִידָה לוֹ לְיַעֲקֹב כָּל אוֹתָם הַשְּׂכֵבִטִים? אֵלֶּא
שֶׁאֵת לְאִתָּה לֹא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַוְנָה עִם
יַעֲקֹב בְּגִלּוּי, שְׂכָתוּב וַיְהִי בַּבֶּקֶר וְהִנֵּה הִיא לְאִתָּה.
[מִבְּלָל] שְׂחֵרֵי קָדָם לֹא הִתְנַגְּלָה תְּדַבֵּר.

וְעוֹד, כְּדֵי לְמַשֵּׁךְ אֶת עֵינָיו וְלָבוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּיָפִי
 שֶׁל רַחֵל, לַעֲשׂוֹת שָׁם אֶת דִּיּוּרוֹ,
 וּבְשִׁבְלָה (דף קנג ע"ב) הַזְדַּוְנָה לוֹ לֵאמֹר וְהִקִּימָה אֶת כָּל
 אוֹתָם הַשְּׂבָטִים. בַּמָּה יֵדַע יַעֲקֹב מִי הִיא רַחֵל?
 אֵלֶּא שְׂאוֹתָם הָרוּעִים אָמְרוּ לוֹ, שְׂכַתוֹב וְהִנֵּה
 רַחֵל בָּתוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן.

בֵּיא רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדךָ שִׁבְעַת שָׁנִים
 בְּרַחֵל בְּתוֹךְ הַקְּטָנָה. וְכִי מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
 שֶׁלֹּא אָמַר עֲשֵׂרָה יָרְחִים אוֹ שָׁנָה אַחַת, אֵלֶּא
 שִׁבְעַת שָׁנִים לָמָּה? אֵלֶּא יַעֲקֹב עָשָׂה בְּחֻכְמָה, כְּדֵי
 שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שְׂבָבְשִׁיל הַתְּשׁוּקָה שֶׁל יַפְיָה שֶׁל
 רַחֵל עָשָׂה, אֵלֶּא בְּשִׁבְלֵי הַחֻכְמָה, שֶׁהִלְבְּנָה בַת
 שִׁבְעַת שָׁנִים הִיא, וְכֹל שִׁבְעַת הַשָּׁנִים הָעֲלִיזוֹת
 שׁוֹרוֹת הָיוּ עַל יַעֲקֹב טָרָם נָשָׂא אֶת רַחֵל לְשִׁבְתָּ
 עִמָּה כְּרֵאוֹי, שְׁחֵרֵי יַעֲקֹב נָטַל אֶת כָּלָם
 כְּרֵאוֹ שׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן בָּא אֵלֶיהָ, כְּדֵי לְהַמְצִיא הוּא
 שְׂמִים וְהִיא אֶרְיָן.

וְסוּד הַדָּבָר - וַיְהִי בְעֵינָיו בְּיָמִים אֲחֵרִים. מַה
 זֶה בְּיָמִים אֲחֵרִים? אֵלָּא כָּל שִׁבְעַת הַשָּׁנִים
 שָׁקַל אוֹתָם בְּעֵינָיו כְּאוֹתָם עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם
 אֲחֵרִים וְלֹא נִפְרָדִים, וְכֹלָם אֶחָד, שֶׁנִּקְשָׁרִים זֶה
 עִם זֶה. בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ, לְהִיּוֹת כְּדִנְמָה הָעֲלִיוֹנָה.
 בַּאֲרֵאָה שֶׁאֵפְלוּ לָבֶן רָמְזוּ לוֹ כְּאוֹתָם הַשִּׁבְעַת וְלֹא
 יָדַע מָה אָמַר. שֶׁפָּתַח וְאָמַר טוֹב, שֶׁכָּתוּב
 טוֹב תִּתֵּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבְא, כִּי זֶה וַדַּאי, עָבַד
 שִׁבְעַת שָׁנִים לְהַזְדַּוֵּג עִם שְׂמִמָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 בַּאֲרֵאָה, בְּכֹל מְקוֹם הַיּוֹבֵל סָתוּם, שֶׁלֹּא
 הִתְנַלָּה, וְהַשְׂמִמָּה הִתְנַלָּתָה.

בַּאֲרֵאָה, בְּשַׁעַת שִׁיעָקֵב עָבַד שִׁבְעַת שָׁנִים
 רֵאשׁוֹנוֹת, יָצָא קוֹל וְאָמַר: יַעֲקֹב, כָּתוּב
 מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הָעוֹלָם הַנִּסְתָּר שֶׁלְמַעַלָּה
 הַיּוֹבֵל, מִשָּׁם הִרְאֵשִׁית. שֶׁאֵלּוּ שֶׁהֵם נִסְתָּרִים,
 שֶׁלֹּא הִתְנַלָּה לָהֶם, הֵם מִן הַיּוֹבֵל. מִשּׁוּם כִּי
 נִסְתָּמוּ מִיַּעֲקֹב שֶׁלֹּא יָדַע, שֶׁחָשַׁב שֶׁחָרִי הֵם מִן
 הַשְׂמִמָּה, וְכִדִּי שִׁיעָשָׁה רֵאשִׁית מִן הָעוֹלָם

שְׁלֹמֶעֱלָה הַתְּכַסּוֹ מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁהַיּוֹבֵל הוּא
נִסְתָּר. וְאַחַר שֶׁעָבְרוּ שְׁנֵי הַיּוֹבֵל הַמְּכֻסִּים, עָשָׂה
שְׁנֵי שְׂמֵטָה הַנְּגָלִים, וְהַתְּעַטָּר בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת
וְאַחַז אוֹתָם.

בֹּא רֵאֵה, לֵאמֹה הוֹלִידָה שְׂשָׁה בָּנִים וּבַת אַחַת,
וְכֹךְ רָאוּי, שֶׁתִּרֵי שְׂשָׁה צְדִיקִים עוֹמְדִים
עֲלֶיהָ, וְאֵלּוּ שְׂשָׁה וּבַת אַחַת בְּסוּד עֲלִיּוֹן יִצְאָה.
רַחֵל הוֹלִידָה שְׁנֵי צְדִיקִים, וְכֹךְ רָאוּי, הִנֵּה
שְׂמֵטָה, שְׁבִין שְׁנֵי צְדִיקִים יוֹשְׁבֵת לְעוֹלָמִים,
שְׂכַת־טוֹב צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ. צְדִיק לְמַעַלָּה
וְצְדִיק לְמַטָּה. הַצְּדִיק לְמַעַלָּה, מִמֶּנּוּ שׁוֹפְעִים
מִים עֲלִיוֹנִים. הַצְּדִיק לְמַטָּה, מִמֶּנּוּ נוֹבְעַת
הַנְּקֵבָה מִים לְזָכָר בְּתִשׁוּקָה שְׂלֵמָה. צְדִיק מִצַּד
זֶה, וְצְדִיק מִצַּד זֶה. כְּמוֹ שֶׁתִּזְכָּר לְמַעַלָּה יוֹשֵׁב
בֵּין שְׁתֵּי נְקֻבוֹת, כֹּךְ גַּם הַנְּקֵבָה לְמַטָּה יוֹשְׁבֵת
בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים.

וְעַל כֵּן יוֹסֵף וּבְנֵי־מִין הֵם שְׁנֵי צְדִיקִים. יוֹסֵף זָכָה
לְהִיּוֹת צְדִיק לְמַעַלָּה, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַר אֶת

הברית, ובנימין הוא צדיק למטה, לעטר את
השמטה בין שני צדיקים - יוסף הצדיק ובנימין
הצדיק.

וכי בנימין היה צדיק? כן, שכל ימיו לא חטא
באות הברית הזו. ואף על גב שלא הודמן
לו מעשה כמו יוסף, אם כן למה נקרא צדיק?
אלא כל ימי יעקב, כשהיה באכל של יוסף, לא
שמש מטתו. ואם תאמר, שפשטל יוסף
מיעקב, עלם היה ולא נשוי, ואתה אומר שלא
שמש מטתו? אלא אף על גב שהתחתן לאחר
מכן, לא רצה לשמש מטתו.

ואנו כד שנינו, בשעה ששאל יוסף את בנימין,
אמר לו: יש לך אשה? אמר לו: כן. אמר
לו: יש לך בנים? אמר לו: כן. ואיך נקראים?
אמר לו: על שם אחי וכו', [אמר לו, יש לך בנים? אמר לו,
עתידים לי. והוא תקראם? אמר לו, על שם אחי וגו'] נרא ונעמן וגו',
שכתוב ובני בנימין פלע וכבר וגו', ואתה
אמרת שלא שמש?

[אלא באותה שעה].

אמר לו, כן, שחרי באותה שעה לא היו לו.
 [לאחר שינא מבית האסורים היו לו] ואם תאמר, ובני
 בנימין פלע ובכר, כשנכנסו למצרים, כך זה
 ודאי. שכל זמן שהתאפל יעקב על יוסף, לא
 שמש מטתו והוליד בנים. ואמר בנימין: הנה
 יוסף אחי, אות הברית של אבא הנה, שחרי
 הברית היא סיום הגוף. כיון שהוא נאבד, אני
 אהיה שומר (דף קנד ע"א) מקומו של אחי.

ואם תאמר, הרי פאתו זמן שנאבד לא הנה
 צדיק, שצדיק הוא לא הנה עד שקרה
 המעשה הנה בו - אלא כלם היו יודעים מייעקב,
 שיעקב הנה יודע שהמקום הנה ירש יוסף,
 ומשום כך האריך אצל לבן כל כך, עד שישתים
 הגוף, ומי הוא סיום הגוף? הברית, ועל כן
 כתוב ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו'.
 שחרי ודאי בעת השתלם הגוף. כיון שהשתלם
 הגוף, אני רוצה ללכת. ומשום כך בנימין ידע
 ושומר את דרך אחיו.

כִּיּוֹן שָׁבָא לְיוֹסֵף וְנִמְצָא, בְּנִימִין חֹזֵר לְבֵיתוֹ
 וְשִׁמְשׁ מִטָּתוֹ [וְהִלְכוּ וְנִכְנְסוּ] וְהוֹלִיד בָּנִים. וְעַל
 כֵּן הִקְדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא עָשָׂה אוֹתוֹ צְדִיק לְמִטָּה,
 וְיוֹסֵף צְדִיק לְמַעְלָה, וּמִשׁוֹם כֶּךָ רָחֵל הוֹלִידָה
 שְׁנֵי בָנִים, וְלָאָה שְׁשָׁה בָנִים וּבֵת.

וְעַל זֶה אוֹתָן שְׁבַע הַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת מְכֻסּוֹת,
 שְׁלֹא יָדַע בְּהֵן יַעֲקֹב, מִשׁוֹם שִׁחִיו שֶׁל
 הַיּוֹבֵל. וְאוֹתָן שֶׁל שְׁמִטָּה הַתְּנַלּוֹ, וּבְשִׁמִּטָּה
 הַגְּלוּיָה עֶבֶד אֶת הַיּוֹבֵל שֶׁהַתְּכַסָּה, שְׁכַתוֹב
 וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע שָׁנִים סָתָם.
 בְּרָחֵל עֶבֶד שְׁבַע שָׁנִים עֲלִיוֹנוֹת, וְנִצְאָחוּ בְּהֵן בְּשְׁנֵי
 עוֹלָמוֹת. מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, מִתּוֹךְ הַנִּגְלָה כָּא הָאָדָם
 לְנַסְתָּר.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֶּךָ שֶׁהַשָּׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת הֵן
 מִהַיּוֹבֵל, הֲרֵי בַיּוֹבֵל כְּתוּב שְׁבַע שָׁנִים
 שְׁבַע פְּעָמִים. שְׁבַע שָׁנִים מְצוּיּוֹת, שְׁבַע פְּעָמִים
 [לֹא מְצוּיּוֹת] אֵיפֹה הֵן? אֵלֶּא אוֹתָם שְׁבַעָה יָמִים
 שְׁשִׁמֵּר בְּחֻתְנָה שֶׁל לָאָה הַשְּׁלִימוֹ אֶת הַחֻשְׁבוֹן,

שְׁתֵּרֵי כָּל יוֹם [פַּעַם אַחַת וְשֶׁבַע אַחַת] [שְׁבַע] נִקְרָא פַּעַם
אַחַת, שְׁכַתוֹב (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הַלְלֵתִיךָ עַל
מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ. וְכָל שִׁבְעָה מִשְׁתַּלֵּם בְּשִׁבְעָה
יָמִים, ז' בְּכָל יוֹם, שֶׁנִּקְרָא פַּעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לֹא הָיָה בֶן, שְׁלֹא שָׁמַר שִׁבְעָה יָמִים,
אֵלָּא שְׁבַע שָׁנִים שָׁעֲבַד אַחַר כָּךְ. וְאִם
הִיא אִמֶּר, אִם כָּךְ, שָׁנִים שֶׁל שְׁמִטָּה הָיָה לוֹ לַעֲבֹד
קֹדֶם וְאַחַר כָּךְ לְהוֹדוֹג עִם הַשְּׁמִטָּה? אֵלָּא כִּיּוֹן
שָׁקֵבֵל עָלָיו לַעֲבֹד, כְּאִלּוֹ עֲבַד אוֹתָם. כֹּא רַבִּי
אֲבָא וְנִשְׁקוּ. אָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁוֹכֵיתִי לַפְּסוּק
הַזֶּה, עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם כְּתוּב (ישעיה מט) ה' חֲפִיץ
לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שֶׁנֶּאמַר לֵאמֹר הוֹלִידָה
שִׁשָּׁה בָּנִים וּבַת אַחַת - כָּךְ זֶה וְדָאֵי. רַחֵל
שְׁנֵי בָּנִים וְדָאֵי, בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת אֶרְבָּעָה. תְּקוּנָם
אֵיךְ עוֹמְדִים? אֵלָּא אוֹתָם אֶרְבָּעָה קְשָׁרִים
שֶׁנִּקְרָאִים אַחֲזָרִים, שְׁכַתוֹב וְכָל אַחֲרֵיהֶם כְּיָתָה.

שְׁחָרֵי בְּרוּעַ יָמִין שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים, אֶבֶל קָשָׁר
 אֶחָד בְּאִמְצַע שֶׁהוּא גָּדוֹל וְהוּא אַחֲזָר,
 שֶׁנִּשְׁאָר בַּחוּץ. וְכֵן אֶחָד בְּרוּעַ שְׂמָאל, וְכֵן אֶחָד
 בְּיָרֵךְ יָמִין, וְכֵן אֶחָד בְּיָרֵךְ שְׂמָאל. וְכִשְׁהַכֹּל
 נִתְקַן, נִמְצְאוּ כֻּלָּם בַּיְתָה, לְקַיֵּם אֶת הַפְּסוּק
 שְׁפָתוֹב וְכֹל אַחֲרֵיהֶם בַּיְתָה.

כָּל שְׂאָר הַקְּשָׁרִים, כֻּלָּם נִרְאִים בַּיִשָּׁר, וְאֵלּוּ
 יוֹצְאִים מַחוּץ לְזִרְעוֹת וּמַחוּץ לְיַרְכֵּי
 לְהִרְאוֹת בְּפָנֵי הַשְּׁפָחוֹת. שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁהֵם
 בְּמַנְיָן, אֵינָם חֲשׂוּבִים כְּבָנֵי רַחֵל וְלֵאָה, וּמִשׁוּם
 כֵּן יֵצְאוּ בַּחוּץ.

דָּבָר אַחֵר, אֵלּוּ הֵם הָאֲרָבָעָה שֶׁכֹּל שְׂאָר
 הַקְּשָׁרִים נוֹטְלִים בְּשִׁבְלָם, וְאֵלּוּ נוֹטְלִים
 אוֹתָם. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֵּן זֶה וְדָאֵי, [אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 זֶה לֹא זֶה] וְעַל כֵּן הַכֹּל נִתְקַן יַחַד.

וַיֵּרָא ה' כִּי שָׁנוּאָה לֵאָה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח,
 (תְּהִלִּים קיג) מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַפִּיִת אִם הַפְּנִים

שְׂמִיחָה הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת - זוּ רַחֵל,
שֶׁהִיא עֵקֶר הַבַּיִת. אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה - זוּ לֵאמֹה.

דָּבָר אַחֵר מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת - זוּ שְׂמִיחָה,
שֶׁהִיא עֵקֶר הָעוֹלָם הַזֶּה, עָלְיוֹ הוּא מְנַהֵג.
אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה - זֶה הַיּוֹבֵל, שְׂפָל שְׂמִיחָה וְכָל
חֲדוּה שָׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּלוּוִים בּוֹ, וְהַפְּסוּק הַזֶּה
הוּא הַכָּלָל שָׁל הַכּל, מִשּׁוּם שֶׁזֶה כּוֹלֵל הַכּל
בְּסוּד קְדוּשָׁה, וְעַל זֶה סִיּוּם הַפְּסוּק הַלְלוּיָהּ.

וַיֵּרָא ה' כִּי שְׂנוּאָה לֵאמֹה. וְכִי לָמָּה הִיא שְׂנוּאָה,
וְהָרִי בְּנֵי הַשְּׂנוּאָה אֵינָם בָּנִים מְעֵלִים,
וְרֵאיוֹ שְׂפָל אוֹתָם בָּנִים מְעֵלִים יֵצְאוּ מִלֵּאָה,
וְאִתָּה אוֹמֵר שְׂלֵאָה שְׂנוּאָה? אֵלָּה וַהֲאִי הַיּוֹבֵל
הוּא תָמִיד עוֹלָם הַנְּסֻתָר, וְכָל דְּבָרָיו אֵינָם [בְּנֵי] טדף
בְּנִגְלָה, וּמִשּׁוּם כִּךְ נִסְתָּרוּ מִיַּעֲקֹב כָּל
מְעֵשָׂיו.

בֵּא רֵאָה, הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן הוּא בְּנִגְלָה, וְהוּא
רֵאשִׁית הַכּל לְעֵלוֹת בְּדַרְגוֹתָיו. כִּמּוֹ
שֶׁתְּחַכְּמָה הָעֲלִיּוֹנָה הִיא רֵאשִׁית הַכּל, כִּךְ גַּם

הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הוּא חֲכָמָה, וְהִיא רֵאשִׁית הַכֹּל,
וּמִשׁוֹם כֶּךָ קוֹרְאִים אֹתָהּ, מִשׁוֹם שֶׁהוּא שְׂמֻטָּה,
וּבְגֵלוֹי.

וְהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא הַיּוֹבֵל, קוֹרְאִים הוּא,
שֶׁכֵּל דְּבָרָיו הֵם בְּנִסְתָּר, וְסוּד הַדָּבָר
שֶׁל לֵאמֹה, שֶׁכֵּתוּב וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא, וְעַל
זֶה כָּתוּב (במדבר יח) וְעִבַד הַלְוִי הוּא, כִּדְרֵי לְמִשְׁךָ
מִמֶּנּוּ בְּרִכּוֹת לְכֹל. הוּא - הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּסְתָּר
תָּמִיד. וַיַּעֲקֹב בְּמַח שֶׁנִּסְתָּר לֹא נִדְבַק בְּרִצּוֹנוֹ,
אֲלֵא בְּמַח שֶׁנִּגְלָה, וְזֶה סוּד הַכֵּתוּב וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ.

וַיֵּרָא ה' כִּי שָׁנוּאָה לֵאמֹה. מִכָּאן שֶׁשׁוֹנֵא אָדָם
עָרוֹת אִמּוֹ [אֲחֻתוֹ], וַיִּתְיַחַד אָדָם עִם אִמּוֹ
בְּכֹל מְקוֹם וְלֹא יִחַשְׁשׁ, וְהָרִי הַעִירוֹ, בֵּין מִתְיַחַד
עִם אִמּוֹ. וְהַכֹּל הַתְּכֻסָּה מִיַּעֲקֹב, שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
לֹא הִתְנַגְּלָה כֹּלֵל.

כֵּן רֵאָה, בְּשִׁבִיל יַעֲקֹב הַתְּקִיִּים הָעוֹלָם. וְאִם
הִיא מֵר, הִנֵּה בְּשִׁבִילוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם, כִּמּוֹ

שָׁנָאֵמַר בְּהַבְרָאָם, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם אֵלָּא
 בְּאַבְרָהָם - אֵלָּא מִשּׁוּם יַעֲקֹב הַתְּקִיָּים אַבְרָהָם,
 שְׁפָתוֹב (ישעיה כט) כַּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר
 פָּדָה אֶת אַבְרָהָם. וּמִקֵּדָם לָכֵן הָיָה הַקְּדוּשׁ בָּרוּךְ
 הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבָם. כִּיּוֹן שָׁפָא יַעֲקֹב,
 הַשְּׁתַּכְּלָלוּ מִמֶּנּוּ הָעוֹלָמוֹת וְלֹא נִחְרְבוּ
 בְּבְרָאֵשׁוֹנָה. וְהוּ שְׁפָתוֹב כַּה אָמַר ה' בְּרַאָף יַעֲקֹב
 וַיִּצְרַף יִשְׂרָאֵל וְגו'.

בֵּא רֵאָה מַה פְּתוּב, (שמות ד) בְּנִי בְּכָרִי יִשְׂרָאֵל,
 וְכַתוּב שִׁלַּח אֶת בְּנִי וַיַּעֲבִדֵנִי. יִשְׂרָאֵל נִקְרָא
 בֶּן לְקְדוּשׁ-בָּרוּךְ-הוּא מִשּׁוּם שְׁנִדְבָק בּוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנָאֵמַר מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנֹו כִי תִדַּע.

כְּשִׁלַּחַה הוֹלִידָה אֶת רְאוּבֵן, מַה פְּתוּב?
 וְתִקְרָא אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן. רְאוּבֵן
 סָתָם, מִשּׁוּם שְׁנִכְלָל בְּשִׁלַּשָּׁה צְדָדִים מְחַבְּרִים
 יַחַד - שְׁמֵעוֹן וְלוֹי. מַה הַטַּעַם לוֹי? כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר
 (מלכים א-ז) לִיּוֹת, הַחֲבוּר שָׁל כָּל הַצְּדָדִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאן שְׂפָתוֹב יִתֵּר שְׂאֵת וַיִּתֵּר
 עֲזוֹ, כְּתַרְנוּמוֹ כְּבוֹרָה, כְּהִנָּה וּמְלָכוֹת.
 וְהַמְּלָכוֹת הֵיא כְּצַד הַגְּבוּרָה, וְעַל כֵּן רְאוּבֵן
 סָתָם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, רְאוּ בֵּן סָתָם, שְׁנִכְלָל בְּשִׁמְעוֹן
 וְלוֹוִי. כִּדְּ הִיָּתָה רַעְתָּה [רַצְוִנָה] שָׁל לְאָה,
 שְׂפָתוֹב הַפַּעַם יִלְוָה אִישֵׁי אֵלֵי כִי יִלְדָתִי לוֹ
 שְׁלֹשָׁה בָנִים. מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ שְׁלֹשָׁה שְׂמֵת־חֲבָרִים
 יַחַד.

וּבֵא וּרְאֵה שְׂפָאן הוּא, שְׁהָרִי הַמְּרַכָּבָה הָעֲלִיּוֹנָה
 - הָאֲבוֹת, וְדוֹד הַמְּלָךְ שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּם, וְכָל
 הָאַרְבַּע הֵם מְרַכָּבוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, הַסּוּד שָׁל הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ. וְעַל כֵּן רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן וְלוֹוִי, אַחֲרֵי כֵּן
 יְהוּדָה שְׁיַרְשׁ מְלָכוֹת, וְעַל כֵּן כָּלָם בְּמָקוֹם הַזֶּה.

וְכַתּוּב [זֶה אַחֲרֵי זֶה שְׂפָתוֹב] (כְּרֵאשִׁית כַּט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת
 ה' וְגו' וַתַּעֲמֹד מְלָדָת. מִשּׁוּם שְׂפָאן
 נִשְׁלְמוּ אַרְבָּעָה עֲמוּדִים. הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה', מָה
 הַטַּעַם אָמְרָה בְּזֶה אוֹדָה אֶת ה', וְלֹא בְּכָלָם?

אָלָא מְכַאן, שְׁכָל זְמַן ^(דף קנה ע"א) שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּנִלוֹת, הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ אֵינּוּ שְׁלֵם.

בֵּא רְאֵה, אֵף עַל גַּב שְׁשֻׁלְשָׁה בָּנִים הָיוּ עַד
שְׁהוֹלִידָה אֶת יְהוּדָה, הַכֶּסֶּא לֹא הַשְּׁלֵם,
וּמִשּׁוּם כִּךְ הַפְּעַם אֹדָה אֶת ה', וְלֹא בְּכֻלָּם. וְעַל
כֵּן וַתַּעֲמֵד מְלֻקָּדָת. מַה זֶה וַתַּעֲמֵד? שְׁעֵמֵד הַכֶּסֶּא
עַל תּוֹמְכִיו.

[וַתַּעֲמֵד עַד כְּאֵן] וַתַּעֲמֵד, שְׁהֵינָה עַד כְּאֵן וַתַּעֲמֵד,
בְּיַחְוֹד אַחֵר. מְכַאן וּלְמַטָּה הוּא עוֹלָם הַפְּרוּד.
וְאִם תֵּאמַר, אֹתָם שְׁנֵי הַבָּנִים שְׁהוֹלִידָה אַחֵר
כִּךְ כְּמוֹ זֶה? לֹא שְׁתֵּרִי אֹתָם הַשְּׁנַיִם הַתְּחִיבּוּ
עִם אֱלוֹ, מִשּׁוּם שְׁשֻׁשֶׁת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הֵם
יַחַד.

וּבֵא וּרְאֵה, כָּל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַשְּׁבָטִים הֵם תְּקוּנֵיהָ
שֶׁל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְתִקּוֹן הָאוֹר
הָעֲלִיּוֹן הַשְּׁחֹר כְּמוֹ שְׁרֵאוּי, וּלְהַשִּׁיב אֶת עֵקֶר
הַכֹּל לְמְקוֹמוֹ. כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ אַחֵר עוֹמְדִים,

ובזה נשָׁלַם הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם
שְׁלֵמָה.

ישָׁשָׁכַר זְבֻלוֹן, כָּאֵן נִשְׁלְמוּ שְׁשָׁה בָּנִים, שֵׁשֶׁת
הַצָּדִדִים שֶׁל הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן בְּנֵי
הַשְּׂפָחוֹת הֵם אַרְבַּע, וְהַתְּחִבּוּרֵי עִם אֱלוֹהֵי וְאֱלוֹ
אַרְבַּעַת הַקְּשָׁרִים שְׁמֵת־חֲבָרִים בָּהֶם, וּבְאֲרוּחָ.
וְעַל כֵּן כְּתוּב (מלכים א' ז') וְכָל אֲחֵרֵיהֶם בְּיָתָהּ. אִם
עַל גַּב שְׁבָנֵי שְׂפָחוֹת הֵם - בְּיָתָהּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, אִם כֶּךָ, הֲרֵי נֹאמַר, כָּל מֶה
שֶׁהוֹלִיד הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הוּא פְּרוּד, שְׁתֵּרֵי
כְּתוּב וּמִשָּׁם יִפָּרֵד. מֶה תֹּאמַר בְּיוֹסֵף וּבְנִימִין?
אִם תֹּאמַר שֶׁעוֹלָם אֶחָד בְּאֵלָהּ - זֶה אֵינּוּ, שְׁתֵּרֵי
לֹא יֵצְאוּ מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְהָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן -
מֶה שֶׁהוֹלִיד, הוֹלִיד לְמִטָּה וְלֹא לְמַעְלָה, וְאִם כֶּךָ
הוּא פְּרוּד.

כֹּא רַבִּי אֲבָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר לוֹ, דְּבַר זֶה הוּא
נִסְתָּר, שְׁתֵּרֵי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַתְּתִקֵּן בְּשָׁנִים
עֶשֶׂר שֶׁל אוֹתָם מִשָּׁלוֹ. אֲבָל כֹּא רָאָה סוּד תְּדַבֵּר,

בְּכָל זְמַן הַצְדִּיק מֵהָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן יוֹצֵא וְנִכְנָם,
 בּוֹ נִכְנָם וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא, וּמִשׁוּם כֶּךָ נִכְנָה בְּמָקוֹם
 הַזֶּה, וְהֶעֱקָר הוּא לְמַעְלָה, וְהֶעֱקָר הוּא לְמַטָּה,
 [צְדִיק, בּוֹ נִכְנָם בּוֹ יוֹצֵא] (דף קנה ע"ב) וְהוּא תָּמִיד בְּעוֹלָם
 הַתְּחִתּוֹן לְעוֹלָם, כְּתוּב וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁה כִּי
 מָתָה.

בֵּיא רְאֵה, בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הַזֶּה, הַצְדִּיק נִכְנָם בּוֹ
 וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא. כְּשֶׁנִּכְנָם הוּא בְּסוּד שָׁל יוֹסֵף
 הַצְדִּיק, וּכְשִׁיוֹצֵא הוּא בְּסוּד שָׁל בְּנֵי־מִין. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁה כִּי מָתָה. מִי נִפְשָׁה?
 זֶה הַצְדִּיק שִׁיוֹצֵא מִמֶּנָּה.

וְזֶה בְּנֵי־מִין, נִקְרָא בֶן אֹנִי, שְׂחֻשְׁבָּה שְׂהוֹלִידָה
 לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַפְּרוּד, וְנִשְׂאָרוֹ אֶחָד עֶשֶׂר
 בְּאוֹתָם לְמַעְלָה. מַה כְּתוּב? וְאָבִיו קָרָא לוֹ
 בְּנֵי־מִין, בֶּן יְמִין. שְׂחֵרֵי הַתְּעֵלָה לְמַעְלָה בְּעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן. שְׂכָאֲשֶׁר נִאָּבֵד יוֹסֵף, בְּנֵי־מִין הַשְּׁלִים אֶת
 מְקוֹמוֹ. וְעַל בֶּן הַצְדִּיק נִכְנָם וַיֹּצֵא בְּעוֹלָם

התחתון. משום כך יוסף ובנימין וכל השנים
 עשר, כמו שלמעלה ביהוד אחר.

הפעם אודה את ה'. רבי שמעון פתח ואמר,
 (תהלים קיא) אודה ה' בכל לבב בסוד
 ישרים ועדה. בכל לבב? בכל לב היה צריך
 להיות! אלא דוד בסוד עליון של השם הקדוש
 רצה להודות לקדוש-ברוך-הוא. אודה ה' בכל
 לבב - ביצר טוב וביצר רע, ואלו שני הצדדים,
 אחד ימין ואחד שמאל.

בסוד ישרים ועדה - אלו הם שאר הצדדים של
 העולם הזה, שהרי לבב כמו צפון ודרום.
 בסוד ישרים - אלו הם שאר צדדי העולם, שהם
 ששה כמו שלמעלה. ועדה - זהו המקום של
 יהודה, וכתוב (תהלים קלב) ועדתי זו אלמדם.
 וכתוב (חושע יב) ויהודה עד רד עם אל וגו'. כתיב
 (תהלים קלח) אודך בכל לבי נגד אלהים אומרך. כאן
 במקום אחד נאמר, שכתוב נגד אלהים אומרך,

שְׁתַּרְי לַדְרָגָה הַזֹּאת אָמַר שִׁירָה, לְחַבֵּר אוֹתָהּ
לְיָמִין.

פא רֵאָה, יְהוּדָה אָחוּז בְּכָל הַצְּדָדִים. אָחוּז
בְּדָרוֹם, אָחוּז בַּמִּזְרָח. שְׁתַּרְי הוּא פֶּא מְצַד
הַשְּׂמָאל, וְרֵאשִׁיתוֹ בַּצְּפוֹן, וְאָחוּז בְּדָרוֹם, מִשּׁוֹם
שְׁתוּא הוֹלֵךְ לְיָמִין וְנֶאֱחָז בַּגּוֹף. מִשּׁוֹם כֶּה, הַפַּעַם
אוֹדָה אֶת ה'. וַתַּעֲמֵד מִלְּדָת. וַתַּעֲמֵד, שְׁעֵמֻדָּה
בְּקִיּוּם שָׁל הַבְּרִית כְּרֵאוּי, שְׁתַּרְי הַכֹּל נִתְקַן
מִרְכָּבָה קְדוֹשָׁה.

רַבִּי שְׂמַעוֹן יֵצֵא לְקַרְיָה. הַזְּדִמָּן לוֹ רַבִּי אֲבָא
וְרַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתָם,
אָמַר, הַתְּחִדְשׁוּת שָׁל הַתּוֹרָה צְרִיךְ כָּאֵן. יֵשְׁבוּ
שְׁלֵשֶׁת אֱלֹהִים [בְּיָמִים]. כְּשֶׁרָצָה לְלַכֵּת, פָּתַח כָּל אֶחָד
מֵהֶם בְּפִסּוּק.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, וְה' אָמַר אֵל אֲבָרָם אֲחֵרִי
הַפָּרֵד לוֹט מֵעַמּוֹ, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה וְגו'.

וְכִי לְפִי הָרְאִיָּה שָׁל אֲבָרָהֶם יוֹרֵשׁ אֶת הָאָרֶץ,
וְלֹא יוֹתֵר? עַד כַּמָּה רוֹאָה בֵּין אָדָם? שְׁלֵשׁ

פְּרַסְאוֹת, אִו אַרְבַּע אִו חֲמִשׁ פְּרַסְאוֹת, וְהוּא
 אֹמֵר כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה וְגו'?!
 אֵלֶּי, כִּיּוֹן שְׂאֲרַבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם
 רוֹאֶה, אֵת כָּל הָאָרֶץ רוֹאֶה. שְׁתֵּרֵי
 אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הֵם כְּלָלוֹ שֶׁל כָּל
 הָעוֹלָם. עוֹד, הָרִים אֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ^(דף קנו ע"א) וְהִרְאָה לוֹ שֶׁהִיא קְשׁוּרָה
 בַּצְּדָדֵי הָעוֹלָם, וְהִיָּה רוֹאֶה אֵת הַכֹּל. כְּמוֹ כֵּן,
 מִי שְׂרוֹאֶה אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן, רוֹאֶה אֵת כָּל
 הָעוֹלָם, הַשְּׂמִיחָה שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה.

פְּתַח רַבִּי חֵיָּיא וְאָמַר, הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׂוֹכֵב
 עָלֶיהָ לֵךְ אֶתְנַנֶּה וּלְזֹרְעָהּ, וְכִי אֹתוֹ
 הַמְּקוֹם לְבִדּוֹ הַבְּטִיחַ לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁתֵּרֵי אַרְבַּע אַמּוֹת אִו חֲמִשׁ הָיוּ וְלֹא יוֹתֵר?
 אֵלֶּי בְּאוֹתוֹ זְמַן, בְּאוֹתָם אַרְבַּע אַמּוֹת קִפְּל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא
 שְׂאוֹתוֹ מְקוֹם הוּא הַכֹּלָל שֶׁל כָּל הָאָרֶץ. וְמָה
 אֹתוֹ הַמְּקוֹם הוּא הַכֹּלָל שֶׁל כָּל הָאָרֶץ - רַבִּי

שְׁמַעוֹן שֶׁהוּא הַמְּאֹר שֶׁל כָּל הָאָרֶץ, עַל אַחַת
בְּמָה וּבְמָה שֶׁשָּׁקוּל בְּכָל הָעוֹלָם.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, הַפֶּעַם אֹדְהָ אֶת ה', וְכִי
בְּכָל מָה שֶׁהוֹלִידָה לֹא רָאִוּי לְהוֹדוֹת
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֱלֹה בְּזוֹה? אֱלֹה יְהוּדָה הוּא
הַבֵּן הַרְבִּיעִי לְכַסָּא, וְהוּא מִשְׁלִים אֶת הַכַּסָּא.
וּמִשׁוּם כֵּן יְהוּדָה לְבַדּוֹ תִּקְוֵן הַכַּסָּא וְתוֹמְךָ שֶׁל
כָּל הַתּוֹמְכִים. [שְׁחִיזוּ שְׁלֹשָׁה, אֲבָרְתָם וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב, וְאִזּוּ בָּא דְדוּר
מִיְהוּדָה וְהַשְּׁלִים הַכַּסָּא, וְעַל כֵּן נִקְרָא יְהוּדָה, שֶׁהוּא תַשֵּׁם תְּקַדוֹשׁ, וְתַדְלָ"ת
(אַרְבַּע רִגְלָיו) מְרֻגְלוֹת הַכַּסָּא] רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁמַאִיר אֶת כָּל
הָעוֹלָם בַּתּוֹרָה וּבְמָה מְאֹרוֹת מְאִירִים בְּשִׁבְלֹו,
עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

וַיִּלְךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חֲטִים וַיִּמְצָא דוּדָאִים
בַּשָּׂדֶה. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קד) מָה
רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' כֵּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ
קִנְיָנָךְ. הַכֶּסֶךְ תָּזַה בְּאֵרוֹהוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֱלֹה
מִי יָכוֹל לְמַנּוֹת אֶת מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁתְּהַנֶּה בְּמָה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת מְשֻׁנִּים זֶה מְזַה שְׁאִין

לָהֶם חֲשֹׁבוֹן, וְכֹלֶם בְּפַעַם אַחַת, כְּמוֹ פְּטִישׁ
שְׂמוּצִיא זִיקִים לְכֹל הַצְּדָדִים בְּפַעַם אַחַת, כְּדִ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצִיא כְּמָה מִיָּנִים וּמַחְנוֹת
מִשָּׁנִים זֶה מִזֶּה שְׂאִין לָהֶם חֲשֹׁבוֹן, וְכֹלֶם בְּפַעַם
אַחַת.

בֵּיא רֵאָה, בְּדַבּוּר וּבְרוּחַ יַחַד נַעֲשֶׂה הָעוֹלָם,
שְׁכַתוּב בְּדַבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל
צְבָאָם. בְּדַבְרֵי ה' - זֶה הַדַּבּוּר. וּבְרוּחַ פִּיּו - זֶה
הָרוּחַ. זֶה בְּלִי זֶה לֹא הוֹלֵךְ, וְנִכְלָלִים זֶה עִם זֶה
וְיוֹצֵאִים מֵהֶם כְּמָה צְבָאוֹת לְצְבָאוֹת, וּמַחְנוֹת
לְמַחְנוֹת, וְהַכֹּל בְּפַעַם אַחַת.

בֵּיא רֵאָה, בְּשֶׁרְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרֵא אֶת
הָעוֹלָמוֹת, הוֹצִיא אֹר נִסְתָּר אַחֵר, שְׁמֵהָאֹר
הַהוּא יוֹצֵאִים וּמְאִירִים כָּל אוֹתָם הָאוֹרוֹת
שֶׁהִתְגַּלּוּ, וּמְאִירוֹתוֹ הָאֹר יוֹצֵאִים וְהִתְפָּשְׁטוּ וְנַעֲשׂוּ
שְׂאֵר הָאוֹרוֹת, וְהוּא הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

וְעוֹד, הָאֹר הָעֲלִיּוֹן הֵיזָה הִתְפָּשֵׁט וְעָשָׂה אֶמֶן, אֹר
שְׂאִינוּ מְאִיר, וְעָשָׂה אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא אוֹר שֶׁלֹא מֵאִיר, רוֹצֵה לְהַתְקַשֵּׁר
 לְמַעְלָה, ^(דף קנו ע"ב) רוֹצֵה לְהַתְקַשֵּׁר לְמַטָּה. וּבִקְשָׁר
 שֶׁלְמַטָּה נִקְשָׁר לְהָאִיר בְּקִשָּׁר שֶׁלְמַעְלָה. וְהָאוֹר
 הַזֶּה שֶׁאֵינּוּ מֵאִיר בְּקִשָּׁר שֶׁלְמַעְלָה, מוֹצִיא אֶת כָּל
 הַחֲתוּלוֹת וְהַמְחַנּוֹת לְמִינֵי רַבִּים. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב מָה
 רַבּוּ מַעֲשֵׂי ה' כָּל־כֶּלֶם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ וְגו'.

וְכָל מָה שֶׁבְּאֶרֶץ כְּדָ גַם לְמַעְלָה, וְאֵין לָךְ דְּבָר
 קָטָן בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁלֹא תְלוּי בְּדָבָר אַחֵר
 עֲלִיּוֹן שֶׁהַתְמַנָּה עֲלָיו לְמַעְלָה. מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר
 זֶה שֶׁלְמַטָּה, מִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ שֶׁהַתְמַנָּה עֲלָיו לְמַעְלָה,
 שֶׁהַכֹּל נֶאֱחָז וְהָ עִם זֶה.

בֵּן רֵאָה, כְּתוּב תִּנִּי נָא לִי מִדּוֹדָי בְּנֵךְ. לֹא
 הַדּוֹדָאִים הֵם שֶׁיִּלְדוּ אֶת רַחֵל, אֲלָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְגַלְגֵּל אֶת הַדְּבָר עַל יְדֵי אוֹתָם הַדּוֹדָאִים
 כִּדְרֵי שִׁיּוּעַ יִשְׁשָׁכָר, שֶׁאוֹחֵז בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל
 הַשְּׂבָטִים, מִשּׁוֹם שֶׁהָרִי רַחֵל הָאֲחוּזָה בִּיעֶקֶב לֹא
 הִשְׁאִירָה אוֹתוֹ לְלֵאָה. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב הִמְעַט בְּחַתֻּמֶיךָ

את אישׁי, וכתוב לכן ישׁכב עמך הלילה תחת
דודאי בנך.

הם גרמו שיצא ישׁשכר לעולם משום שמעלה
הריח של התורה לפני הקדוש ברוך הוא,
והו שכתוב הדודאים נתנו ריח וכו', וכתוב וישׁכב
עמה בלילה הוא, הוא ודאי, והרי פרשה
שהעולם העליון הוא שנסתר ולא נגלה, משום
שהרי התורה יוצאת מהעולם העליון.

ובכל מקום העולם העליון הוא שלא התגלה,
והרי נאמר ועבד הלוי הוא, כדי להמשיך
ממנו ברכות לכל, וישׁשכר נאחו בו, ועל כך
קוראים עין החיים, העין שלאותם החיים
העליונים שנקרא הוא ולא אתה.

ואם תאמר שהדודאים הללו פתחו את מעיה של
רחל - לא, שהנה פתוב וישׁמע אליה אלהים
ויפתח את רחמה. הקדוש ברוך הוא ולא דבר
אחר. משום שאותם הדודאים, אף על פי שכתובם
למעלה, באותו הכח שלהם לא מתמנה פקידת

הַפְּנִים, שְׁהָרֵי הַפְּנִים תְּלוּיִים בְּמֹזֶל, וְלֹא בְּדָבָר
 אַחֵר. וְאִם תֵּאמֶר שֶׁהֵנָּה הֵם נִבְרְאוּ לְחַנּוּם - לֹא,
 שְׁהָרֵי אֶפְלוּ ^(דף קנו ע"א) לְדָבָר הַזֶּה הֵם סִיוֵעַ לְאוֹתָם
 שְׂמֵתֶעֱכָבִים, וְאֵינָם עֲקָרוֹת, וְלֹא נִגְזַר עֲלֵיהֶם
 אֶלָּא בְּמֹזֶל.

וַתֵּצֵא לָאָה לְקִרְאָתוֹ וַתֵּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא וְגו'.
 הַדָּבָר הַזֶּה הוּא חֲצִפְתָּה? אֵינּוּ כֵּן, אֶלָּא
 מִכָּאֵן לְמִדְנוּ עֲנוֹתָנוֹתָה שֶׁל לָאָה, שְׁלֹא אָמְרָה
 דָּבָר לְפָנַי אַחֻתָּה, וְהִיא הִקְדִּימָה לְדַרְדֵּךְ וְאָמְרָה
 לוֹ בְּחֵשָׁאֵי וְהוֹדִיעָה לוֹ, שְׁהָרֵי זֶה הִיָּה בְּרֵשׁוֹת
 רַחֵל, שְׂכֵתוֹב כִּי שָׁכַר שְׂכֵרֵתִיךְ. מִרַחֵל נִמְלָה
 רֵשׁוֹת. וּכְדִי שְׁלֹא יִרַע בְּעֵינַי רַחֵל, אָמְרָה לוֹ
 בַּחוּץ, וְלֹא בַּבַּיִת.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בַּפֶּתַח שֶׁל מִשְׁכַּן לָאָה [לְחוּץ]
 יֵצְאָה הַחוּצָה, וְהַכְּנִיסָה אֶת יַעֲקֹב בַּפֶּתַח
 שְׂבַחוּץ טָרָם שְׂיִכְנַם לְמִשְׁכַּן רַחֵל. מָה הַטַּעַם?
 כִּדִי שְׁלֹא תֵאמֶר דָּבָר לְפָנַי רַחֵל, וְלֹא תִתְחַצֵּף
 לְפָנַי אַחֻתָּה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אָמְרָה לָאָה, אִם

יבנם יעקב למשפך רחל, אינו דין להוציא
משם, משום כך הקדימה לו בחוץ.

ובל זה למה? אלא שרות הקדש התעוררה
בלאה, וידעה שכל השבטים העליונים
הלו, בלם קדושים, יצאו ממנה, ודחקה השעה
בחיבות לקדוש-פרוך-הוא, ומשום כך קראה
להם שמות בסוד החכמה.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. אמר
רבי יוסי לרבי חייא, בכל פעם [שאנו]
הולכים בדרך ועוסקים בתורה, הקדוש פרוך
הוא מרחיש לנו נסים, וכעת הדרך תזו ארבה
לנו, נתעסק בתורה, והקדוש פרוך הוא יתחבר
עמנו.

פתח רבי חייא ואמר, (שמות יב) פראשן בארבעה
עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות,
וכתוב (דברים טז) שבעת ימים תאכל עליו מצות
לחם עני. לחם עני כתוב. בדבר הזה התעוררו
בו החברים. אבל בא ראה, פשהו ישראל

בְּמִצְרַיִם, הָיוּ בְּרִשׁוֹת אֶחָדָת. בְּשָׂרָצָה הִקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְקָרֵב אֹתָם אֵלָיו, נָתַן לָהֶם מְקוֹם
 שָׁל לָחֶם עֲנִי, לָחֶם עֲנִי. מִי הָעֲנִי? זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ,
 שֶׁכָּתוּב בּוֹ (תהלים פו) כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי.

וְלָחֶם עֲנִי הָיָה נִקְרָא מִצָּה, נִקְבָּה בְּלִי זָכָר הִיא
 עֲנִי. הִתְקַרְבוּ לַמִּצָּה בְּהִתְחַלָּתָהּ. כִּינּוּן
 שֶׁקָּרְבוּ אֹתָם יוֹתֵר, הַכְּנִים אֹתָם הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּדַרְגוֹת אַחֲרוֹת, וְהִתְחַבֵּר זָכָר עִם נִקְבָּה.
 וְאִי, כְּשֶׁמִּצָּה מִתְחַבֵּרֶת בְּזָכָר, נִקְרָא מִצָּנָה,
 בְּתוֹסֶפֶת וְא"ו. וְהוּא שֶׁכָּתוּב (דברים ל) כִּי הַמִּצָּנָה
 הַזֹּאת. מִשׁוּם כֶּךָ מִצָּה בְּרִאשׁוֹנָתָהּ, וְאַחֲרַי כֶּךָ
 מִצָּנָה.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁאָמַר: גְּדוּד
 שֶׁל רוֹצְחִים אוֹרְבִים בְּדַרְךְךָ, סָטָן
 לְמַעַלָּה, אֵל תִּרְדּוּ לְטִיבָה חֲסִרָתָהּ הַגֵּן שֶׁלְמִטָּה.
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מָנָה נִשְׁמָע שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה לְשָׁמַר אֶת דְּרָכֵינוּ. עָלוּ לְמַעַלָּה וְנִכְנְסוּ
 לְחַר אֶחָד, בֵּין סְלָעִים תּוֹקִים. אָמְרוּ, הוֹאִיל

והקדוש ברוך הוא רצה בדרך חזו, נראה דבר,
או יתרחש לנו גם.

הלכו. ישבו על בקיעי הסלע. עלה להם איש
אחד. תמהו. אמר רבי יוסי, מי אתה?
אמר, אני מאנשי ארקא. אמר לו, ושם יש בני
אדם? אמר, כן, וזרעים וקוצרים, מהם במראה
אחר משנים מפני, ועליתי אליכם להכיר מכם,
מה שמה של הארץ שאתם בה?

אמר לו, ארץ, משום שבאן שורה ארץ החיים,
שפתוב (איוב כח) ארץ ממונה יצא להם. מוז
יצא להם? בשאר הארץ לא יצא להם, ואם
יוצא, לא משבעת המינים. בינתים נכנס
למקומו. תמהו. אמרו, ודאי הקדוש ברוך הוא
רוצה לעזור אותנו באיזה דבר.

אמר רבי חייא, ודאי על הפסוק הזה שאמרת,
זכרתי שלמדתי מסבי דבר אחד עליון
בפסח, שנתן להם הקדוש ברוך הוא לישראל

הִלָּחֵם הָיָה מֵאָרֶץ הַחַיִּים, וְאַחַר כֵּן לָחֵם מִן
הַשָּׁמַיִם, הִלָּחֵם הָיָה, וְהִנֵּה בְּאַרְנוֹ אֶת הַדָּבָר.

עוֹד הָיָה אוֹמֵר, ^(דף קנו ע"ב) שְׂאֵדָם, כְּשִׁיּוֹצֵא לְעוֹלָם
הָיָה, לֹא יוֹדֵעַ דָּבָר עַד שְׁטוֹעִים לָחֵם. כִּיּוֹן
שְׂאוּכַל לָחֵם, מִתְעוֹרֵר לְדַעַת וּלְהַכִּיר. כֵּן
כְּשִׁיּוֹצֵאוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים דָּבָר,
עַד שֶׁהִטְעִים לָחֵם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָחֵם מִן
הָאָרֶץ הַזֹּאת, שְׂכַתוֹב אָרֶץ מִמֶּנָּה יֵצֵא לָחֵם, וְאִז
נִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְתִינּוֹק לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מַכִּיר עַד שְׁטוֹעִים
לָחֵם שֶׁל הָעוֹלָם הָיָה.

יִשְׂרָאֵל לֹא יָדְעוּ וְלֹא הַכִּירוּ בַּדְּבָרִים שְׁלִמְעָלָה
עַד שְׂאוּכְלוּ לָחֵם עֲלִיּוֹן, וְאִז יָדְעוּ
וְהַכִּירוּ אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם, וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שִׁיִּשְׂרָאֵל יָדְעוּ יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוֹי לְאָרֶץ
הַזֹּאת, וְלֹא יִכְלוּ, עַד שֶׁשְׁטַעְמוּ לָחֵם מֵאוֹתוֹ הַמְּקוֹם,
וְכִי הוּא? שָׁמַיִם, שְׂכַתוֹב ^(שמות טו) הַנְּנִי מִמִּטִּיר
לָכֶם לָחֵם מִן הַשָּׁמַיִם, וְאִז יָדְעוּ וְהִסְתַּכְּלוּ לְאוֹתוֹ

מקום. ועד שאכלו לחם מאותו מקום, [ועד שלא
אכלו לחם באלו המקומות] לא ידעו דבר ולא הכירו.

בא רבי יוסי ונשקו. אמר, ודאי על זה העיר
אותם הקדוש ברוך הוא בזה, ועל פני
הראשית של ישראל לדעת הנה הלחם. קמו
והלכו. בעודם הולכים ראו שני פרות, אחד זכר
ואחד נקבה. אמר רבי יוסי, אין לנו דבר בעולם
שאינו זכר ונקבה, וכל מה שבארץ - כך גם
בנים.

פתח רבי יוסי ואמר, ויבא יעקב מן השדה
בערב ותיצא לאה לקראתו וגו'. ותיצא
לאה לקראתו, מנין ידעה? הרי אמרו שנעה
החמור, ולאה ידעה ויצאה אליו, וגרם לו שיצא
ממנה יששכר. זהו שכתוב יששכר חמור גרם,
אל תקרי גרם אלא גרם, שחמור גרם לו.
אמרה לאה: ודאי ידעתי שאם יפגם יעקב
למשפן רחל, אין לי להוציא אותו, אלא אחכה
לו כאן ויפגם למשפני.

כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתִיךָ בְּדוֹדָי בְּנִי, מַה זֶה בְּדוֹדָי
 בְּנִי? מִשּׁוּם שְׁנוּחַ לְיַעֲקֹב עַל זֶה, שְׂאֵלוֹ
 מִמִּינֵי לְהוֹלִיד. וַיַּעֲקֹב הָיָה יוֹדֵעַ שְׂחֻדְכָּר לֹא
 עוֹמֵד בְּדוֹדָיִם, אֲלֵא לְמַעַלָּה.

פָּתַח וְאָמַר, מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבְּנִים
 שְׂמִיחָה הַלְלוּיָהּ. אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרָת: מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת - זֶו רָחֵל.
 אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה - זֶו לֵאָה. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת
 הַבַּיִת - זֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. אִם הַבְּנִים שְׂמִיחָה
 [הַלְלוּיָהּ] - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. מִשּׁוּם כִּף הַלְלוּיָהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כָּל הַשְּׂבָטִים הִלְלוּ יְהוָה
 תְּקוּנִים שְׂלֵמָה, וְכֵלָם כְּמוֹ שְׂלֵמָה.
 בֵּא רְאֵה, כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתִיךָ - לְקַחַת מִמֶּנּוּ הַגּוֹף,
 וּמִי הוּא? תּוֹרָה. שָׁכַר שְׂכָרְתִיךָ - לָךְ, לְגוֹפְךָ
 מִמֶּשׁ. שָׁכַר שְׂכָרְתִיךָ - (דף קנח ע"א) לְהוֹלִיד אֶת
 דְּמוֹתֶיךָ.

מִכָּאֵן מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, יוֹרֵשׁ אֶת הָעוֹלָם
 הַבֵּא וַיּוֹרֵשׁ אֶת גַּחְלַת יַעֲקֹב. יוֹרֵשׁ

העולם הבא, שְׂפָתוֹב יִשְׁשָׁכֶר, יִישׁ שְׂכָר, (ירמיה לא)
 כִּי יִישׁ שְׂכָר לְפַעֲלָתֶךָ, וְכָתוֹב (משלי ח) לְהַנְחִיל
 אֶהְיֶי יִישׁ וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא.

כִּי יִלְדָתִי לוֹ שְׂשָׁה בָנִים. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אֵלּוּ
 בְּמַעֲלָה וּבְמַטָּה וְאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם.
 וּמִי שֶׁמְאַרְיָךְ בְּאַחַד, צָרִיךְ לוֹ לְהַמְלִיךְ אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּעַת
 צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְהֵינּוּ אֶחָד.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּתוֹב (שיר ב) עַל הָרִי בְּתָר,
 וְכָתוֹב (שם ח) עַל הָרִי בְּשָׁמַיִם. מִי הֵם הָרִי
 בְּשָׁמַיִם? אֵלּוּ שֵׁשֶׁת הַבָּנִים שֶׁל לְאֹהֶל שְׁכֹנֵי לָלוּם
 שְׂשָׁה אַחֲרִים, וְהֵם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה, וְהֵם שְׂשָׁה, מִשּׁוּם
 שֶׁכָּל אֶחָד כָּלוּל בַּחֲבֵרוֹ, וְלֹאֶה עֲלֵיהֶם, לְקַיֵּם (תהלים
 קיג) אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה הִלְלוּיָהּ.

וְעַל כֵּן כָּתוֹב לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַנִּסְתָּר וְלֹא הַתְּנַגְּלָה, וְעַל כֵּן
 שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאִם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא הָעוֹלָם שְׁנִסְתָּר וְלֹא הַתְּנַגְּלָה כָּלֵל.

וְאֵת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, הֵינּוּ שְׂכֵתוֹב כִּי שָׂאֵל נָא
 לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְגו' וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד
 קִצְחַת הַשָּׁמַיִם. וְכֹל אֵלֹהֵי נִקְרָאִים הָרִי בְּשָׁמַיִם. מִכָּאן
 וְלִמַּטָּה נִקְרָאוּ הָרִי בְּתַר, שְׂכֵתוֹב וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה
 לְאַרְבָּעָה רֵאשִׁים, הַתְּרִים שֶׁל הַפְּרוּד.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּנֵי הַשְּׂפָחוֹת קָשְׁרוּ קָשָׁרִים,
 אַרְבָּעָה קָשָׁרִים שֶׁהֶצְטָרְכוּ לְתַקוּן. וְאָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׂמִשׁוּם כֶּף יוֹצְאִים הַחוּצָה אוֹתָם
 הַקָּשָׁרִים. וְאֵת עַל גַּב שְׂכָלָם אֶחָד, וּמִכָּאן וְהִלָּאָה
 בְּלָם אֶחָד, בְּדַרְדְּוֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן כָּל הַשְּׂכָטִים
 עוֹלִים בְּעֵדוּת לְמַעְלָה. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (תהלים קכב) שְׂשָׁם
 עָלוּ שְׂכָטִים שְׂכָטִי יְהִי עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
 ה'.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רַחֵל
 אֵת יוֹסֵף וְגו'. מָה רָאָה יַעֲקֹב לְלָכֵת לְדַרְכוֹ
 בְּשִׁנּוּלֵד יוֹסֵף, וּמָרָם שִׁנּוּלֵד יוֹסֵף לֹא רָצָה לְלָכֵת
 לְדַרְכוֹ? אֵלֶּא הִנֵּה פִרְשׁוּתָהּ, שָׂרָאָה שִׁנּוּלֵד שְׂמַנּוּ
 שֶׁל עֵשׂוּ.

וּבֹא וּרְאֵה, יוֹסֵף הַשְּׁלִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹסֵף
 וְזָכַח לוֹ, שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק, וְכֹאן סִיּוּם הַגּוֹף. כִּיּוֹן
 שָׂרָאָה יַעֲקֹב שֶׁנִּשְׁלַח הַגּוֹף, רָצָה הַגּוֹף לְלַכֵּת
 לְדַרְכּוֹ, וְסִיּוּם הַגּוֹף הוּא הַכְּרִית, וְעַם כָּל זֶה
 בְּנִימִין הַשְּׁלִיחַ אֶת הַחֲשֵׁבוֹן, שָׂבוּ נִשְׁלְמוּ שְׁנַיִם
 עֶשְׂרֵי.

וְאִם תֹּאמַר, וְכִי לֹא הָיָה יוֹדֵעַ יַעֲקֹב שֶׁעַד עַכְשָׁיו
 לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ הַשְּׂבָטִים, אִף עַל גַּב שְׁנוּלָד
 יוֹסֵף, מָה הַטַּעַם לֹא חָפָה עַד שְׁנוּלָד בְּנִימִין
 וַיִּשְׁתַּלְּמוּ הַשְּׂבָטִים? אֵלֶּיךָ יַעֲקֹב עָשָׂה בְּחֻמָּה
 וַיִּדַע הַדָּבָר. אָמַר, וַדַּאי אִם יִשְׁתַּלְּמוּ כָּאן כָּל
 הַשְּׂבָטִים, הִנֵּה יוֹדֵעִי שֶׁהַתְּקוּן שֶׁל מַעֲלָה שְׂרוּי
 עֲלֵיהֶם כְּרֵאוּי, וְכֹאֲרֵץ הוּזוּ לֹא צְרִיכִים
 שִׁישְׁתַּלְּמוּ, אֵלֶּיךָ כְּאֲרֵץ הַקְּדוּשָׁה.

כִּי רֵאָה שֶׁכָּדָה הוּא, שֶׁכָּל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַשְּׂבָטִים
 הֵם הַתְּקוּן שֶׁל הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, וְכִיּוֹן
 שְׁנוּלָד בְּנִימִין, מִתָּה רַחֵל, וְלִקְחָה אֶת הַמְּקוֹם
 הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הַזֶּה לְהַתְּתִיקוֹ בָּהֶם, וְעַל כֵּן לֹא

נולד בְּנִימִין אֶלָּא בְּאָרְץ הַקְּדוּשָׁה. זְהוּ שְׁכַתוֹב
וַאֲנִי בָבְאִי מִפְּדוֹן מִתָּה עָלַי רַחֵל בְּאָרְץ כְּנַעַן
בְּדֶרֶךְ, וְשָׁם מִתָּה רַחֵל וְנָטְלָה אֶת הַמָּקוֹם,
הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הַזֶּה, לְהִתְיַשֵּׁב בְּבֵית שָׁלֹם. וְכֹל
זְמַן שְׁרַחֵל קִיּוּמָת, הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן אֵינּוּ נִתְקַן
בָּהֶם. מִתָּה רַחֵל - נָטְלָה [לְמַעַלָּה] תְּבִית בְּשָׁלְמוֹתוֹ.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לֹא מִתָּה לֵאמֹה בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן?
אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁהִבִּית הוּא בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן
[הַעֲלִיּוֹן], וְהַכֹּל הָיוּ מִמֶּנּוּ לְהִתְתַּקֵּן, וְלֹא מִן הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן [הַתְּחִתּוֹן], וּמִשּׁוּם כִּף לֹא מִתָּה בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה. וְכֹל מַעֲשֵׂי לֵאמֹה הֵם בְּנִסְתָּר, מִשּׁוּם
שְׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּנִסְתָּר וְלֹא בְּנִגְלָה, וּמִשּׁוּם
כִּף לֹא נִזְכְּרָה מִיתְתָּה שֶׁל לֵאמֹה בְּמִיתְתָּה שֶׁל
רַחֵל.

וּבֵא וּרְאֵה שְׁכָף זֶה וּדְאִי, מִשּׁוּם שְׁהָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן כָּל דְּבָרָיו בְּנִסְתָּר, וְהָעוֹלָם [הַעֲלִיּוֹן]
הַתְּחִתּוֹן כָּל דְּבָרָיו בְּנִגְלָה, מִשּׁוּם כִּף נִתְבַּסְתָּה
לֵאמֹה בְּמַעֲרַת הַמַּכְבֵּלָה, וְרַחֵל בְּדֶרֶךְ הַגְּלוּיָהּ. זֶה

בְּנִסְתָּר, וְזוֹ בְּגֵלוֹי. וּבְנִסְתָּר הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
נִרְשָׁם, שְׂפָתוֹב וְהֵאמֵר לֵאמֹה בְּאֲשָׁרֵי כִי אֲשָׁרוֹנֵי
בְּנוֹת, וּמִשׁוֹם כֶּךָ קָרָא הָ שְׁמוֹ אֲשֶׁר. [מִשׁוֹם כֶּךָ כָּל

הַפְּרָכוֹת (דף קנח ע"ב) שֶׁל שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת בְּנִגְלָה וּבְנִסְתָּר, וְעַם כָּל זֶה].

וּמִשׁוֹם כֶּךָ הַכֹּל אַחַד, שְׁתֵּרֵי הַכֹּל הוּא מִן
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. כֶּךָ גַּם, וּבְכָל מְקוֹם,
שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, זֶה בְּנִגְלָה וְזֶה בְּנִסְתָּר, וְאֵנוּ לֹא
מְבָרְכִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא בְּשְׁנֵי
עוֹלָמוֹת, שְׂפָתוֹב בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מִשׁוֹם כֶּךָ לָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
קוֹרְאִים הו"א, וְלָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן קוֹרְאִים אַתָּה, ה'
מִשׁוֹם שֶׁהוּא בְּרוּךְ מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן עַל יְדֵי
הַצְּדִיק. וְהוּ שְׂפָתוֹב בְּרוּךְ ה' מְצִיּוֹן שִׁכְן יְרוּשָׁלַם
וְגו'. וְדַאי מְצִיּוֹן הוּא בְּרוּךְ.

בֵּא רֵאָה, כְּמוֹ כֵן ה' ה' שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הֵם, זֶה
בְּנִגְלָה וְזֶה בְּנִסְתָּר, וְעַל כֵּן מְפָסִיק הַטַּעַם
בְּתוֹכָם, וּמִהָעוֹלָם הַזֶּה וְעַד הָעוֹלָם הַזֶּה הַכֹּל

אַחַד.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רַחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו'. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, בַּאֲרֵא הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁלֵא
 רָצָה לְלָכֶת אֶלָּא בְרֵשׁוֹת לָבֵן. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה
 לֹא הָלַךְ פַּעַם אַחֲרַת בְּרֵשׁוֹתוֹ? אֶלָּא מִשּׁוּם
 שֶׁפָּחַד יַעֲקֹב שְׁלֵא יַעֲזֹב אוֹתוֹ וַיִּשְׁתַּלְּמוּ שְׁנַיִם
 עָשָׂר שְׁבָטִים בְּאֶרֶץ אַחֲרַת, וְעַל כֵּן, כִּיּוֹן שָׂרָאָה
 שֶׁהִגִּיעָה שְׁעֵתוֹ שֶׁל בְּנִימִין, בָּרַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.

שְׁכִיּוֹן שְׁנוּלָד בְּנִימִין, נִקְשְׁרָה הַשְּׁכִינָה בְּכָל
 הַשְּׁבָטִים וְנִטְלָה חֲבִית עִם כָּלָם. וַיַּעֲקֹב
 הָיָה יוֹדֵעַ בְּסוֹד הַחֲכָמָה, שֶׁכַּאֲשֶׁר יִשְׁתַּלְּמוּ שְׁנַיִם
 עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁהַשְּׁכִינָה תִתְקַשֵּׁט וְתִתְקַשֵּׁר עִמָּם
 וְרַחֵל תָּמוּת, וְהִיא נוֹטְלָת אֶת חֲבִית.

בַּאֲרֵא, כִּד לְמַדְנֵו, הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן נִרְאָה
 לַיַּעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁנֶּרְאָה לְמֹשֶׁה, אֶלָּא שְׁלֵא
 יִכָּלָה עַד שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים בְּחִיבַת
 לְהִתְקַשֵּׁר עִמָּם, וְאִזּוֹ נִטְמַרְרָה [נִדְמַתָּה] רַחֵל, וְהִיא

נְטִלָה אֶת הַבַּיִת כָּכָל הַשְּׂבָטִים וְהִיְתָה עִקְר
הַבַּיִת, וְאִזּוּ וַדַּאי מוֹשִׁיבֵי עִקְרַת הַבַּיִת.

אָמַר יַעֲקֹב, הִנֵּה הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּשְׁלְמוּ שְׁנַיִם
עָשָׂר הַשְּׂבָטִים, וַדַּאי יֵרֵד הָעוֹלָם
שֶׁלְמַעַלָּה לַבַּיִת לְהַתְקַשֵּׁר עִמָּם, וְהַמְסַכְּנָה הַזֹּאת
נִדְחִית לְפָנָיו. אִם תָּמוּת כָּאֵן, לֹא אֵצֶא מִכָּאֵן
לְעוֹלָמִים. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא בְּאֶרֶץ הַזֶּה לֹא רָאִוּי
לְהַשְׁלִים אֶת הַבַּיִת. מִשּׁוּם כֵּךְ וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר יִלְדָה
וְגו', טָרַם יִשְׁתַּלְּמוּ הַשְּׂבָטִים.

שָׁמַע רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, וַדַּאי יָפִים הֵם כָּל
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה, וְזֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל.
וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לֹא הִלְךְ לוֹ לְדַרְכּוֹ מִיֵּד? אֵלָּא
כָּל זְמַן שֶׁרָחַל לֹא הִתְעַבְּרָה מִבְּנֵימִין, הִתְעַכַּב
שָׁם. כִּיּוֹן שֶׁהַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁל בְּנֵימִין, בָּרַח וְלֹא
בִקֵּשׁ רְשׁוּת, כִּדְרֵי שְׂלֵא יִתְעַכַּב שָׁם, וַיִּתְחַבֵּר
יַעֲקֹב בְּכָל הַשְּׂבָטִים בְּמָקוֹם [שְׂלֵא] שְׁצַרִיָּה.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, וַיִּלְךְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב אֶל יִתְרַ חַתָּנוֹ
וְגו'. כֹּאֲ רֵאֶה, מֹשֶׁה הָיָה רוֹעֵה אֶת צֹאן

חֹתְנָנוּ, וְדִיּוּרוֹ הָיָה עִמּוֹ. וּבְשָׂרָצָה לָלֶכֶת, לֹא
הָלַךְ אֵלָּא בְּרִשּׁוֹתָיו. וַיַּעֲקֹב, שֶׁהָיָה שָׁלֵם, וְדִיּוּרוֹ
תָּמִיד הָיָה עִם לָבֵן, לָמָּה לֹא בִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רִשּׁוֹת?
אֵלָּא הִרִי נִתְבָּאֵר שֶׁלֹּא יִגְלַגֵּל לָבֵן עִמּוֹ גְּלוּלוֹתִים
וַיִּשְׂאֵר שָׁם, שֶׁחֲרִי בְּרֵאשׁוֹנָה אָמַר לוֹ, וּמִיֵּד גְּלוּל
עָלְיוֹ גְּלוּלוֹתִים וְנִשְׂאֵר שָׁם, וּבָעֵת פָּחַד מִמֶּנּוּ.

אֲבָל יִתְרוֹ לֹא הָיָה כֵּךְ כְּלִפֵּי מַעֲשֵׂה, מִשּׁוּם שֶׁלָּבֵן
הָיָה מְכַשֶּׁת, וּבְכַשׁוֹף הָיָה כָּל מַעֲשֵׂהוּ
כְּלִפֵּי יַעֲקֹב, וּבָעֵת לֹא רָצָה יַעֲקֹב לְהִתְעַכֵּב שָׁם,
שֶׁחֲרִי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ שׁוּב אֶל אֶרֶץ
אֲבֹתֶיךָ וְגו', וְעַל כֵּן לֹא רָצָה לְהִתְעַכֵּב וְלַעֲזֹב
אֶת מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ.

בֵּיא רְאֵה, כְּתוּב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶל רַחֵל וְגו'.
פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מו) לְמַנְצַח לְבַנֵּי קִרְחָה עַל
עֲלָמוֹת שִׁיר. בְּפָסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל שֶׁהוּא
סוּד שֶׁל חֲכָמָה, וְכָל הַשִּׁירִים וְהַתְּשַׁבְּחוֹת הַלְלוּ
שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים בְּנֵי קִרְחָה, כִּלְמַסּוֹ מְחַדְּשִׁים הֵם אוֹתָם
שִׁירִים וְתְשַׁבְּחוֹת שֶׁהָיוּ מְלַפְּנִים, וְכֵן כָּל אוֹתָם

שירות ותשפחות שאמר דוד וכל אותם שהיו
עמו, כלם היו בסוד עליון, בסוד החכמה.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא עשה את העולם
התחתון כמו העולם העליון, וכל אותם
הסדרים שסדרו דוד ושלמה בנו וכל אותם
נביאי האמת - (דף קנט ע"א) כלם סדרו כמו שלמעלה.

בא ראה, כמו שיש משמרות בארץ - כך גם
בארץ שמומרים לרבונם ואומרים תמיד
שירה, וכלם עומדים אלו בנגד אלו, והכל
בסדרים של שירות ותשפחות, והרי פשוטה
החברים.

עלמות שיר, מה זה עלמות שיר? אלא כמו
שנאמר (שיר ו) ששים המה מלכות
ושמנים פילגשים ועלמות אין מספר. מה זה
ועלמות אין מספר? כמו שנאמר היש מספר
לגודליו. ומשום שאין להם חשבון, כתוב
ועלמות אין מספר.

וְכֹלָם שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת, מְקִיפִים סְדָרִים, אֵלֹו
 בְּנֶגֶד אֵלֹו, לְזַמֵּר וּלְשַׁבַּח אֶת רְבוּנָם,
 וְאֵלֹו הֵם עֲלָמוֹת שִׁיר. וּמִשׁוֹם שְׁיֵשׁ עֲלָמוֹת שְׁאִין
 מְזַמְרוֹת כְּמוֹ אֵלֹו, אֵלֹו נִקְרְאוֹת עֲלָמוֹת שִׁיר.

שְׁלֹשָׁה סְדָרִים נִפְרָדִים לְכָל צַד לְאַרְבַּעַת צְדֵי
 הָעוֹלָם, וּבְכָל סֵדֶר וְסֵדֶר, שֶׁהוּא לְכָל
 צַד, שְׁלֹשָׁה סְדָרִים אַחֲרִים. סֵדֶר רֵאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה
 מְזַרְח - שְׁלֹשָׁה סְדָרִים הֵם, וְהֵם תְּשַׁעַה סְדָרִים,
 מִשׁוֹם שֶׁכָּל סֵדֶר מֵהַשְׁלֹשָׁה הֵלְלוּ יֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה
 סְדָרִים, וְנִמְצְאוּ שְׁתֵּים תְּשַׁעַה, וְכַמָּה אֲלֵפִים
 וּרְבָבוֹת תַּחְתֵּיהֶם.

תְּשַׁעַת הַסְדָרִים הֵלְלוּ, בְּכֹל מִתְנַהֲגִים בְּאוֹתֵיזוֹת
 רְשׁוּמוֹת, וְכָל סֵדֶר מִסְתַּכֵּל לְאוֹתָן
 אוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת, [וְחָרִי בְּאֵרוֹהָ וְכֵן לְכָל סֵדֶר וְסֵדֶר, וּבְכֹל נוֹסְעִים
 בְּאוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת, וְאֵלֹו עֲלִיזוּנִים כְּאֵלֹו, וְעוֹמְדִים אֵלֹו עַל אֵלֹו] וְכֵלָן
 מִתְחַבְּרוֹת וְאוֹמְרוֹת שִׁירָה. וּבְשִׁאוֹתָן הָאוֹתֵיזוֹת
 פּוֹרְחוֹת לְתוֹךְ הָאֵוִיר שֶׁל הָרוּחַ [מֵהֵיא] הַמְמַנָּה עַל
 הַכֹּל, אִזּוֹ הֵם נוֹסְעִים, וְהַשִּׁירָה נִמְתְּקָת, וְאוֹת

אחת מכה מלמטה, ואותה אזה עולה ויורדת,
 ושתי אותיות פורחות עליהן. והאות הזו
 מלמטה מעלה סדר מלמטה למעלה ומתחברת
 עמם, ונעשות שלש אותיות, כלם לפי האותיות
 יה"ו, שהן שלש בתוך האספקלריה המאירה.
 מאלו נפרדים שלשה סדרים ואותן שתי
 האותיות, ואותה האזה שעולה מתחברת
 עמהן, והן שלש.

בא ראה, אותן שתי אותיות עליונות שעולות
 באויר, הן כלולות זו בזו, רחמים ברין,
 ומשום כך הן שתיים, והן מן העולם העליון,
 בסוד של זכר. וזו שעולה ומתחברת עמהן היא
 נקבה, ונכללת בשתייהן. כמו שהנקבה נכללת
 בשני צדדים, בימין ובשמאל, ומתחברת עמהם,
 כך גם האזה הנקבה הזו שמתחברת עם שתי
 אותיות אחרות, והן בשני צדדים אלו
 העליונים, וזה למטה, והכל הוא אחד, זכר
 ונקבה. [חז"ל] שבאשר נברא העולם, שאותם
 האותיות הן מן העולם העליון, שהם הולידו את

כָּל הַמַּעֲשִׂים לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁלָּקְהָם מִמַּשׁ. וּמִשׁוּם
כָּךְ, מִי שֶׁיִּדְרַע אוֹתָן וְנִזְהָר בָּהֶן, אֶהְיֶה הוּא
לְמַעַלָּה וְאֶהְיֶה לְמַטָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וְכָר
וְנִקְבְּתָה, לְהַכְלִיל יַחַד בְּסוּד הַפִּיּוּם הָעֲלִיּוֹנִים
וְהַפִּיּוּם הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַכֹּל אַחַד, וְזֶהוּ הַיַּחְוּד
הַשְּׁלֵם. וּמִשׁוּם כָּךְ, מִי שֶׁמִּכִּיר אוֹתָם וְנִזְהָר
בָּהֶם, אֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ בְּעוֹלָם תְּזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
מִשׁוּם שֶׁהוּא עֶקֶר הַיַּחְוּד הַשְּׁלֵם כְּרֵאוֹי, שְׁלֹש
שְׁלֹשׁ מִצְדָּה זֶה וּמִצְדָּה זֶה, בְּיַחְוּד אַחַד בְּשִׁלְמוֹת
הַכֹּל, וּבְכֹל הַסּוּד שֶׁל הַסֵּדֶר הָעֲלִיּוֹן כְּרֵאוֹי כְּמוֹ
שֶׁלְמַעַלָּה, שְׁאוֹתוֹ סֵדֶר שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה בְּסוּד
אַחַד.

סֵדֶר שְׁנֵי שְׁלֹשָׁה הַדְּרוֹם, שְׁלֹשָׁה סְדָרִים הֵם
לְאוֹתוֹ הַצַּד, וְכֹל סֵדֶר וְסֵדֶר שְׁלֹשָׁה
שְׁלֹשָׁה, וְהֵם תְּשֻׁעָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְכָךְ נִחְלָקוֹת
הָאוֹתִיּוֹת לְכָל צֶדֶד לְהַתְחַבֵּר הַכֹּל יַחַד. מִשׁוּם
שֶׁיֵּשׁ אוֹתִיּוֹת בְּסוּד שֶׁל נִקְבְּתָה, וְאוֹתִיּוֹת בְּסוּד

שֶׁל זָכָר, וּבְלִן הַתְּחַבְּרוּ יַחַד, וְהֵן אַחַת בְּסוּד
הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַשָּׁלֵם, וְאַלֵיהֶם סְדָרִים מְמַנִּים
שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר, וְהַכֹּל יוֹצֵא
מִהַסְּדָר שֶׁל הָאָבוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה, בְּסִדְרַ שְׁנַת־קִנּוּ
אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יח"ו, כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר. כָּל
הַסְּדָרִים הֵלְלוּ מִתְנַהֲגִים בְּאוֹתִיּוֹת הַיְדוּעוֹת
הֵלְלוּ וְנוֹסְעִים בְּהֵן, וּכְמֹה צְבָאוֹת וּרְבָבוֹת בְּלָם
לְמַטָּה שְׁנוֹסְעִים וּמִתְנַהֲגִים בְּסִדְרַ הַזֶּה.

סְדָר שְׁלִישִׁי שְׁלֹצֵד צָפוֹן, בְּשְׁלֹשָׁה סְדָרִים הֵם
לְאוֹתוֹ הַצַּד, וְהֵם תִּשְׁעָה, וּבְשְׁלֹשָׁה
צְדָדִים שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה לְכָל צַד הֵם תִּשְׁעָה,
וְאוֹתָם סְדָרִים מְשַׁלְּשֵׁת הַצְּדָדִים, כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר.
שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים, ^(דף קנט ע"ב) בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן שִׁבְעַ
וְעֶשְׂרִים. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם,
שְׁלֵמוֹת הָאוֹתִיּוֹת הֵן עֶשְׂרִים וּשִׁבְעַ. וְכֹךְ הַסְּדוּר
שֶׁל הַסְּדָרוֹת הֵלְלוּ.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים, לְשְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה סְדָרִים לְכָל
צַד. וְנִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה מְצַד זֶה שֶׁהֵם

תְּשַׁעָה, וְשִׁלְשָׁה הֶלְלוּ מִהֲצַד הַזֶּה שְׁהֵם תְּשַׁעָה,
 וְשִׁלְשָׁה הֶלְלוּ מִהֲצַד הַזֶּה שְׁהֵם תְּשַׁעָה, נִמְצְאוּ
 כֻּלָּם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים.

וְהַסֹּוד שֶׁל הַשִּׁבְעָה וְעֶשְׂרִים הֶלְלוּ הֵן תְּשַׁע
 אוֹתִיּוֹת [הן] שֶׁהֵן בְּסֹוד הַנִּקְבוֹת, לְחִבְר
 עִמָּהֶם נִקְבָה עִם אוֹתָם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵי צְדָדִים
 אַחֲרֵים בְּסֹוד שְׁנַת־בְּאֵר [שֶׁל הַזִּכָּרוֹן], וְהַכֹּל הוּא
 כָּרְאוּי.

בֵּא רְאֵה, כְּמוֹ שֶׁאוֹתָן אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, כִּדְ גַם הָאוֹתִיּוֹת הָאַחֲרוֹת
 לְמַטָּה, אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת גְּדוּלוֹת, וְאוֹתִיּוֹת
 תְּחִתּוֹנוֹת קִטְנוֹת, וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ זֶה. וְכֹל הַסֹּודוֹת
 הֶלְלוּ הֵם בְּסֹוד שֶׁל זָכָר וְנִקְבָה, הַכֹּל אֶחָד
 בְּשִׁלְמוֹת.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימֹן נ"א)

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתוּב בְּקִידָה,
 וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה, לָמָּה? מִשּׁוֹם שֶׁזְּכֹור
 נִרְשָׁם בְּיַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּרִית שְׁלוֹם בְּשִׁנְעָשָׂה יוֹסֵף,

ובמה? בשנטל שור עמו שלא יחזק אותו הצד האחר, ולכן נקרא יוסף בכור, שאותו שור שנטל בכור שורו וראי, ואותו שור שור תם, ויעקב איש תם רבון ושלטי, פעל הפית שאותו שור תם שורה

בתוכו: ע"כ מההשממות

ויזכר אלהים אל רחל, שחרי במזל זה תלוי, ומשום כך פתוב בה זכירה. וה' פקד את שרה - זה לא היה מהמזל. ואם תאמר שחרי הפנים תלויים במזל ולא למטה - כאן בשרה זה לא היה במזל, אלא פתוב וה', הכל יחד.

אם כך, למה פתוב פקידה? אלא וראי הזכירה [הזי] היתה מקדם לכן, והמפתח הנה נמסר למטה, כמו שפתוב (בראשית יז) ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הנה וגו'. אחרי כן כמו זה - כיון שזכר בסוד שלמעלה, אחר כך נאמר בסוד של הנקבה פקידה, שיהיה הכלל של הכל יחד.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶל רַחֵל. רַבִּי חֲנִינּוּ פָתַח וְאָמַר,
 (שמות ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרִים מַעֲבִידִים אֶתְּכֶם וְאָזְכֹּר אֶת
 בְּרִיתִי. וְאָזְכֹּר - הָרִי זְכִירָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא לְמַעַלָּה,
 שֶׁהַמּוֹל תְּהֵא הוּא לְמַעַלָּה בְּזִכְרָה, בָּא עַל פְּקִידָה
 שֶׁהִיא בְּנִלּוֹת לְמִטָּה בְּנִקְבָה. כְּמוֹ כֵּן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
 אֶת רַחֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאָזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

בֵּא רְאֵה, כְּתוּב פְּקֹד פְּקֹדֵי אֶתְכֶם. וְכִי פְקֹד
 פְּקֹדֵי? וְהָרִי הַפְּקִידָה עוֹמְדָה בְּנִקְבָה,
 וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן הִיָּתָה בְּנִלּוֹת, וְהִיא אוֹמְרָה פְקֹד
 פְּקֹדֵי? אֵלֶּי שְׂכָאן יֵשׁ לְהַסְתַּבֵּל, וְכֵאן סוֹד שֶׁל
 הַחֲכָמָה, וְהִיא בְּנִלּוֹת, אִיךְ נִרְאָה לְמִשְׁחָה כָּאן וְאִיךְ
 אֵמְרָה פְקֹד פְּקֹדֵי.

אֵלֶּי כָּךְ לְמִדְנֹה, כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר - הוּא בַּשָּׁמַיִם,
 וְתִקְפוּ וְכַחוּ עַל הָאָרֶץ בְּכָל מְקוֹם. כְּמוֹ כֵּן
 מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּזְמַן שֶׁהַמְּקֹדֵשׁ עֹמֵד -
 מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֶה הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְכַעַת
 שֶׁיִּשְׂרָאֵל בְּנִלּוֹת - הִיא לְמַעַלָּה, וְהַתְּקוּף מִקּוּף אֶת

ישראל להגן עליהם, ואף על גב שהם בארץ
אחרת.

ובא תראה, שכינה למטה ושכינה למעלה.
שכינה למעלה בשנים עשר תחומים
מרבבות קדושות ושתיים עשרה חיות עליונות.
שכינה למטה בשנים עשר שבטים קדושים. ואז
נכללת השכינה למעלה ולמטה, והכל בפעם
אחת יחד. ואף על גב שבזמן שישראל בגלות
למטה לא נתקנת למעלה, כך גם לא נתקנת
משום שלמטה לא נתקנת, וזהו בגלות עם
ישראל, שהיא בגלות עמהם.

במה נתקנת? למלך שמת בנו, מה עשה? בפה
את מטתו על אבל בנו, ולא התקין לו את
מטתו, אלא נטל קוצים ודרדרים והטיל תחת
מטתו ושכב עליה. כך הקדוש ברוך הוא, כיון
שגלו ישראל ונחרב המקדש, לקח קוצים ודרדרים
ושם תחתיו. והו שכתוב וירא אליו מלאך ה' אליו

בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, מִשּׁוֹם שְׂיִשְׂרָאֵל הָיוּ
בְּגָלוֹת.

פֶּקֶד פְּקֻדָּתִי אֶתְכֶם. מִי שֶׁלֹּא עוֹמֵד בְּרִשּׁוֹתָיו, מֶה
מִצְוֶה וּמֶה עוֹשֶׂה? אֵלֶּא פֶּקֶד מְלַמְעָלָה,
פְּקֻדָּתִי מְלַמְטָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁתִּזְכְּרָה הָיוּ
הִיָּתָה עֲלֶיךָ מִקֶּדֶם לָבוֹן, שְׁפָתוֹב וְאִזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.
כִּיּוֹן שְׁפָתוֹב וְאִזְכֹּר - הִנֵּה זְכִירָה הַתְּמַנְתָּה עֲלֶיךָ,
וּמִשּׁוֹם כֹּךְ אִמְרָה אַחַר כֹּךְ פֶּקֶד פְּקֻדָּתִי, (דף קס ע"א)
שְׁתִּירֵי סִימָן לְקַחַח מִקֶּדֶם לָבוֹן. כָּמוֹ כֵּן שָׂרָה,
שְׁפָתוֹב וְה' פֶּקֶד אֶת שָׂרָה. אֲבָל כָּאֵן רַחֵל, שֶׁלֹּא
נִזְכְּרָה מִקֶּדֶם לָבוֹן, לֹא נֶאֱמַר בָּהּ פְּקֻדָּה, אֵלֶּא
זְכִירָה, וְהַכֵּל הוּא בְּזִכְרָהּ, בַּסּוֹד שֶׁל הַמּוֹל.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ הוֹלְכִים מִקְפּוֹטְקִיָּא
לְלוֹה, וְרַבִּי יְהוּדָה הָיָה רוֹכֵב, וְרַבִּי חֲזַקְיָה עַל
רִגְלָיו. כִּינְתִּים יָרַד רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר, מִכָּאֵן וְהִלְאָה
נִתְעַסַּק בַּתּוֹרָה, בַּפְּתוֹב (דברים לב) הָבוּ גִדְל לְאֵלֵהֵינוּ.

אָמַר לוֹ, אֵלֹו הָיִינוּ שְׁלֵשָׁה - יָפָה הוּא, שְׁאֶחָד
יֹאמַר - וְשְׁנַיִם יָשִׁיבוּ לוֹ. אָמַר לוֹ, הַדְּבָרִים

הָלָלוּ שֶׁל הַבְּרָכוֹת, מִשּׁוֹם שֶׁנִּזְכָּר שֵׁם אֶחָד שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁנִים יֵשִׁיבוּ לוֹ. וְהוּא שְׂפָתוֹב
כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גִדְל לְאַלְהֵינוּ. כִּי שֵׁם ה'
אֶקְרָא - זֶה אֶחָד שֶׁמְבָרָךְ. הָבוּ גִדְל לְאַלְהֵינוּ - אֵלֹהֵי
שָׁנִים אַחֲרֵימֵינוּ. אֲבָל בְּתוֹרָה, אֲפִלּוּ שָׁנִים יוֹשְׁבֵימֵינוּ
וְנוֹתְנֵימֵינוּ גִדְל וְחֹזֵק שֶׁל שְׂבַח הַתּוֹרָה
לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל־פִּי הַבְּרָכוֹת לְמַה
שֶׁלָּשָׁה? אָמַר לוֹ, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ וְנִתְפָּאֵר,
שְׂפָתוֹב הָבוּ גִדְל לְאַלְהֵינוּ. אֲבָל סוּד הַדְּבָר כָּאֵן,
שֶׁהֲרֵי כָּל הַסּוּדוֹת שֶׁל הַבְּרָכוֹת הוּא כֶּף - אֶחָד
לְבָרָךְ וְשָׁנִים לְהַשִּׁיב, כִּדִּי שְׁיַעֲלָה הַשְּׂבַח שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסוּד שֶׁל שֶׁלָּשָׁה, אֶחָד מְבָרָךְ
וְשָׁנִים [אֹמְרִים אִמֵּן] שְׂמוּדִים, וְזֶהוּ קִיּוּם הַבְּרָכוֹת,
וּבְסוּד עֲלִיּוֹן פְּרָאוֹי, וּבְסוּד שֶׁל שֶׁלָּשָׁה, כְּמוֹ
שֶׁבְּפָאֵרוֹהוּ.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שָׁנֵינוּ, יֵשׁ
זְכִירָה לְטוֹב וְיֵשׁ זְכִירָה לְרָע, יֵשׁ

פְּקִידָה לְטוֹב וַיֵּשׁ פְּקִידָה לְרָע. יֵשׁ זְכִירָה לְטוֹב -
כְּמוֹ שְׂבַאֲרוּתָהּ, שְׂפָתוֹב (ויקרא כו) וְזִכְרָתִי לָהֶם
בְּרִית רֵאשֵׁנִים וְגו', (בראשית ח) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
נְחָ, (שמות ג) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וַיֵּשׁ זְכִירָה
לְרָע - שְׂפָתוֹב (תהלים עח) וַיִּזְכֹּר כִּי בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ
הַלֵּךְ וְלֹא יָשׁוּב. פְּקִידָה לְטוֹב - שְׂפָתוֹב (שמות ג)
פְּקִידָה לְרָע. פְּקִידָה לְרָע - שְׂפָתוֹב (תהלים
פט) וּפְקִידָתִי בְּשֵׁבֶט פְּשָׁעִים וּבְנִגְעִים עֲוֹנִים. וְכֻלָּם
סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים.

כָּל אֱלוֹ - זְכִירָה וּפְקִידָה - לְטוֹב, אֱלוֹ הֵן
דְּרָגוֹת יְדוּעוֹת, סוּד הָאֱמוּנָה, זְכָר וּנְקֵבָה,
סוּד אֶחָד, זְכִירָה וּפְקִידָה, אֱלוֹ הֵם לְטוֹב. זְכִירָה
וּפְקִידָה לְרָע אֱלוֹ הֵם הַסוּד שֶׁל הַצַּד הָאֶחָד
שְׁעוֹמֵד בְּסוּד שֶׁל אֱלֹהִים אֲחֵרִים. זְכָר וּנְקֵבָה
יְחַד, זְכִירָה בְּזוּה וּפְקִידָה בְּזוּה, וְאֱלוֹ הֵם שְׁתֵּמִיד
עוֹמְדִים לְרָע וְאֱלוֹ בְּנִגְד אֱלוֹ. מִכָּאן יוֹצְאִים כָּל
סוּדוֹת הָאֱמוּנָה וְכֻלָּ הַקְּרִשׁוֹת הָעֲלִיּוֹנֹת, כְּמוֹ
שְׂבַאֲרוּתָהּ, וּמִכָּאן יוֹצְאִים כָּל הַמִּינִים הַרְעִים וְכֻלָּ

מִוֹת וְכָל הַצְּדִידִים וְהַמִּינִים הָרָעִים בְּעוֹלָם,
וּבְאַרוּחַ, וְזֶה בְּהַפּוֹךְ מִזֶּה.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כִּי זֶה וְדָאֵי. אֲשֶׁרִי הוּא מִי
שְׁחָלְקוּ מִתְקַיִם בְּצַד הַטּוֹב וְלֹא יִרְבִּין
עֲצָמוֹ לְצַד אַחֵר וַיִּנְצַל מֵהֶם. אָמַר לוֹ רַבִּי
יְהוּדָה, כִּי זֶה וְדָאֵי, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁיִכּוֹל לְהַנְצִיל
מִמֶּנּוּ מִהַצַּד הַהוּא, וְאֲשֶׁרִי־הֶם הַצְּדִיקִים שְׁיִכּוֹלִים
לְהַנְצִיל מֵהֶם וּלְהִלָּחֵם קָרֵב עִם אוֹתוֹ הַצַּד.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, בְּמַה? פָּתַח וְאָמַר, (משלי כד) כִּי
בְּתַחֲבִלוֹת תַּעֲשֶׂה לָּךְ מִלְחָמָה. מִי
הַמְלַחֵמָה? זֶה הַמְלַחֵמָה שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד הָרָע
שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְהִלָּחֵם בּוֹ קָרֵב וּלְשַׁלֵּט עָלָיו
וּלְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ.

בֵּן רֵאָה שְׁיַעֲקֹב כִּי הִשְׁתַּדֵּל אֵצֶל עֵשָׂו מִשּׁוּם
אוֹתוֹ הַצַּד שְׁלוֹ, לְהַתְחַבֵּם עָלָיו וּלְלַבֵּת עִמּוֹ
בְּעַקְמוּמֵיּוֹת בְּכָל מַה שֶׁצָּרִיךְ בְּדִי לְשַׁלֵּט עָלָיו
בְּרֵאשׁ וּבַסּוֹף, וְהַכֹּל בְּרֵאשׁוֹ, וְהָרֵאשׁ וְהַסּוֹף יַחַד
זֶה כְּמוֹ זֶה, בְּכַתּוּב בְּכַרְתִּי, וְאַחֵר כִּי בְּרַבְתִּי.

הָרֵאשִׁית וְהַסּוֹף יַחַד זֶה כְּמוֹ זֶה, כִּדְרֵי לְשֹׁלֵט
עָלָיו בְּדָרְךְ יִשְׁרָה כְּרֵאוֹי לוֹ, וּמִשׁוֹם כֶּךָ צַדִּיק
הוּא מִי שֶׁנֶּצֶל מֵהֶם וַיְכוּל לְשֹׁלֵט עֲלֵיהֶם.

בֹּא רֵאָה, זְכִירָה וּפְקִידָה לְטוֹב הֵם כְּאַחַד בְּסוֹד
הָאֱמוּנָה, וְאַשְׁרֵי הוּא מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל אַחַר
הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ
כְּאֲרִיִּה יִשְׁאָג וְנֹו'. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כֶּךָ הוּא
וַדְּאִי.

וּבֹא וּרְאָה, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ, אֵל יֹאמַר
עָלֶיךָ זְכִירָנִי וּפְקִידָנִי, מִשׁוֹם שֶׁיֵּשׁ זְכִירָה
וּפְקִידָה לְטוֹב, וְזְכִירָה וּפְקִידָה ^(דף קס ע"ב) לְרָע,
וְעֲתִידִים לְטַל אֶת הַדְּבוּר מִפִּי, וּבָאִים לְהַזְכִּיר
חֲטָאֵי הָאָדָם וּלְהַעֲנִישׁוֹ. פָּרַט אִם הוּא צַדִּיק
שָׁלֵם, שֶׁכֵּאֲשֶׁר בּוֹדְקִים אֶת חֲטָאָיו, אוֹתָהּ זְכִירָה
וּפְקִידָה לְרָע לֹא יִמְצְאוּ אוֹתָם, כְּמוֹ עֶזְרָא
שֶׁאָמַר זְכָרָה לִי אֱלֹהֵי לְטוֹבָה.

שֶׁהֵנָּה בְּכָל מְקוֹם שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ, יְכַלֵּל
אֶת עֲצָמוֹ בֵּין רַבִּים, בְּכַלֵּל שָׁל תְּרַבִּים.

ובא וראה, השונמית, באשר אמר לה אלישע
 (מלכים-ב ד) הִישׁ לְדָבָר לָךְ אֵל הַמֶּלֶךְ אִוּ אֵל שָׂר
 הַצָּבָא, הִישׁ לְדָבָר לָךְ אֵל הַמֶּלֶךְ - אֹתוֹ הַיּוֹם
 הָיָה יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שָׁשׂוּלֶטֶת מַלְכוּת תְּרַקִּיעַ לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא הַמֶּלֶךְ הַמְשַׁפֵּט בְּאוֹתוֹ
 הַיּוֹמָן, וּמִשׁוֹם כֵּן אָמַר לָהּ הִישׁ לְדָבָר לָךְ אֵל
 הַמֶּלֶךְ.

מה פתוב? ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת. מה
 אמרה? לא רוצה להיות רשומה למעלה,
 אלא להכניס את ראשי בין רבים, ולא לצאת
 מהכלל שלהם. וכך צריך לאדם להכלל בכלל
 של רבים ולא להתיחד לבדו, כדי שלא ישגיחו
 עליו להזכיר הטאיו, כמו שאמרנו.

פתח רבי יהודה ואמר, (איוב לח) הנגלו לך שיערי
 מות ושיערי צלמות תראה. הפסוק הזה
 אמר הקדוש ברוך הוא לאיוב כשראה שאיוב
 דוחק עצמו על דין הקדוש ברוך הוא.

בַּא רְאֵה, אֵיבֹב אָמַר הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֲיַחֵל. כָּתוּב
 לֹא בְּאֵלֶיךָ, וְקוֹרְאִים לוֹ בְּוַא"ו, וְהַכֹּל הוּא.
 אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי אֲנִי הוֹרֵג בְּנֵי
 אָדָם?! הַנְּגִלוּ לְךָ שְׁעָרֵי מָוֶת וְשְׁעָרֵי צַלְמוֹת
 תִּרְאֶה?! בְּמַה שְׁעָרִים פְּתוּחִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד,
 וְהַמָּוֶת שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְכֻלָּם סְתוּמִים מִבְּנֵי אָדָם,
 [וְלֹא יְכוּלִים לְהַשְׁמֵר מֵהֶם מְשׁוּם שֶׁהֵם סְתוּמִים מִבְּנֵי אָדָם] שְׁלֹא מִכִּירִים
 אֶת אוֹתָם הַשְׁעָרִים.

וְשְׁעָרֵי צַלְמוֹת תִּרְאֶה. מִי הֵם שְׁעָרֵי מָוֶת וּמִי
 הֵם שְׁעָרֵי צַלְמוֹת? אֵלֶּא מָוֶת וְצַלְמוֹת
 הֵם יַחַד, וְהֵם זְנוּג אֶחָד. מָוֶת - הִרִי נִתְבָּאֵר, זֶה
 מִלְּאֵךְ הַמָּוֶת, וְהִרִי פִּרְשׁוּתָהּ. צַלְמוֹת - צֵל מָוֶת,
 זֶהוּ מִי שְׂרוּכֵב עָלָיו, וְהוּא הַצֵּל שָׁלוֹ וְהַכַּחַשׁ שָׁלוֹ
 לְהַזְנוּג יַחַד בְּקֶשֶׁר אֶחָד, וְהֵם אֶחָד.

וְכָל אוֹתָם הַדְּרָגוֹת שְׁיֹוצְאוֹת מֵהֶם וְנִקְשָׁרוֹת
 בָּהֶם הֵם הַשְׁעָרִים שְׁלָהֶם, כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כד) שָׁאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְגו' .
 וְאֵלֶּו [אוֹתָם שְׁעָרִים] נִקְרָאִים נְהָרוֹת וְנִחְלִים. שֵׁשֶׁת

הצדדים של העולם, אף כף הם שערי מות,
 ושערי צלמות מהצד האחר, דרגות ידועות
 ששולטות בעולם. שערי מות ושערי צלמות -
 זה נקבה וזה זכר, ושניהם יחד.

ועל זה אמר הקדוש ברוך הוא לאיוב בשביל
 כל אותם דברים שהיא אמר, (איוב ז) בלה
 ענו וילך בן יורד שאול לא יעלה, וכל אותם
 שאר דברים. אמר הקדוש ברוך הוא, הנגלו לך
 שערי מות, לדעת שהרי הכל ברשותי, וכלם
 עתידים להתבוער מן העולם, שפיתוב (ישעיה כה)
 בלע המות לנצח וגו'.

בא ראה, ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה
 אלהים ויפתח את רחמה. פעמים אלהים
 אלהים, למה? אלא אחד מעולם הזכר, ואחד
 מעולם הנקבה, משום שהדבר תלוי במזל.

ובשמת עוררת רחל בשם הנה, שפיתוב יסף
 ה' לי בן אחר, ידע יעקב
 שהיא ראויה להשלים את כל השבטים ולא

תִּתְקַיֵּם בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם כִּף רָצָה לְלָכֶת וְלֹא יִכַּל,
 וּכְשֶׁהֲגִיעַ זְמַנּוֹ שָׁל בְּנֵי־מִין, בָּרַח וְהִלֵּךְ לוֹ, כִּדְרֵי
 שְׁהַבִּית לֹא יִשְׁתַּלֵּם בְּאֶרֶץ אַחֲרַת, לְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ
 הָעוֹלָם הַקָּדוֹשׁ.

וְהִינּוּ שְׁכַתוֹב (בראשית לא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל יַעֲקֹב שׁוּב
 אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמּוֹלְדֹתֶיךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ.
 מַה זֶה וְאֶהְיֶה עִמָּךְ? אֵלֶּיךָ אָמַר לוֹ, עַד כִּי אֶבְרָחָם
 הִיטָה עִמָּךְ עַקֵּר הַבַּיִת, מִכֵּן וְהִלָּא אֲנִי אֶהְיֶה
 עִמָּךְ וְאֶטַל אֶת הַבַּיִת עִמָּךְ עִם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי
 הַשְּׂבָטִים. וְהִינּוּ שְׁכַתוֹב וַאֲנִי כִּבְאֵי מִפְּדֵן מִתָּה
 עָלַי רַחֵל. עָלַי תְּהִי זֶה, וּבְגִלְגָּלִי תְּהִי הַדָּבָר שֶׁהִיא
 נִדְחָתָה, וּבָאָה בִּיָּרֵת אַחֲרַת וְנִטְלָה אֶת הַבַּיִת
 בְּשִׁבְלֵי לְדוֹר עַמִּי.

וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתְנָה. מַה זֶה נִקְבָּה?
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוֹתוֹ רָשַׁע אָמַר, אֲנִי
 רוֹאֶה שְׁיַעֲקֹב לֹא מִסְתַּכֵּל אֵלָּא בְּנִקְבוֹת,
 (דף קסא ע"א) וּמִשּׁוּם זֶה יַעֲבֹד אוֹתִי. אָמַר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ, תְּנֶה
 נִקְבָּה, שֶׁהִיא שְׂכָרְךָ, כִּבְרֵאשׁוֹנָה. וְאֶתְנָה, אָמַר

בְּאִיזוֹ נִקְבָּה הַסְתַּכְּלֶתָ וְאַתְּנָה, וְעַבְדְּ אֹתִי
בְּשִׁבְלָהּ.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא תִתֵּן לִי מְאוּמָה. אָמַר יַעֲקֹב,
חֲלִילָהּ, שְׁתֵּרִי אֲנִי כָּל מַה שְּׁעַשִּׂיתִי,
לְשֵׁם כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ עֹשִׂיתִי, וְעַל כֵּן לֹא
תִתֵּן לִי מְאוּמָה, שְׁתֵּרִי אִין דַּעֲתִי בְּזֹה, אֲלֵא אִם
תַּעֲשֶׂה לִי [אֵת] הַדְּבָר הַזֶּה וְגו'.

וַיִּסַּר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת הַתִּישִׁים. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח
וְאָמַר, (תהלים טו) ה' מִי יִגֹּדֵר בְּאֶחָדָךְ וְגו'.

חֲרִי בְּאַרְגָּנוֹ וּבְאַרְוֵי הַחֲבָרִים, הוֹלֵךְ תָּמִים - זֶה
אַבְרָהָם, שְׂפָאֵשׁר נִמְוֹל נִקְרָא תָּמִים. וּפְעַל צֶדֶק
- זֶה יִצְחָק. וְדַבֵּר אֱמֶת - זֶה יַעֲקֹב. וְדַאי שְׂיַעֲקֹב
נִדְבֵק בְּאֱמֶת. אִם הוּא בְּאֱמֶת נִדְבֵק, מָה הַטַּעַם
עָשָׂה עִם לְבָן בְּצוּרָה הַזֹּאת?

אֲלֵא יַעֲקֹב הִבְחִין אֶת שְׁעַת הַמִּוֹל שְׁלוֹ שְׁהִיְתָה,
שְׁמַתָּר לְאָדָם לְבַחֵן אֶת שְׁעַתוֹ מִכֵּן יָשׁוּב
לְאַרְצוֹ, וְאִם מִוֹלוֹ עוֹמֵד בְּמַה שְּׁעוֹשֶׂה - יָפָה,

וְאִם לֹא - אֵל יוֹשִׁיט רַגְלוֹ עַד שְׁיַעֲלֶה [שְׁיַעֲמֹד בְּמַה
שְׁעָשָׂה] אֵלָיו.

כֹּל רֵאָה, כְּתוּב וְעֲנִתָּהּ בִּי צְדָקָתִי בְּיוֹם מִחְרָה
וְגו'. שְׁחֵרִי הוּא לֹא עָשָׂה כִּדְרֵי שְׁיִטֵּל מִשְׁטָלוֹ
לְחֻנָּם, אֱלֹהֵי הַכּוֹל בְּאֵמֶת וּשְׁלֵמוֹת הִרְצוֹן, וְלֹא
עוֹד, אֱלֹהֵי שָׁהוּא נִטֵּל רְשׁוֹת מִלְּבָבוֹ, וְעַל כֵּן כְּתוּב
נִחַשְׁתִּי וַיִּבְרַכְנִי ה' בְּגִלְגָּלָהּ. כִּמְהָ כְּשָׁפִים וּמִינִים
עָשָׂה לָבֶן וּכְחֹן אֶת מוֹלוֹ מִשׁוּם יַעֲקֹב, וְהָיָה
מוֹצֵא בְּגִלְגַל יַעֲקֹב מֵאֵה צֵאן כָּל חֹדֶשׁ, וּמֵאֵה
כְּבָשִׂים וּמֵאֵה עֲזִים יוֹתֵר עַל צֵאָנוּ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֱלֹהֵי צֵאן וְאֱלֹהֵי כְּבָשִׂים וְאֱלֹהֵי
עֲזִים הָיָה מֵבִיא לוֹ יַעֲקֹב יוֹתֵר בְּכָל חֹדֶשׁ
וְחֹדֶשׁ. וְהוּא שְׁכָתוּב בִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לָהּ לְפָנַי
וַיִּפְרֹץ לָרֶב וַיִּבְרַךְ ה' אֶתְךָ לְרַגְלֵי. וְהַבְּרָכָה
שְׁלֵמַעְלָה אֵינָה פְּחוֹת מֵאֱלֹהֵי מְכָל מִין וּמִין.
נִמְצָא אֱלֹהֵי מֵה־צֵאן, מֵה־כְּבָשִׂים נִמְצָאוּ אֱלֹהֵי,
מֵה־עֲזִים נִמְצָאוּ אֱלֹהֵי, עַל כֵּן מֵה שְׁשׁוֹרָה הַבְּרָכָה

שְׁלֹמֶעֱלָה לֹא פָחוֹת מֵאֶלֶף, עַד שֶׁבַשְׁבִּיל יַעֲקֹב
הִתְעַלָּה לָבֶן לְעֵשָׂר רַב.

וּבְשָׂרָצָה יַעֲקֹב לִטְל שְׂכָרוֹ, לֹא מִצָּא אֶלָּא
עֲשָׂרָה מִכָּל מִין וּמִין, וַיַּעֲקֹב חָשַׁב
אוֹתוֹ לְעֵשָׂר רַב. רָאָה בַּמָּה נָטַל מִשָּׁלוֹ מַמָּה
שֶׁהָיָה נוֹתֵן הוּא בְּזִכְרוֹתוֹ לְלָבֶן. וְכֹל זֶה שֶׁעָלָה בּוֹ
בְיַעֲקֹב, לֹא הָיָה אֶלָּא בְּזִרְוֹעַ שָׁל אוֹתָם מִקְלוֹת
שֵׁשׁם יִצְל הַצֵּאן.

בֹּא רָאָה בַּמָּה טָרַח אוֹתוֹ יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם אַחֲרֵי
לָבֶן. בָּתוֹב וַיִּשָּׂם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו',
וְהִבִּיא לוֹ כֹּל הָעֵשָׂר הַזֶּה, וְעַם כָּל זֶה לֹא רָצָה
לָבֶן שִׁיתִּיהָ כֶּךָ שְׂכָרוֹ שָׁל יַעֲקֹב, אֶלָּא נָטַל עֲשָׂרָה
מְזֵה וְעֲשָׂרָה מְזֵה, וְנָתַן [בְּיַד בְּנָיו] לוֹ וְאָמַר לוֹ: טַל
אֶת אֶלֶף, וְאִם יוֹלִידוּ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְתָּ - בַּצּוֹרָה הַזֶּה
יִהְיֶה שְׂכָרְךָ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְתַחֲלֵף אֶת מִשְׂכָּרְתִּי
עֲשָׂרַת מְנִים. [וּבְאֵלֹו] עֲשָׂרָה מְזֵה וְעֲשָׂרָה מְזֵה,
וְכַתוֹב וַאֲבִיכֵן הִתַּל בִּי וְתַחֲלֵף אֶת מִשְׂכָּרְתִּי
עֲשָׂרַת מְנִים. [וּבְאֵלֹו הָעֲשָׂרָה] הַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֵי הַקּוֹדֵשׁ

בְּרוּךְ הוּא, וּבְרָכוּ. וּמִכָּל מַה שֶּׁהִתְנַה לָּבֶן עִם
יַעֲקֹב - חֲזַר בְּדַבּוּרוֹ וְנִטַּל מִיַּעֲקֹב הַכֹּל, עַד
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו וְנִטַּל מִשָּׁלוֹ בְּזוּרְעוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ בָּאוֹ
לְהִרְאוֹת הַחֲכָמָה, שֶׁשָּׂנִינוּ שְׂדֵבָרִים
שֶׁלְּמַעְלָה, מֵהֶם תְּלוּיִים בְּמַעֲשֵׂה, וּמֵהֶם בְּדַבּוּר,
וּמֵהֶם בְּרִצּוֹן הַלֵּב, וּמִי שֶׁרוֹצֵה לְמַשֵּׁךְ בְּרָכוֹת
בְּתַפְלָה, בְּדַבּוּר וּרְצוֹן. וּמֵהֶם שְׁלֹא בְּתַפְלָה,
אֶלֶּא תְּלוּיִים בְּמַעֲשֵׂה.

בֹּא רְאֵה, יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם, כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה, עָשָׂה
בְּחֲכָמָה. כְּתוּב וַיֵּצֵג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר
פָּצַל בְּרִהְטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם. הַכֹּל בְּחֲכָמָה,
לְמַשֵּׁךְ בְּרָכוֹת מִהַמַּעַיִן שֶׁל הַכֹּל לְכָל הַדְּרָגוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהֵן חֵלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ.

אֵת הַמַּקְלוֹת - אֵיזֶה מַקְלוֹת? אֵלּוֹ הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן
בֵּית הַדִּין. אֲשֶׁר פָּצַל - שֶׁהַעֲבִיר מֵהֵן אֵת
הַדִּין. בְּרִהְטִים - הֵינּוּ שְׂפָתוֹב (שִׁיר ז) מְלֶךְ אֱסוּר

בְּרִהָטִים, שְׁוֵה מִהַמְּלֶךְ הַהוּא בְּאוֹת בְּרִכוֹת לְכָל
הַעוֹלָמוֹת.

דָּבָר אַחַר (דף קסא ע"ב) מְלֶךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים - מְלֶךְ זֶה
אֲסוּר וְקָשׁוּר בְּאוֹתָם הַרְהָטִים הַעֲלִיּוֹנִים
שִׁמְהֵם מִשְׁקִים אֶת הַכֹּל [נִמְשָׁבוֹת בְּרִכוֹת לְכָל] מִן הַמְּלֶךְ
הַעֲלִיּוֹן. בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם - [וּמִשָּׁם מִשְׁקִים כָּל שִׁקְתוֹת הַמַּיִם]
אֵלוֹ הֵם הַנְּחָלִים שִׁיּוּצָאִים וּבָאִים עַד שִׁמְנִיעִים
לְמָקוֹם שִׁשָּׁם מִתְּבַנְּסִים. אֲשֶׁר תִּבְאֵן הַצֵּאן
לְשִׁתוֹת - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ
שְׂדֵי יִשְׁכְּרוּ בְּרָאִים צְמָאִים. וּבְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שִׁשָּׁם
מִתְּבַנְּסִים הַמַּיִם, כֵּלָם בָּאִים לְהִשְׁקוֹת מִפְּנֵי.

וַיִּחְמַנְהָ - מַה זֶה וַיִּחְמַנְהָ? בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה
שְׂרוּחַ צְפוֹן נוֹשֶׁבֶת, הַמַּיִם קוֹפְאִים
וְלֹא נִמְשָׁכִים לַחֹיץ וְלֹא מִשְׁקִים, מִשׁוֹם שֶׁהַדִּין
תָּלוּי, וְקָר הַצְּפוֹן מִקְפִּיא אֶת הַמַּיִם.
וּבְשִׁמְתֵּי עוֹרְרַת רוּחַ הַדְּרוֹם, מִתְּחַמְּמִים הַמַּיִם
וְהַקְּפֵאוֹן שֶׁלָּהֶם עוֹבֵר וְשׁוֹפְעִים. אִזּוּ הַכֹּל
מִשְׁקִים, מִשׁוֹם שֶׁתַּחַם שֶׁל הַדְּרוֹם מִפְּשִׁירִים

הַמַּיִם, וְכֹלֶם מִתַּחֲמָמִים וְשִׁמְחִים לְשִׁתּוֹת מֵאוֹתוֹ
 הַקָּר שֶׁל הַצָּפוֹן שֶׁהָיָה לָהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב וַיַּחֲמָנָה. וַיַּחֲמָנָה, וְהָרִי [וְלֹא] כָּתוּב וַיַּחֲמֹ.
 אֲלֵא שֶׁהֵם בְּלֹם נִקְבּוֹת.

וְעַל זֶה הַתְּפִיז יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה בְּחֻמָּה,
 וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל לְבָנָה לַח
 וְגו'. פֶּתַח [רַבִּי אֶלְעָזָר] וְאָמַר, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ
 יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ. בֹּא רְאֵה, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ,
 עַד כָּאֵן לֹא יִדְעֵנוּ מִי בָחַר אֶת מִי - אִם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בָחַר אֶת יַעֲקֹב, אִם יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא מִמָּה שֶׁנִּלְחַ הַכָּתוּב
 יִדְעֵנוּ שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִטַּל אֶת יַעֲקֹב לְגוֹרְלוֹ,
 שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי
 נַחֲלָתוֹ.

תּוֹסֵפֶתָא

תְּקַשֵּׁר שֶׁל תְּקַשֵּׁר הַטְּהוֹר הָיָה עוֹלָה לְפָנַי
 וְלְפָנַי מְרָם שְׂמָצָא מְקוֹם לְבֵית
 מוֹשְׁבוֹ. אוֹתוֹ מְקוֹם אֵינּוּ מְקוֹם, לֹא נִמְצָא

לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, נֶאֱבָר מִן הַכֹּל. אֲבִדוֹן הוּא מִן
הַכֹּל, אֲבִדוֹן זָכָר. סמא"ל שְׂיִצְאָה מִהַתּוֹךְ שֶׁל
הַחֹזֶק שֶׁל יִצְחָק, אֲבִדוֹן וּמָוֶת הִיא הַנִּקְבָּה שֶׁלוֹ,
הַנִּחַשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, אִשְׁתּוֹ זְנוּנִים, שְׂכֵתוֹב (משלי ה)
רְגֵלֶיהָ יִרְדוּת מָוֶת. וְאֵלֹהֵי שָׁנִים - אֲבִדוֹן וּמָוֶת -
שְׁמָעוּ אֶת תַּקְוַת רִצּוֹן הַמֶּלֶךְ.

הַסּוּד וְהַסֵּתֵר [הַסֵּתוּם] הַנִּסְתָּר הָעֲלִיּוֹן נֶאֱבָר [הַטְּמִיר]
מִהַכֹּל, טְמִיר מִרְעִיּוֹנוֹת [מַעֲנִינִים] וְהַרְחֻרִים.

[מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֵר אֵלָיו, נֶאֱבָר מִן הַכֹּל. הַכֹּל בְּהַפּוֹךְ זֶה מָוֶת. אֲשֶׁרִיו שֶׁל אִישׁ שְׁלוֹם,
בְּנִעֻב שְׁעוֹלָה וְלֹא נִחַשְׁכוּ הַעֲנִינִים בְּעֵשֶׂן הַזֶּה, וְנִכָּה לְהַתְקַרֵּב בְּאִמַּת חוֹתֵם הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ. כֹּא רָאָה, הַטְּמִיר הָעֲלִיּוֹן מִהַכֹּל] מִמֶּנּוּ יִצְאָה הָאוֹת י',
הַנִּקְבָּה הָעֲלִיּוֹנָה. מִהַנִּקְבָּה הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה יִצְאָה
הַכֹּל, הַמְּשִׁיךְ וְהוֹצִיא ה', הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שְׁמִשְׁקָה
אֶת הַכֹּל. מָוֶת יִצְאָה ו', הַסּוּד שֶׁל שֵׁשׁ שְׂאוּחֵי אֶת
כָּל הַצְּדָדִים, שֶׁהוּא מִקַּל לְבָנָה לַח וְלוֹז וְעַרְמוֹן.

שְׁתֵּי הַזְּרוּעוֹת שְׂאוּחֹת בּוֹ, אֵלֹהֵי יוֹצְאוֹת
וְאוּחֹת בֵּה"א הַתְּחִתּוֹנָה לְחִבְרַת הַמְּשִׁכּוֹן
יַחַד וְלִהְיוֹת אֶחָד. וְאִזּוֹ שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת נְהִיּוֹת

אחת. והלָבֵן נֶחֱקַק עַל הַגְּוֹנִים וְעוֹלָה עַל הַגְּוֹנִים
 בְּלִם. וְהוּא שְׂכֵתוֹב מִחֲשֵׁף הַלָּבֵן, וְאִזּוּ נִקְרָא (וכדיה
 ב) ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. וְאִזּוּ (תהלים כג) ה' רָעִי לֹא
 אֶחָד, וְכֵתוֹב בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצֵנִי עַל מִי
 מְנַחוֹת יִנְהַלְנִי נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב וְגו'. ע"כ תוספתא.

בֹּא רֵאֵה, כִּי גַם יַעֲקֹב בָּחַר אֶת יִרְשָׁתוֹ וְגוֹרְלוֹ
 לְחֻלְקוֹ, וְעָלָה לְמַעְלָה מִכָּל הַדְּרָגוֹת וְנָטַל
 אוֹתוֹ לְגוֹרְלוֹ. מִקַּל לְבָנָה לַח - הִינּוּ הַדְּרָגָה
 הַלְבָנָה שֶׁל צַד הַיְמִינִי. וְלוֹז וְעַרְמוֹן - הִינּוּ הַדְּרָגָה
 הָאֲדָמָה שֶׁל צַד שְׂמָאל.

וַיִּפְצַל בָּהֶם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת - שֶׁהַעֲבִיר מִזֶּה אֶת
 הַדִּין וְחִבֵּר אוֹתוֹ לַיְמִין, וְהוּא נִכְנָס
 בִּינֵיהֶם וְנָטַל אוֹתָם יַחַד וְנִעְשָׂה הַכֹּל אֶחָד בְּשָׁנֵי
 גְּוֹנִים. וְעַם כָּל זֶה מִחֲשֵׁף הַלָּבֵן, שִׁיתְנַלָּה הַלָּבֵן
 עַל הָאָדָם. וְכֵל זֶה לָמָּה? לְמַשֵּׁךְ אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת
 שֶׁל גוֹרְלוֹ בְּרִכּוֹת מִן הַמַּעֲיָן שֶׁל הַכֹּל [שֶׁל הַנֶּחֱמָל],
 וְלָשִׁים אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁהִיא שְׁלֵשׁ כְּאֶחָת.

בְּרֵה־טִים בְּשִׁקְתוֹת הַמִּים - כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, וְאִז
 בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שֶׁל חֲכָמָה שׁוֹפְעוֹת
 הַבְּרָכוֹת לְמַטָּה וּמִשְׁקִים [וּמִתְבָּרְכִים] כָּל הָעוֹלָמוֹת
 וְשׁוֹרוֹת עֲלֵיהֶם הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּהָ (בראשית
 מט) שְׁפָתוֹב בַּבֶּקֶר יֹאכֵל עֵד וְגו', וְאַחַר מִכָּאן -
 וְלַעֲרֹב יִחַלֵּק שָׁלֵל, (דף קסב ע"א) שִׁיתִּבְרָכוּ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת לְמַטָּה. וַיַּעֲקֹב נָטַל חֵלְקוֹ מֵאוֹתָן
 הַבְּרָכוֹת שֶׁשׁוֹרוֹת עָלָיו לְמַטָּה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 חֵלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי יִיסָא הַקָּטָן הָיָה מְצוּי לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
 אָמַר לוֹ, זֶה שְׁפָתוֹב (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ
 צַדִּיק, הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת לְצַדִּיק, מַה זֶה לְרֹאשׁ
 צַדִּיק? אָמַר לוֹ, רֹאשׁ צַדִּיק זוֹ הִיא הָעֵטְרָה
 הַקְּדוֹשָׁה, וּבְאַרוּחָה. עוֹד, רֹאשׁ צַדִּיק זֶה יַעֲקֹב,
 שֶׁנָּטַל אֶת הַבְּרָכוֹת וְהִשְׁפִּיעַ אוֹתָם לְצַדִּיק,
 וּמִשָּׁם נִזְרְקוּ לְכָל עֵבֶר, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְבָּרְכִים.

אֶבֶל הִנֵּה בַּאֲרָנוּ, בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק - [ראש]
 צַדִּיק נִקְרָא אוֹתוֹ הַמָּקוֹם [ראש] שֶׁל
 הַבְּרִית, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאִים מַעֲיָנוֹת הַחוּצָה. הַנִּקְב
 שֶׁל הַכֹּהֵן שֶׁיוֹצֵא מִמֶּנּוּ הַיַּיִן הוּא הָרֹאשׁ, כִּי רֹאשׁ
 צַדִּיק, אוֹתוֹ מָקוֹם, בְּשׂוֹרֵק מַעֲיָנוֹת לְנִקְבָה,
 נִקְרָא רֹאשׁ צַדִּיק. הַצַּדִּיק הוּא רֹאשׁ [ראש לְכָל הַבְּרָכוֹת]
 מִשׁוּם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שְׂרוּיוֹת בּוֹ.

עוֹד, אוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁזוֹכֶה לְשֹׁמֵר אֶת אוֹת בְּרִית
 הַקֹּדֶשׁ וְעוֹשֶׂה אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה נִקְרָא
 צַדִּיק, וּמֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלוֹ כִּי נִקְרָא.
 וְכֵשׁ הַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת לְעוֹלָם, הֵן שׁוֹרוֹת עַל
 רֹאשׁוֹ, וּמִמֶּנּוּ עוֹמְדוֹת הַבְּרָכוֹת לְעוֹלָם בְּפָנָיו
 הַקְּדוֹשִׁים הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵקִים.

עוֹד שָׂאֵל רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, כָּתוּב (תהלים לו) נֶעֱרַר
 הַיְיִתִי נָם זְקִנְתִי וְגו'. הַפָּסוּק תָּזָה פִּרְשׁוּהוּ
 שֶׁשָּׂרוּ שֶׁל עוֹלָם אָמַר אוֹתוֹ. הוּא אָמַר אוֹתוֹ
 בְּחֻכְמָה יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁחֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם. אָמַר לוֹ,
 בְּנֵי, יָפָה הוּא, שֶׁחֲרֵי בִּיחֹד הַקְּדוֹשׁ נִאָּמַר נֶעֱרַר

הייתי גם זקנתי. וכך הוא, ולא ראיתי צדיק
נעזב - זה השבח של היחוד שלא נמצא יום
ללא לילה, שהנה הלילה תמיד נמצא בו,
והצדיק אחוז למעלה ואחוז למטה.

וזרעו מבקש לחם, מה הוא? אלא בשעה
שזרק ונשפע הורע, אינו תובע את
הנקבה, שהרי היא שורה עמו, שאין נפרדת
מפניו לעולמים וזמינה היא אצלו, שהרי אין זרע
שופע אלא בשעה שהנקבה זמינה, (דף קסב ע"ב)
ותשוקת שניהם יחד בדבוק אחד, שאין
נפרדים, ולכן לא צריך לתבוע אותה.

אמר לו, ובזמן הגלות לא כך? אמר לו, כתוב
זרעו, ואינו. מתי יוצא? כשהנקבה
בדבוק אחד עם הזכר. ואם תאמר, לא ראיתי
צדיק נעזב - בזמן של הגלות מה היא?

אלא זה אחוז למעלה ולא נעזב לעולמים. בזמן
אחר לא נעזב מהנקבה, אחוז למעלה
ואחוז למטה. אחוז למעלה - בזמן של הגלות.

בְּזִמְנֵי אַחֲרֵי אוֹחֲזוּ אֶת שְׁנֵי הַצְּדָדִים, לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה, וּלְעוֹלָם אֵינוֹ נִעְזָב.

כָּתוּב (בראשית א) וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְהָ צְדִיק, וְאָף עַל גַּב שְׁנַאֲמַר
בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם, אֲלָא בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְדָא,
שֶׁהוּא סִיּוּם הַגּוֹף.

בֵּא רֵאָה, שְׁנֵי רְקִיעִים הֵם, וְהֵם תְּרַאשִׁית
וְהַסִּיּוּם, וְהָ כְּמוֹ זֶה. רֵאשִׁית הַרְקִיעַ
הַשָּׁמַיִנִי בּוֹ שְׁקוּעִים כָּל הַכּוֹכָבִים, קְטַנִּים
וְגְדוֹלִים, וְזֶהוּ הַרְקִיעַ הָעֶלְיוֹן הַנִּסְתָּר שְׁמֵקִים
הַכּל, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַכּל, וְהוּא הַשָּׁמַיִנִי מִמַּטָּה
לְמַעַלָּה, וְהוּא תְּרַאשִׁית לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַכּל.

כִּי הוּא הַרְקִיעַ הַשָּׁמַיִנִי מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, שְׁבוֹ
שְׁקוּעִים כָּל הַכּוֹכָבִים, כָּל הָאֲזוּרוֹת
וְהַמְּאֲזוּרוֹת, וְהוּא נוֹטֵל אֶת הַכּל, וְזֶה הַסִּיּוּם שֶׁל
הַכּל. כְּמוֹ שְׁאֹתוֹ הַרְקִיעַ הַשָּׁמַיִנִי, שֶׁהוּא
רֵאשִׁית הַכּל, תְּלוּיִים בּוֹ כָּל הָאֲזוּרוֹת, וְנוֹטֵל
אוֹתָם, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵאִים - כִּי גַם זֶה, אוֹתוֹ רְקִיעַ

השמיני תלויים בו כל האורות ונוטל אותם,
ומכנינו יצאו לכל העולמות.

הראשית והסיום עומדים כגון אחד, ועל כן
הוא הנקרא ששופע ויוצא ולא
פוסקים מימיו לעולמים, הכל שיהיה הסיום
כמו הראשית, ומשום כך ניתן אתם אלהים
ברקיע השמים, ולמה? להאיר על הארץ.

ואף על גב ששנאמר, הכל עומדים כגון אחד,
וזהו ברור הדבר. מה בין זה לזה? אלא
זה מקים וזן את העולם העליון שהוא בו ואת
כל אותם הצדדים העליונים, וזה מקים וזן את
העולם התחתון ואת כל אותם הצדדים
התחתונים.

ואם תאמר, העולם שלמעלה מי הוא? והרי
[הוא] אותו הרקיע השמיני העליון הנסתר
הוא העולם שלמעלה, וכך נקרא, שחרי שני
עולמות הם, כמו שנתפאר. אלא הוא עולם
עליון, וכל אותם שיוצאים מכנינו נקראים על

שְׁמוֹ, וְאוֹתָם שְׂיוֹצְאִים מִן הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן
 נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ, וְכָל זֶה וְזֶה הַכֹּל אַחַד, בְּרוּךְ
 הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

בא ראה, (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצִי ה' אֲרוֹי לְבָנוֹן
 אֲשֶׁר נָטַע. מִי הַלְבָּנוֹן? הֲרֵי פִרְשׁוּהוּ
 וְנִתְבָּאֵר. הַפְּסוּק תִּזְתֶּה, אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ
 חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה - אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ,
 בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּלְבָנוֹן. וְאֵלּוּ הֵן שְׁתֵּי הַצִּפְרִים
 שְׂאֵמְרָנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, ^(דף קסג ע"א) וּמֵאֵלּוּ נִפְרְדוֹת
 כַּמָּה צִפְרִים אַחֲרוֹת. אֲכַל אֵלּוּ עֲלִיוֹנוֹת, וְיוֹצֵאת
 מִן לְבָנוֹן, שֶׁהוּא [סְתוּם] לְמַעְלָה, וְסוּד הַדָּבָר -
 וּלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת וְגו'.

חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה, [וְזוֹ לְאַת] בְּאוֹתָם שֶׁשָּׂה
 בָּנִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁשֶׁת צִדְדֵי הָעוֹלָם,
 כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. לָמָּה נִקְרָא חֲסִידָה? אֵלּוּ הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן תִּזְתֶּה, אֵפֶה עַל גַּב שֶׁהוּא נִקְבָּה, קוֹרְאִים לוֹ
 זָכָר. שֶׁכֵּן אֲשֶׁר מִתְפַּשֵּׁט, כָּל טוֹב וְכָל הָאֹזֵר יוֹצֵא
 מִבְּנוֹ.

וּמְשׁוּם שֶׁהִיא חֲסִידָה, יוֹצֵא [מִשָּׁם] מִמֶּנָּה חֶסֶד,
 שֶׁהוּא הָאֹר הַרְאֵשׁוֹן, שְׂפָתוֹב (בראשית א)
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר. וְעַל זֶה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה.
 בְּרוּשִׁים - אֵל תִּקְרִי בְּרוּשִׁים אֵלָּא בְּרָאשִׁים,
 שְׁתֵּרֵי הָעוֹלָם הָאֲחֵר בְּתַחְתּוֹנִים בֵּיתָה, וְהִיא בֵּית
 הַדִּין שֶׁל הָעוֹלָם, וְלִפְעָמִים נִקְרָא כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה
 בְּכָל אוֹתָם הַשְּׂמוֹת.

וְעַל הַמָּקוֹם הַזֶּה כְּתוּב, וַיִּנָּחֵם ה', וַיִּתְעַצֵּב אֵל
 לְבוֹ. חֲרוֹן אַף ה'. שְׁתֵּרֵי בְּמָקוֹם הַזֶּה תָּלוּי.
 שְׁתֵּרֵי כָּל מַה שְׁלִמְעָלָה, הַכֹּל הוּא בְּאֹר, חַיִּים
 לְכָל הַצְּדָדִים, וְעַל בֵּן שְׁנֵינֹו, אֵיז עֲצָבוֹת לְפָנָי
 הַמָּקוֹם, בְּדִיוֹק לְפָנָי, וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים ק) עֲבָדוּ
 אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לְפָנָיו בְּרִנָּה. עֲבָדוּ אֶת ה'
 בְּשִׂמְחָה - בְּנִגּוֹן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. בְּאוֹ לְפָנָיו
 בְּרִנָּה - בְּנִגּוֹן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, מְשׁוּם כִּדְ כְּתוּב (דברים
 לג) אֲשֶׁרֵיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ עִם נוֹשַׁע בְּה' מִגֹּן
 עֲזָרְךָ וַאֲשֶׁר חָרַב גְּאוֹתֶךָ וַיִּכְחָשׁוּ וְגו'.

וַיַּצַּג אֶת הַמְקָלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרִהְטִים וְגו'.
 פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ט) אִם חֲכַמְתָּ
 חֲכַמְתָּ לָךְ וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא. אִם חֲכַמְתָּ חֲכַמְתָּ
 לָךְ - בֵּא רֵאחָ, אוֹי לְאוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׂלֵא
 יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה. וּכְשֶׁהֵם
 מִשְׁנִיחִים בָּהּ - מִשּׁוֹם שְׂאִין לָהֶם שֶׁכֵּל, דְּבַרֵּי
 הַתּוֹרָה נִרְאִים בְּעֵינֵיהֶם כְּאִלוּ כֵּלָם מְלֵאִים
 רִיקְנוֹת וְאִין בָּהֶם תּוֹעֵלָת, וְהַכֵּל מִשּׁוֹם שֶׁהֵם
 רִיקְנִים מִדַּעַת וְשֶׁכֵּל, שְׁחֵרֵי כָּל דְּבַרֵּי הַתּוֹרָה,
 כֵּלָם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְנִכְבְּדִים, וְכֵל דְּבָר וְדָבָר
 שְׂפָתוֹב בָּהּ יִקְרָה הִיא מִפְּנֵינִים וְכֵל חֲפָצִים לֹא
 יִשּׁוּן בָּהּ [בַּתּוֹרָה].

וְכֵל אוֹתָם הַטְּפָשִׁים אֲטוּמֵי הַלֵּב, כְּשֶׁרוֹאִים
 דְּבַרֵּי תוֹרָה, לֹא דִי לָהֶם שְׂלֵא יוֹדְעִים,
 אֲלֵא שֶׁהֵם אוֹמְרִים שֶׁהֵם דְּבָרִים פְּגוּמִים, דְּבָרִים
 שְׂאִין בָּהֶם תּוֹעֵלָת. אוֹי לָהֶם כְּשִׁיתַּבַּע אוֹתָם
 הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת עֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה, וַיַּעֲנֶשׁוּ
 עֲנֶשׁ שְׁמוֹרְדִים כְּרַבּוֹנָם.

מה כתוב בתורה? כי לא דבר רק הוא מכם.
 ואם הוא רק - הוא מכם, שְׁהִירִי כָּל הַתּוֹרָה
 מִלֵּאָה מְכַל אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרֻנְלִיּוֹת יְקָרוֹת מְכַל
 הַטּוֹבוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל חֲפָצִים
 לֹא יִשּׁוּ בָּהּ, וְאִיךָ יֵאמְרוּ שֶׁהִיא רִיקָה!?

וישלמה המלך אמה, אם חכמת חכמת לך.
 שֶׁכֵּאֲשֶׁר יִתְחַכֵּם אָדָם בַּתּוֹרָה, זוּהִי
 תוֹעֵלֶת לוֹ, שֶׁהִירִי בַּתּוֹרָה לֹא יְכוּל לְהוֹסִיף אֶפְלוֹ
 אוֹת אַחַת. וְלִצֵּת לְבַדְּךָ תִּשָּׂא, שֶׁהִירִי הַתּוֹרָה לֹא
 יִנְרַע כְּלוּם מִהַשְׁבַּח שֶׁלָּהּ, וְהַלִּיצָנוֹת הִיא שְׁלוֹ
 וּנְשִׂאָרָת בּוֹ לְהַאֲבִיד אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן
 הָעוֹלָם הַבָּא.

בא ראה, פאָשֶׁר הָאוֹתִיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת כְּלָן
 מִתְחַבְּרוֹת בַּדְּרָגָה הַזֹּאת, הַסּוֹף שֶׁל כָּל
 הַדְּרָגוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, וּמִתְמַלֵּאת מֵהֶם
 וּמִתְפַּרְקֶת מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, אִזּוֹ הַדְּרָגָה הַזֹּאת
 עוֹמֶדֶת לְהַשְׁקוֹת אֶת כָּל הָעֲדָרִים, כָּל אֶחָד

וְאֶחָד כָּרְאוּ לֹו, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִשְׁקָה מִדִּין
וְרַחֲמִים.

כֹּא רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיֵּצֵג אֶת הַמִּקְלוֹת אֲשֶׁר
פָּעַל בְּרַחֲמִים וְגו'. שִׁיעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן
הַפְּלֵת עֲרֻבִית, וּלְהַאִיר לְלִבָּנָה וּלְהַשְׁקוֹת וּלְכַרֵּךְ
אוֹתָהּ מִכָּל הַצְּדָדִים, שְׂכַת־טוֹב וַיֵּצֵג אֶת הַמִּקְלוֹת,
אֵלֹו דִּינִים וְגִבּוֹרוֹת שְׂיוֹצָאִים מִן הַגְּבוּרָה
שְׁלִמְעָלָה.

וְכֹאֲשֶׁר יַעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּו, סֵלֶק
אֶת כָּל אוֹתָם הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת
מִמֶּנָּה, וְהַקִּים אוֹתָם בְּרַחֲמִים, כִּי אוֹתָם אֲרַבְּעַת
הִרְחִטִים שְׁעוֹמְדִים תַּחַת זֹו כִּי אֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים,
שְׂכַת־מַלְאָת מֵאוֹתָם הַנְּחָלִים וְהַמְּעִינֹות
הַעֲלִיזֹנים. מִשׁוֹם שְׂכַאֲשֶׁר הַמִּים יוֹצְאִים מִהַכְּבֵּאֵר
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּו, אֵלֹו הָאֲרַבְּעָה נוֹטְלִים הַכֹּל, וְעַל
כֵּן נִקְרְאוּ רַחֲטִים, וּמִשָּׁם ^(דף קסג ע"ב) כָּלֵם כָּאִים
לְשֵׁתוֹת. וְאוֹתָם דִּינִים וְגִבּוֹרוֹת, כָּלֵם עוֹמְדִים
שֵׁם לְטַל אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרְאוּ לֹו.

אֲשֶׁר תִּבְאֵנָה הַצֵּאן לְשֵׁתוֹת לְנֹכַח הַצֵּאן, אֵלּוּ
 בְּנֶגֶד אֵלּוּ. וַיַּחֲמֵנָה, מַה זֶה וַיַּחֲמֵנָה?
 אֲשֶׁר מִתְעַטְרִים בְּדִין, מִתְחַמְּמִים בְּאוֹתוֹ
 הַדִּין, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וּמְעִינִים
 בְּדַרְכֵי בְּנֵי הָאָדָם, הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע.

בֹּא רְאֵה מַה פְּתוּב אַחֲרָיו, וַיַּחֲמוּ הַצֵּאן אֶל
 הַמְּקִלוֹת. מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם הַמְּקִלוֹת הָיוּ
 מִתְחַמְּמִים וּמְשַׁנְיָחִים בְּדִינֵי הָעוֹלָם, וְנִבְקְדִים
 עֲלָיו, וְנִדְוָנִים אֲנָשִׁים עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל
 ה) בְּגִזְרַת מְלָאכִים הִדְבָּר וּבְבִקְדַת קְדוֹשִׁים
 הִגְזְרָה וְגו'.

רַבִּי חֲזִיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סג) דְּבִקָּה נִפְשֵׁי
 אַחֲרֵיהֶּ בִּי תִמְכָּה יְמִינֶךָ. בַּפֶּסוּק הַזֶּה יֵשׁ
 לְהִסְתַּבֵּל, דְּבִקָּה נִפְשֵׁי אַחֲרֵיהֶּ - מִשּׁוֹם שֶׁדוֹד
 הַמְּלֶכֶד הָיָה מִדְּבִיק תְּמִיד אֶת נִפְשׁוֹ אַחֲרֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא חָשַׁשׁ לְדַבְּרִים אַחֲרָיו שֶׁל
 הָעוֹלָם, אֲלֵא לְהַדְּבִיק נִפְשׁוֹ וּרְצוֹנוֹ בּוֹ. וְכִיּוֹן
 שֶׁהוּא הָיָה נִדְבֵק בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָיָה תוֹמֵךְ

בו ולא עויב אותו. מכאן שפאשר אדם נא
 לתדבק בקדוש-ברוך-הוא, הקדוש ברוך הוא
 אויחו בו ולא עויב אותו.

דבר אחר דבקה נפשי אחריו - להתעטר
 ברגתו למעלה. שחרי פאשר נדפקת
 הדרגה תהיא [שלו נתברכה, וכשהתנלמה] בדרגות
 העליונות לעלות אחריהן, אז תימין אויחו בה
 להעלותה ולתברה בחבור אחד כראוי, כמו
 שנאמר ותאחזני מינה, וכתוב וימינו תחבקני,
 ועל כן בי תמכה מינה.

וכשאויחו בו בקדוש-ברוך-הוא, אז פתוב
 שמאלו תחת לראשי וימינו
 תחבקני. והוא יחוד אחד וחבור אחד. וכשהוא
 חבור אחד, אז מתמלאת אותה ברגה שלו
 ומתברכת.

וכשמתמלאים כל אותם הרהטים, מתמלאים
 לארבעת צדדי העולם, וכל
 העדרים משקים, כל אחד ואחד לצדו. וכשפא

יַעֲקֹב לְתַקֵּן אֶת הַדְרָגָה הַזֹּאת, בְּחַר לוֹ צַד הַיְמִין
 שְׂרָאוּי לוֹ, וְהַצַּד הָאֲחֵר שְׂלֵא רְאוּי לוֹ נִפְרָד מִפְּנֵי,
 כְּמוֹ שְׂפָתוֹב וַיִּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבָדוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל
 צֵאן לָבֵן. לְבָדוֹ - הִיא לְבָדוֹ שְׂלֵא יִשְׁתַּמֵּשׁ
 בַּתּוֹעֲבוֹת הָאֲחֵרוֹת שֶׁבְּעֲדָרִים הָאֲחֵרִים. אֲשֶׁר־י
 חֲלָקָם שָׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁעֲלִיָּהֶם כְּתוֹב (דברים יד) כִּי עִם
 קְדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בְּחַר ה' וְגו'.

וּבֵא וּרְאֵה, יַעֲקֹב הוּא הַמְּשַׁבֵּחַ שָׁל הָאֲבוֹת וְהוּא
 הַכֹּלֵל שָׁל כָּלֵם, וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא הַכֹּלֵל שָׁל
 הַכֹּל, מִשׁוֹם כֵּךְ הוּא עוֹמֵד לְהַאִיר לְלִבָּנָהּ, שְׁיַעֲקֹב
 הוּא עוֹמֵד לְתַקֵּן אֶת הַתְּפִלָּת עַרְבִית.

וְכָל הַתְּקוּן הַהוּא הוּא כְּרְאוּי לוֹ. כָּל אוֹתָם
 הַעֲדָרִים הַקְּדוֹשִׁים, כָּלֵם בְּתַקּוּן הַתְּקוּן
 בְּצַדוֹ, וְהַפְּרִיד חֲלָקוֹ מִחֲלָקָם שָׁל שְׂאָר הָעַמִּים.
 אֵלֹו הַעֲדָרִים הָעֲלִיּוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה,
 וְאֵלֹו עֲדָרִים טְמֵאִים בְּטְמֵאוֹת הַטְּמֵאָה.

וְחֵרִי בְּאַרְנוֹ, שְׂפָתוֹב וַיִּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבָדוֹ. וַיִּשֶׁת
 לוֹ - שֶׁהַתְּקוּן תְּקוּנִים לְאִמּוֹנָה. לְבָדוֹ - כְּמוֹ

שֶׁנֶאֱמַר וּבָרַךְ בְּחַר ה' לְהַיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל
הָעַמִּים. וְלֹא שָׁתַם עַל צֵאן לָבֶן - שֶׁלֹּא שָׁם חָלְקוּ
וּגְזָרוּ עִמָּהֶם.

וְעַל כֵּן יַעֲקֹב, שְׁלֵמוֹת הָאֲבוֹת, הַתְּקִין סוּד
הָאֲמוּנָה, וְהַפְּרִיד חֶלְקוֹ וּגְזָרוּ מִתְחַלֵּק
וְהַגְּזָרָה שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְעַל זֶה כָּתוּב וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם
עֲלִיוֹנִים עַל הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת,
מִשּׁוּם שֶׁדִּרְגָתָם לְמַעְלָה, וְהַדְּרָגוֹת שֶׁל הָעַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת לְמַטָּה. אֵלֹהֵי בְּצַד הַקְּדוּשָׁה,
וְאֵלֹהֵי בְּצַד הַטְּמֵאָה. אֵלֹהֵי לְיָמִין, וְאֵלֹהֵי לְשִׁמְאֹל.

כִּיּוֹן שֶׁנֶּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִהַ כָּתוּב? (איכה ב)
הַשֵּׁיב אַחֲזֹר יָמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב. וּמִשּׁוּם כִּדְ
כָּתוּב הוֹשִׁיעָה יְמִינֵךְ וְעֵינָי. וְהַשְׁמֵאל מִתְגַּבֵּר
וְהַטְּמֵאָה מִתְחַזְּקֵת, עַד שֶׁיִּבְנֶה הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּתְקַן אֶת הָעוֹלָם עַל תְּקוּנֹו,
וַיַּחְזְרוּ דְבָרָיו כְּרָאוּי, וַיַּעֲבֹר צַד הַטְּמֵאָה מִן

הָעוֹלָם. וְהִנֵּה נֹאמֵר, שְׁפָתוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
הַטְּמֵאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ וְגו', (דף קסד ע"א) וְכָתוֹב
(ישעיה כה) בְּלֶע הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו'.

וַיִּשְׂאֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְדוֹ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב
וְהֵאֱלִילִים כְּלִיל יַחֲלֶף, וְכָתוֹב וְנִשְׁגַּב ה'
לְבְדוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. הוּא לְבְדוֹ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דברים
לב) וְאִין עֲמוֹ אֵל נִכְר, מִשׁוֹם שְׂיִכְלָה כַּח הַטְּמֵאָה
מִן הָעוֹלָם, וְלֹא יִשְׂאֵר לְמַעְלָה וּלְמַטָּה אֵלֹא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְדוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל לַעֲבוּדָתוֹ, עִם
קְדוֹשׁ. וַיִּקְרָא קְדוֹשׁ, שְׁפָתוֹב (ישעיה ד) וְהָיָה
הַנִּשְׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ
כָּל הַכְּתוֹב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם. וְאִזּוּ יִהְיֶה מְלֶךְ
יְחִידִי לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְעִם יְחִידִי לַעֲבוּדָתוֹ, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב וּמִי כְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יִיסָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
רַבִּי יִיסָא, הִנֵּה שְׂכִינָה אֹצְלֵנוּ, נִתְעַסֵּק
בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁכָל מִי שְׁעוֹסֵק בְּדַבְרֵי תוֹרָה
וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, זוֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָהּ עִמוֹ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים יח) חִי ה' וּבָרוּךְ
 צוּרֵי וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא
 סוּד. חִי ה', וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שְׁתַּקְדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא
 נִקְרָא חִי? אֵלֶּא אֶפְלוּ צַדִּיק נְמוּר, הוּא נִקְרָא
 חִי, שְׁתַּרִּי חִי - צַדִּיק הוּא לְמַעַלָּה וְצַדִּיק הוּא
 לְמַטָּה. לְמַעַלָּה תַקְדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא נִקְרָא חִי -
 לְמַטָּה תַצַּדִּיק נִקְרָא חִי, שְׁכַתוֹב (שמואל-ב בנ)
 וּבְנִיחוּ בֵּן יְהוּדָע בֵּן אִישׁ חִי. לָמָּה נִקְרָא חִי?
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא צַדִּיק, שְׁתַּרִּי צַדִּיק נִקְרָא חִי, חִי
 הָעוֹלָמִים. וּבָרוּךְ צוּרֵי - הַכֹּל אֶחָד. חִי וּבָרוּךְ -
 שְׁלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה. שְׁכַתָּא שֶׁר מִתְחַבְּרִים יַחַד
 נִקְרָא בְּאֵר מַיִם חַיִּים. זֶה נוֹבֵעַ תְּחוּצָה, וְזֶה
 מִתְמַלֵּא מִפְּנֵוּ.

וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל - זֶה הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא
 רָם וְנִשְׂאָ, רָם עַל הַכֹּל, שְׁתַּרִּי מִפְּנֵוּ יוֹצֵא
 הַכֹּל, [מְקוֹר שְׁלֹא פוֹסֵק] וְכֹל הַנְּבִיעָה שְׁנוֹבֵעַ לְמַלְא
 הַבְּאֵר פְּרָאוֹי, וּמִשָּׁם מִתְפַּרְקֵת לְהָאִיר לְכֹל
 אוֹתָם שְׁלֵמָה. וּבְשִׁמְתַּמְלֵאת [ו] הַכֹּל פְּרָאוֹי, אִז
 וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (איוב לו) לֹא יִגְרַע מִצַּדִּיק
 עֵינָיו וְאֵת מְלָכִים לְכַסֵּא וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח
 וַיִּגְבְּהוּ. בַּא רְאִיה, כְּשֶׁרְשָׁעִים לֹא שׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם
 וְנֹאכְדִים מִמֶּנּוּ [מִהַעוֹלָם], אִזְ הַצַּדִּיק שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.
 זְהוּ שְׂפָתוֹב לֹא יִחְיֶה רְשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן.
 מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? לֹא יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו. מַה זֶה
 עֵינָיו? כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (תהלים לה) עֵינֵי ה' אֵל צַדִּיקִים.
 וְאֵת מְלָכִים לְכַסֵּא - אֵלּוּ הֵם הַמְּלָכִים
 הַשׁוֹלְטִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בְּכַסֵּא. וַיִּשְׁיבֵם
 לְנֹצַח - שֶׁהִתְקַיְּמוּ בְּכַסֵּא בְּקִיּוּם שָׁלֵם. וַיִּגְבְּהוּ -
 לְמַה וַיִּגְבְּהוּ? לְשֵׁלֵט בְּעוֹלָם, וַיִּתְקַיְּמוּ הַכַּסֵּא עַל
 עַמּוּדָיו. דְּבָר אַחַר וַיִּגְבְּהוּ - שֶׁנּוֹטְטִים אֵת הַכַּסֵּא
 וּמַעֲמִידִים אוֹתוֹ לְמַעַלָּה לְהֶאֱחָזוּ בְּמְקוֹמוֹ כְּרֵאוּי,
 וְאִזְ הַכֹּל יִחוּד אֶחָד.

בְּעוֹרְדֵם הוֹלְכִים רְאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא, וְעָלָם
 אֶחָד עָמַו רוֹכֵב עַל כְּתֵפוֹ. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, וַדַּאי שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדִי, וּכְרִי

לְזוֹת אַנְשִׁים הוּא בָּא. אָמַר רַבִּי יִיסָא, נְזֻכָּה
אָנוּ בּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה.

בְּשִׁתְּנֵי אֱלִיהֶם, אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֵיפֹה הַכְּלִי
[הַמְּדָה שֶׁל הַעֲמִיר] עִם מֵאֲכָלֵי הַדֶּרֶךְ? אָמַר,
בְּדֵי שְׂיִזְבוּ [בּוּ] אַנְשִׁים, שְׁחֵרֵי יֵשׁ לִי שְׁנֵי בָּנִים,
וְהִגִּיעַ הַצָּבָא לָעִיר וְנִשְׁבּוּ, וְכָעֵת אָנִי הוֹלֵךְ בְּדֵי
שְׂיִזְבוּ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם. זְכוּ עִמּוֹ וְנִתְּנוּ לוֹ לֶאֱכֹל.

בֵּינֵתִים פֶּתַח אוֹתוֹ יְהוּדֵי וְאָמַר, (בַּמְדַּבֵּר כַּח) אֵת
קַרְבְּנֵי לְחָמִי לְאִשֵּׁי וְגו'. הַקְּרָבָן שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם בְּדֵי לְזוֹן אֵת הָעוֹלָם
וְלִתֵּת בְּלִפְלָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁחֵרֵי
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלֻמְטָה מִתְּעוֹרָר לְמַעְלָה, וּבְזָה
מִתְּכַלְכְּלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּרֵאשׁוֹי.

אֵת קַרְבְּנֵי לְחָמִי - זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שִׁיר ה) אֲכִלְתִּי
יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֶלְבִּי. לְאִשֵּׁי
- זֶהוּ שְׂפָתוֹב אֲכִלוּ רַעִים וְגו'. וְכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא צָוָה לְעוֹרָר מְזוֹן לְמַעְלָה [לְמַטָּה] בְּדֵי לְעוֹרָר
מְזוֹן [לְמַעְלָה] לְמַטָּה מִהַמְּזוֹן הַהוּא - מִי שְׁנוֹתָן

לְקַיֵּם נֶפֶשׁ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְבַרֵךְ אוֹתוֹ, וַיַּעִיר לוֹ מִזּוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה,
 וַיִּתְבַּרֵךְ הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֹו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי זֶה הַסּוּד כְּרֵאוֹי, וַיִּפֶּה
 אָמַר. אָמַר רַבִּי יִיסָא, וַדַּאי עַל זֶה אָמַר
 אוֹתוֹ, שְׁלֵא יִזְלִיל אָדָם בְּשׁוֹם אָדָם אַחַד בְּעוֹלָם,
 בְּשִׁתֵּי צוּרוֹת וְכִינוֹ לְאִישׁ הַזֶּה.

פָּתַח וְאָמַר, הַפְּסוּק הַזֶּה אָמַר (דף קסד ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִישִׁי. אֶת קַרְבְּנֵי - הַסּוּד
 שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב אֶת, אֶת דּוֹקָא. קַרְבְּנֵי
 - זֶהוּ קַרְבֵּן וְקָשָׁר לְהַתְקַשֵּׁר. לַחֲמֵי - זֶה הַמִּזּוֹן
 שֶׁבָּא מִלְּמַעְלָה בְּהַתְעוֹרְרוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה. לְאִישִׁי -
 לְהַבְלִיל שְׂאֵר הַתְּיָלוֹת הָאֲחֵרִים שֶׁתְּצַטְרְכוּ לְהוֹזִין
 כָּל אַחַד וְאַחַד כְּרֵאוֹי לוֹ. רֵיחַ גִּיחְחֵי - זֶה הַרְצוֹן
 וְהַקָּשָׁר שֶׁאוֹחֵז אֶת הַכֹּל בְּסוּד הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ, מִי הוּא מוֹעֲדוֹ?
 בְּזִמְן שְׁמַתְעוֹרַר אַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ,
 שְׁפָתוֹב (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר, וּבְזִמְן

שָׁנְעֶקֶד יִצְחָק עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, שְׁאוֹתָהּ הַשָּׁעָה
 הִיְתָה בֵּין הָעַרְבִים. וְאָמַר רַבִּי [הַיֵּיא] יִיסָא, אִם כָּךְ,
 זֶה שְׁכָתוֹב בְּמוֹעֲדוֹ הָיָה צָרִיךְ לְהִיזֵת בְּמוֹעֲדִים!
 אָמַר לוֹ, אוֹתָהּ הַשָּׁעָה נִכְלָל אֵשׁ בְּמִים וּמִים בְּאֵשׁ,
 וּמִשׁוֹם כָּךְ כָּתוֹב בְּמוֹעֲדוֹ.

בֵּיא רֵאָה, בְּכָל הַקְּרָבָנוֹת לֹא כָתוֹב כְּמוֹ שְׁכָתוֹב
 כָּאֵן תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי. תִּשְׁמְרוּ - הַסּוּד שֶׁל
 שְׁמֹר, שְׁחֹא צָרִיךְ לְהַקְרִיב לְמַעַלָּה, שְׁכָתוֹב
 תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ, בְּיָמִין וּבְשִׁמְאֵל, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר בְּאַנְרָהֶם וַיִּצְחָק, וְהַכֹּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֵלְמָלֵא לֹא בָאתִי לְבֵאֵן אֵלָא
 לְשִׁמְעַת הַדְּבָרִים הַלְלוּ - דִּי לִי. אֲשֶׁרִיהֶם
 יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עַל זֶה כָּתוֹב
 (ישעיה ה) וְעַמֶּךָ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נִצְר
 מִטְּעִי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפֹאֵר.

וְלָבָן הַלֵּךְ לְגוֹזֵז אֶת צֵאֲנוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַה
 זֶה תְּרָפִים? אֵלָא עֲבוּדָה זָרָה. וְלָמָּה נִקְרָאִים
 תְּרָפִים? לְגַנְאֵי הָיָה, כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ בְּמִקּוֹם הַתְּרָף.

וּמַנִּין לָנוּ שֶׁהֵיוּ עֲבוּדָה זָרָה? שֶׁכָּתוּב לָמָּה גָּנַבְתָּ
 אֶת אֱלֹהֵי וְכָתוּב עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ וְגו'.
 וְלָכֵן הִמְכַשְׁתָּ שָׁל כָּל הַמְכַשְׁפִּים שָׁל הָעוֹלָם הָיָה,
 וּבְזוֹת הָיָה יוֹדֵעַ אֶת כָּל מַה שְּׂרוּצָה לְדַעַת.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, בְּקַסָּם גַּעֲשֵׂה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר,
 בְּנַחֲשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא גַעֲשׂוּ אֵלָּא
 בְּשָׁעוֹת יְדוּעוֹת. וְלָמָּה נִקְרְאִים תְּרַפִּים? מִשּׁוּם
 שֶׁמְכִים אֶת הַשָּׁעָה הַזֹּאת, וְהַשָּׁעָה מִרְפָּה הָיָה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר רַב עֲתָה תִרְפֶּה יָדְךָ.

כִּשְׁתֵּי אֲמִן עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, אוֹתוֹ שִׁיּוֹדֵעַ רְגָעִים
 וְשָׁעוֹת עוֹמֵד עָלָיו וְאוֹמֵר: כְּעֵת
 הַרְפָּה וְכָעֵת עֲשֵׂה. וְלֹא תִמְצָא מִעֲשֵׂה שֶׁצָּרִיךְ
 שִׁירְפוֹ מִמֶּנּוּ אֵלָּא זֶה. וְהוּא מְדַבֵּר תָּמִיד וְנוֹתֵן
 עֲצוֹת רָעוֹת לְהִרְעֵ לְנַפְשׁ הָאָדָם.

וְרַחֵל פְּחַדָּה, מִשּׁוּם שֶׁנִּתְּן עֲצָה לְהִרְעֵ לַיַּעֲקֹב,
 וּבְשִׁבִיל בְּוִיזוֹן עֲבוּדָה זָרָה שָׁמָּה אוֹתָם
 תַּחֲתֶיהָ עַד שֶׁאֵין יְכוּלִים לְדַבֵּר. שֶׁחֲרִי כִּשְׁתֵּי הוּא
 מִתְקַן לְדַבֵּר, מְכַבְּדִים וּמְרַבִּיִּצִים לְפָנָיו. וְכָעֵת מַה

כְּתוּב? וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם. זָכַר וּנְקָבָה הָיוּ, וַעֲבוּדוֹת רַבּוֹת עוֹשִׂים טָרָם מִדְּבָרִים. וּמִשׁוּם כֶּךָ הִתְעַכֵּב לָבֵן שְׁלֵשָׁה יָמִים, שְׁלֹא יֵדַע שְׁפָרַח יַעֲקֹב, שְׁכַתוֹב וַיֵּיבֵד לְלָבֵן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹנָתָן, הַזְּמִין עֲצָמוֹ בְּשֵׁלֵשָׁה דְּבָרִים: הַזְּדַרְזוּ בְּכָל הַכְּשָׁפִים שֶׁהָיוּ לוֹ, וְהַזְּדַרְזוּ בְּכָלֵי זֵיַן כִּדְי לְאַבְדֹּת אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתוֹב (דְּבָרִים ב') אֶרְמִי אֲבִד אָבִי. כִּיִּזֵּן שְׁרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁרָצָה לְאַבְדֹּת אֶת יַעֲקֹב, מַה כְּתוּב? הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. וְהִינּוּ שְׁכַתוֹב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע. בְּמַה פְּטִיחַ? בַּכְּשָׁפִים שֶׁהָיוּ בְּיָדוֹ.

בַּיָּא רֵאשִׁי, לָבֵן הִלְךְ בַּיּוֹם אַחַד הַדְּרֹךְ שֶׁהִלְךְ יַעֲקֹב שְׁבָעָה יָמִים כִּדְי לַעֲקֹר אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם. אַחַד עַל שֶׁהִלְךְ, וְאַחַד עַל אוֹתָם הַתְּרָפִים. וְאַף עַל גַּב שֶׁדָּחַל הִיא שֶׁעָשְׂתָה כִּדְי לַעֲקֹר אֶת אֲבִיהָ מֵאַחֲרֵי עֲבוּדָה זָרָה - נִעְנְשָׁה שְׁלֹא גִדְּלָה אֶת בְּנֵי־מִין, וְלֹא

עמדה עמו שעה אחת בשביל הצער של אביה,
 אף על גב שהתכונה לטוב.

רבי יצחק אמר, כל אותה התוכחה שהיתה
 ליעקב עם לבן, החזיר לו ללבן להודות
 לקדוש-ברוך-הוא, שפתוב ראה אלהים עד ביני
 וביניך. בא ראה, פתוב אלהי אנברתם ואלהי נחור
 ישפטו בינינו. חזר אותו הרשע לתקלתו. כיון
 שאמר אלהי אנברתם, חזר ואמר ואלהי נחור. (דף קסה

(א"ע)

וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. מה הטעם בפחד
 יצחק ולא באלהי אנברתם? אלא שלא
 רצה להטריח את הימין בשביל לבן, ולא עוד,
 אלא שלא צריך לאדם - אף על גב שגשבע באמת
 - להשבע במקום העליון של הכל.

אמר רבי יוסי, ודאי לקיום [לשבועה] פראוי גשבע
 כך יעקב, וכך ראוי. ויעקב השגיח בדבר.
 אמר, הרי הוא אמר אלהי אנברתם, ועוב את אבא.
 אני אשלים את הכל. מיד - וישבע יעקב בפחד

אָבִיו יִצְחָק. וְדָבַר אַחֵר, לְהַכְלִיל בְּדִין, לַעֲמֹד עַל
לְבֹן.

השלמה מההשמטות (בין סימן נא - נב) רעיא
מהימנא פתח רבי שמעון השייך לדה קס"ה ע"א
אצל ויעקב הלך תמצא בחלק ג' דף רכ"ה ע"ב

(עד כאן מההשמטות)

וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים. רַבִּי
אָבָא פִתַּח וְאָמַר, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה
בְּרָאם וְגו'. פְּמָה יֵשׁ לָנוּ לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה.
אִי לָהֶם לְאוֹתָם אֲמוּמֵי הַלֵּב וּסְתוּמֵי הָעֵינַיִם. הִנֵּה
הַתּוֹרָה קוֹרֵאת לְפָנֵיהֶם, (משלי ט) לָבוֹ לְחַמּוֹ בְּלַחְמֵי
וַשְׁתּוֹ בֵּינָם מְסֻבֵּי. מִי פָתִי יָסַר הִנָּה. חֶסֶד לֵב
אָמְרָה לוֹ, וַאֲיֵן מִי שִׁישְׁגִּיחַ.

בא ראה, בפסוק תזה יש סודות עליונים, הוא
בפנים והוא בחוץ. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם, נִשְׁמָע
לְצוּרָה הַזֶּה וְנִשְׁמָע לְצוּרָה הַזֶּה, וְנִשְׁמָע שְׁתֵּשֶׁמֶשׁ
וְהַלְבָּנָה הֵם בְּחִפּוֹר אַחֵר, שְׁפָתוֹב בְּרָאם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (חבקוק ג) שְׁמֹשׁ יָרַח עָמַד וּבָלָה. וְנִשְׁמָע

שָׂאָרָם וְחֹה נִבְרָאוּ יַחַד בְּזוּוּג אַחֵר, וְכִיּוֹן שְׁנִמְצְאוּ
בְּזוּוּג אַחֵר, מִיָּד וַיִּבְרַךְ אֹתָם, שְׂאִין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה
אֵלָּא בְּמָקוֹם שְׁנִמְצְאוּ זָכָר וְנִקְבָּה.

בִּלְא רֵאָה, בְּשִׁינְא יַעֲקֹב לְלֶכֶת לְחָרָן, הָיָה לְבָדוּ,
שְׂלֵא נִשְׂא, מַה פְּתוּב? וַיִּפְּנַע בְּמָקוֹם וְגו',
וְלֵא הִשִּׁיבּוּ לוֹ אֵלָּא בְּחֵלּוֹם. כָּעֵת שְׁנִשְׂא, וְהָיָה בִּלְא
עִם כָּל הַשְּׂבָטִים, כְּבִיכּוֹל הַמַּחֲנֹת הָעֲלִיּוֹנִים פְּנִישׁוּ
בוֹ וְהַתְּחַנְּנוּ לוֹ, שְׂכַתוּב וַיִּפְּנְעוּ בוֹ. הֵם חָזְרוּ
לְהַפְּנִישׁ בוֹ. בְּרֵאשׁוֹנָה - וַיִּפְּנַע הוּא בְּמָקוֹם, וְכָעֵת
הֵם - וַיִּפְּנְעוּ בוֹ.

מִשׁוֹם שְׂבָשְׂבִיל יַעֲקֹב וּבְאוֹתָם הַשְּׂבָטִים הֵם
מִשְׂקִים, מִן הַמִּים שֶׁל הַיָּם הַגְּדוֹל. וְלֵא
עוֹד, אֵלָּא בְּרֵאשׁוֹנָה בְּלִילָה בְּחֵלּוֹם, וְכָעֵת בְּמֵרְאָה
הָעִיז וּבִיּוֹם. וְהוּ שְׂכַתוּב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים
מִתְּנֵה אֱלֹהִים זֶה וְגו'.

בְּמַה (דף קסה ע"ב) הַבִּיר אֹתָם? אֵלָּא רָאָה שְׂהֵם הָיוּ
אֹתָם שְׂרָאָה בְּחֵלּוֹם, מִשׁוֹם כֶּךָ קָרָא לָהֶם
מִתְּנֵים, מִתְּנֹת שְׁנָרָאוּ לְמַעְלָה וּמִתְּנֹת שְׁנָרָאוּ

לְמַטָּה. לָמָּה נִתְגַּלּוּ לְפָנָיו אוֹתוֹ? אֵלֶּיךָ הַשְּׂכִינָה
הִלָּכָה אֵלָיו לְטַל אֶת בֵּיתוֹ, וּמִצָּפָה לְבִנְיָמִין לְטַל
אֶת הַבַּיִת עִם יַעֲקֹב כְּרֵאֵוִי, וְאִז כָּתוּב וְשָׁב יַעֲקֹב
וְשָׁקַט וְשָׁאֲנָן וְאִין מִתְרִיד. כְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

סֵתְרֵי תוֹרָה

וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ. מָה רָאָה שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ שִׁירָאֲשִׁית סֵפֶר הַחֻכְמָה שְׁלוֹ הוּא
מִכָּאֵן? אֵלֶּיךָ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
הִקְיָם אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה עַל שְׂבָעָה חֲבָלִים, וְהָעוֹלָם
עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

וְהֵם הָעֲמוּדִים וְהַתּוֹמְכִים, קִיּוּם הָעוֹלָם.

שְׁמֹשׁוֹם כֶּךָ נִקְרָאוּ הַחֲבָלִים: (ס"א בְּהַבֵּל זֶה שְׁיִוִּצָא

מִפִּי שֶׁל אָדָם וּמִתְקַנֵּם בּוֹ, וְהַתְּעוֹרְרוֹ חֲבָרִים אִין הָעוֹלָם מִתְקַנֵּם אֵלֶּיךָ בְּהַבֵּל פִּיחֵם
שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. דְּבָר אַחֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה
וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת הַסְּדִים. הַתּוֹרָה - זֶה יַעֲקֹב, הָעֲבוּדָה - זֶה יִצְחָק, גְּמִילוּת
הַסְּדִים - זֶה אַבְרָהָם. שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ הֵם עֲמוּדִים עֲלִיוֹנִים, שְׁלֹשָׁה מִן שְׂבָעָה
חֲבָלִים) מָה הַגּוֹף אֵינּוּ מִתְקַיֵּם בְּלִי חֶבֶל - אֵת כֶּךָ

הָעוֹלָם אֵינּוּ מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל הַהֲבָלִים שֶׁאָמַר
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וְהֵם שִׁבְעָה, שִׁבְתוּב הַבַּל הַבָּלִים
אָמַר קִהְלַת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבַּל. הֲרִי שִׁבְעָה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֹּךְ שֶׁאֲוֹתָן מִרְגְּלֵיּוֹת מִזְבוֹת
שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, הִנֵּה בְּמָקוֹם אֲחֵר
בְּתוֹב הַבָּלִים רָעִים, וְהֵן חֲרִבֵּן הָעוֹלָם, כְּמוֹ (קִהְלַת
ו) זֶה הַבַּל וְחֲלִי רָע הוּא. זֶה הַבַּל וְרַעוּת רוּחַ.
אֲלֵא וַדָּאִי [אֵלִין], אֵף עַל גַּב שִׁשְׁבָּעָה הַהֲבָלִים
הַלְלוּ, שֶׁהֵם קְדוּשִׁים, קִיּוּם הָעוֹלָם, יֵשׁ כְּנֶגֶד אֱלֹהֵי
שִׁבְעָה הַבָּלִים שֶׁכֹּל דִּינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים וּמֵהֶם
מִתְפַּשְׁטִים [הַבָּלִים אַחֲרֵיהֶם, וְהַכֹּל קִיּוּם שֶׁל הַגְּלוּת (שֶׁל הָעוֹלָם), מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ

בָּאֵלוֹ שִׁבְעָה הַבָּלִים שֶׁכֹּל דִּינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים וּמִתְפַּשְׁטִים מִמֶּנּוּ] וְנִקְרָאִים
הַבָּלִים אַחֲרֵיהֶם לְהַלְקוֹת בְּנֵי אָדָם וּלְתַקְנָם שִׁילְכוּ
בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָאִים הַבַּל שֶׁשׁוֹרָה בָּהֶם חֲלִי
רָע, הַבַּל שֶׁהוּא רַעוּת רוּחַ. וְהֵם תְּקִיּוּם [שֶׁל הָעוֹלָם]
שֶׁבְּגִלְגָּלָם בְּנֵי אָדָם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וּפּוֹחֲדִים
מִתְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל כֵּן רַבִּים הֵם הַהֲבָלִים
שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים מִשִּׁבְעָה הַלְלוּ.

וְהִרְאֵשִׁית שֶׁהוּא אָמַר, סוּד הַשָּׁמַשׁ, שֶׁהוּא
הַכֵּל שְׁמֵקִים אֶת הָעוֹלָם, וְהוּא
הַסּוּד לְהַכְנִים אֶת הָאָדָם לְתוֹךְ הָאֱמוּנָה
הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוֹם כֵּן, כָּל
מִה שֶׁתַּחַת תְּדַרְגָּה הַזֶּה אֵינוֹ סוּד הָאֱמוּנָה, וְעַל
כֵּן כָּתוּב (שם ב) וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, בְּכֹל
אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, שְׁחֵרֵי מִתַּחַת לָזֶה לֹא
צָרִיךְ לְהִדְבֹק.

הַשָּׁמַשׁ וְהַלְבָּנָה הֵם אֶחָד בְּלֵי פְרוּד. וְאִם עַל
גַּב שֶׁהַלְבָּנָה הִיא תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, הַכֵּל
הוּא שָׁמַשׁ בְּלֵי פְרוּד, וְתַחַת לָזֶה הַכֵּל הוּא רְעוּת
רוּחַ וְאֶסוּר לְהִדְבֹק בּוֹ.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב, בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַסְּתוּם, מִתּוֹךְ הַסְּתֵר
הַסְּתוּם יוֹצֵא, זֶהר הָאֶסְפֵּק לְרִיחַ הַמְּאִירָה
כְּלוּלָה מִשְׁנֵי גִוּוֹנִים שְׁמֵת־חֲבָרִים יָחַד. כִּיּוֹן שֶׁאֵלוֹ
נִכְלְלוּ זֶה עִם זֶה, נִרְאִים בּוֹ כָּל הַגִּוּוֹנִים. הוּא
אֶרְנָמָן. כָּל מְרֵאָה הָאֹרֹת כְּלוּלִים בּוֹ. רְעוּת

וְשׁוּב, אֹתָם הָאֲזָרוֹת לֹא מִתְעַכְּבִים לְרֵאוֹת,
חִבּוּר אֶחָד הֵם מִתְחַבְּרִים בְּזֵהָר הַהוּא.

בְּזֵה"ר הָיָה שׁוֹרָה מִי שְׁשׁוֹרָה, הוּא שֵׁם לְאוֹתוֹ
הַנְּסֵתָר שְׁלֹא יְדוּעַ כָּלָל, נִקְרָא קוֹל
יַעֲקֹב, בְּזֵה נִרְאִית הָאֲמוּנָה שֶׁל הַכֹּל. אוֹתוֹ
נִסְתָּר שְׁלֹא יְדוּעַ כָּלָל, בְּזֵה שׁוֹרָה יְהו"ה. הוּא
הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים, הָעֲלִיּוֹן וְהַתַּחְתּוֹן
נִמְצָא כָּאן, יַעֲקֹב הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת שְׁאֲחוֹז
מִכָּל הַצְּדָדִים. הַזֵּהָר הָיָה עַל בְּחִירַת הַשֵּׁם הָיָה
נִקְרָא, שְׁכֵתוֹב יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּיךְ. שְׁנֵי שְׁמוֹת
נִקְרָא - יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל. בְּרֵאשׁוֹנָה יַעֲקֹב, וְאַחַר
כֵּן יִשְׂרָאֵל.

הַסֵּתָר שֶׁל הַסֵּתָר הָיָה, כְּשֶׁהָיָה בְּהַתְחַלָּה בְּסוּף
הָיָה שֶׁל הַמְּחַשְּׁבָה, שֶׁהוּא הַפְּרוּשׁ שֶׁל
הַתּוֹרָה שְׁכֵתוֹב, וְהוּא הַתּוֹרָה שְׁכֵתוֹב עַל פֶּה. וְעַל כֵּן
נִקְרָא בָּאֵר, שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים א) הוּאֵיל מַעֲשֵׂה בָּאֵר
אֵת הַתּוֹרָה. בְּאֵ"ר הוּא לְאוֹתוֹ שְׁנִקְרָא שְׁבַע,
שְׁכֵתוֹב וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְהֵינּוּ קוֹל גְּדוֹל.

וְסוּף הַמַּחְשָׁבָה הַזֶּה הוּא בְּאֵר שְׁבַע. וַיַּעֲקֹב
 נִכְנָם בְּרֹאשׁ הַזֶּה לְאַמוֹנָה. כִּיּוֹן שְׁנִדְבַק
 בְּאַמוֹנָה הַזֶּה, הֵצֵרָף לוֹ לְהַפְחִן בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם
 שְׁנִכְתְּנוּ אֲבוֹתָיו, שְׁנִכְנְסוּ בְּשָׁלוֹם וַיֵּצְאוּ בְּשָׁלוֹם.

אָדָם נִכְנָם וְלֹא נִשְׁמַר, וְהַתְּפִתָּה אַחֲרֶיהָ, וְחָטָא
 בְּאוֹתָהּ אִשָּׁת זְנוּנִים, הִנְחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי. נַח
 נִכְנָם וְלֹא נִשְׁמַר, וְהַתְּפִתָּה אַחֲרֶיהָ וְחָטָא,
 שְׁכַתוֹב וַיִּשְׁתֶּן מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְנַל בְּתוֹךְ אֶהְלָה.
 אֲבָרְהָם נִכְנָם וַיֵּצֵא, שְׁכַתוֹב וַיֵּרֵד אֲבָרְהָם מִצְרִימָה,
 וְכַתוֹב וַיַּעַל אֲבָרְהָם מִמִּצְרַיִם. יִצְחָק נִכְנָם וַיֵּצֵא,
 שְׁכַתוֹב וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים
 בְּרָרָה, וְכַתֵּב וַיַּעַל מִשָּׁם בְּיַד שְׁבַע.

יַעֲקֹב, כִּיּוֹן שְׁנִכְנָם בְּאַמוֹנָה, הֵצֵטְרָף לְהַכְנִים
 מִנְחָה לַצַּד הַהוּא, מִשּׁוֹם שְׁמִי שְׁנִצַּל
 מִשָּׁם הוּא אֶהוּב וְנִבְחָר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מַה
 כְּתוּב? וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע, הַסֵּתֵר שֶׁל סוּד
 הַאַמוֹנָה. וַיֵּלֶךְ תְּרַנָּה - הַצַּד שֶׁל אִשָּׁת זְנוּנִים, אִשָּׁה
 מִנְּאֻפָּת.

יִסְתַּר הַסְּתָרִים מִתּוֹךְ הַתְּקוּף שֶׁל אֹרֹן שֶׁל יִצְחָק
 [ויצא] מִתּוֹךְ שְׁמֵרֵי תַיִן, יִצְאָה צוּרָה מִרְכַּבַּת
 אַחַת כּוֹלֶלֶת אֶחָד זָכָר וְנִקְבָּה, אֲדָמָה כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה,
 נִפְרָדִים לְכַמָּה צְדָדִים וְשִׁבְלִים. הַזָּכָר נִקְרָא
 סמא"ל, וְנִקְבָּתוֹ כְּלוּלָה בְּתוֹכוֹ תָּמִיד. כְּמוֹ שֶׁהוּא
 בְּצַד הַקִּדְשָׁה, כִּי גַם בְּצַד הָאֲחֵר זָכָר וְנִקְבָּה
 כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. הַנִּקְבָּה עִם סמא"ל, נֶחֱשׂ,
 נִקְרָאת אִשָּׁת וְנוֹנִים, קִיץ כָּל בְּשָׂר, קִיץ תַּיִמִים.

שְׁתֵּי רוּחוֹת רָעוֹת נִדְבָּקוֹת יַחַד. רוּחַ הַזָּכָר דְּבָקָה.
 רוּחַ הַנִּקְבָּה בְּכַמָּה דְרָכִים וְשִׁבְלִים נִפְרָדֶת,
 וְנִדְבָּקֶת בְּאוֹתָהּ הַרוּחַ שֶׁל הַזָּכָר. מִקְשָׁטֶת אֶת
 עֲצָמָה בְּכַמָּה תְּכַשִּׁיטִים, כְּמוֹ זוֹנָה, מְרַחֶקֶת,
 עוֹמְדֶת בְּרֹאשׁ הַדְרָכִים וְהַשִּׁבְלִים לַפְתּוֹת בְּנֵי
 אָדָם.

הַשׁוֹמֵטָה שֶׁקָּרַב אֵלֶיהָ, מַחְזִיקָה בּוֹ וּמִנְשָׁקֶת אוֹתוֹ,
 מוֹזְנֶת לוֹ יַיִן הַמְשָׁמֵר שֶׁל מְרוֹרֶת פְּתָנִים.
 כִּיּוֹן שִׁשׁוֹתָהּ, סוֹמֵטָה אֲחֶרֶתָהּ. אַחֵר שְׂרֹאָה אוֹתוֹ

וְסוּטָה אַחֲרֶיהָ מִדְרָךְ הָאָמֶת, מִפְּשִׁיטָה אֶת עֲצֻמָּה
 מִכָּל אוֹתָם הַתְּקוּנִים שֶׁהֵיטָה מְתַקְנֵת לַשּׁוּטָה הַזֹּה.

הַתְּקוּנִים שָׁלָה לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם: שִׁעְרוֹתֶיהָ
 מְתַקְנִים אֲדָמִים בַּשּׁוֹשְׁנָה, פְּנֵיהָ
 לְבָנִים וְאֲדָמִים, בְּאוֹנֵיהָ תְלוּיִים שֶׁשָּׂה תְקוּנִים שֶׁל
 אֲטוּן מְצָרִים, תְלוּיִים עַל צְוֹאֲרָה כָּל חֵילוֹת אֶרֶץ
 קָדָם, פִּיהָ מְתַקֵּן כַּפְתִּיחָה דְקָה יָפָה בְּתְקוּנֵיהָ,
 לְשׁוֹן חֲדָה כַּחֲרָב, וְדְבָרֶיהָ חֲלָקִים כַּשֶּׁמֶן, שִׁפְתוֹתֶיהָ
 יְפוֹת אֲדָמוֹת כַּשּׁוֹשְׁנָה מְתוֹקוֹת בְּכָל הַמְתִּיקוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם, לְבוּשָׁה אֲרָגְמָן, מְתַקְנֵת בְּאֲרָבָעִים
 תְּקוּנִים חֹסֵר אַחֵר.

שׁוּטָה [וְהָ] שֶׁסּוּטָה אַחֲרֶיהָ וְשׁוֹתָה מִכּוּם תִּינֵן
 וְעוֹשֶׂה עִמָּה נְאוּפִים וְסוּטָה אַחֲרֶיהָ, מָה
 הִיא עוֹשֶׂה? מִשְׁאִירָה אוֹתוֹ יֵשֵׁן בַּמָּטָה, וְעוֹלָה
 לְמַעְלָה וּמְלֻשִׁינָה עֲלָיו, וְנוֹטְלָת רְשׁוֹת וַיּוֹרְדָת.
 מִתְעוֹרֵר הַשּׁוּטָה הַזֶּה, וְחוֹשֵׁב לְצַחֹק עִמָּה כְּמוֹ
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהוּא מְסִירָה אֶת תְּקוּנֵיהָ מִמֶּנָּה,
 וְחוֹזֶרֶת לְגִבּוֹר תָּזֶק שְׁעוֹמֵד כְּנִגְדּוֹ, לְבוּשׁ בְּלָבוּשׁ

שֶׁל אִישׁ לֹהֶטֶת, בְּפֶחַד חֶזֶק מְרִית עֲצָמָה וְנִפְשָׁה
 עֲרָמָה, מִלֶּאֱחָ בְּעֵינַיִם מִפְחִידוֹת, חָרַב שְׁנוֹנָה בְּיָדוֹ
 [בְּיָדָה]. טָפוֹת מְרִירוֹת תְּלוּיוֹת מִתְחַרֵּב הֵחִיא. הוֹרַג
 אֶת הַשּׁוֹטֵה הַהוּא, וְזוֹרֵק אוֹתוֹ לְתוֹךְ גֵּיהֶנָם.

יַעֲקֹב יָרַד אֵלָיָה וְהִלֵּךְ לְמִקְוֵמָה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּלֶךְ
 חֲרָנָה, וְרָאָה אֶת כָּל תְּקוּן הַבַּיִת, וְנִצַּל
 מִמָּנָה. הַזְכָּר שֶׁלָּהּ סְמָ"ל, הִרְעַ לְפָנָיו, וַיֵּרַד לְעָרֹךְ
 בּוֹ קָרַב וְלֹא יָכַל לוֹ, שֶׁכְּתוּב וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגו'.
 אֲזַי נִצַּל מִן הַכֹּל, וְהִשְׁתַּלֵּם בְּשָׁלְמוֹת, וְהִתְעַלָּה
 בְּדַרְגָּה שְׁלֵמָה וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל. אֲזַי עָלָה לְדַרְגָּה
 עֲלִיוֹנָה וְנִשְׁלַם בְּכֹל וְנִתְּיָה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, וְעָלְיוֹ
 בְּתוֹב וְהִפְרִיחַ הַתֵּיבֹן וְגו'.

מֵהוּ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ? לוֹ לֹא יָכַל, אֲבָל נִגַע בְּכַף
 יָרְכוֹ שֶׁהֵם נָדָב וְאֶבְיָהוּא שֶׁיֵּצְאוּ מִיָּרְכוֹ שֶׁל

אֶתְרוֹן, [בְּסִפְתַּי אִשׁ זָרָה. וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוֹ לְשִׁמְרֵד מֵאִשָּׁה זָרָה וְגו', וְתִפְסָה אוֹתָם
 בְּרִשׁוֹתָהּ. בֵּא רָאָה מַה בְּתוֹב בְּיַעֲקֹב הַשְּׁלֵם] [וְעַל יַעֲקֹב בְּתוֹב] וְהִפְרִיחַ
 הַתֵּיבֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה.

וַיַּחֲלֹם וַהֲנִיחַ סֵלֶם מִצַּב אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ
הַשָּׁמַיְמָה. הַחֲלוֹם, הַמְדַרְגָּה הַשְּׁשִׁית
מֵאוֹתָן שְׁתֵּי דַרְגוֹת הַנְּבוּאָה עַד אוֹתָהּ הַדַּרְגָּה, הֵן
שֵׁשׁ דַּרְגוֹת, וְעַל כֵּן הַחֲלוֹם אֶחָד מִשְּׁשִׁים דַּרְגוֹת
שָׁל נְבוּאָה. סֵלֶם, רָאָה אֶת בְּנֵי שְׁעֵתִידִים לְקַבֵּל
תּוֹרָה בְּהַר סִינַי. סֵלֶם זֶה סִינַי [בְּגִימְטְרִיא], מִשּׁוּם
שֶׁהוּא נֶעוּץ בְּאֶרֶץ וְחוֹשֵׁב בְּעֲלִיָּה לַשָּׁמַיִם, וְכָל
הַמְדַרְבָּבוֹת [הַקְדוּשׁוֹת] וְהַמַּחֲנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כָּלֶם
יּוֹרְדִים [יֵרְדוּ] לְשֵׁם עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁנִּתֵּן
לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה.

וְהַכֹּל רָאָה. רָאָה אֶת מַטְטְרוֹ"ן זְמַן חֲבִית שְׁשׁוּלֵט
בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּשִׁלְטוֹן עַל
הָעוֹלָם [הַיָּהוּ], בְּשִׁלְטוֹן שֵׁם שַׁד"י. וְעוֹלָה לְמַעְלָה
בְּעֲלִיַּת שֵׁם רַבּוֹנוֹ הוּי"ה, הַמְקוֹם שֶׁיַּעֲקֹב הִשְׁלֵם בּוֹ
לְאַחַר מִבְּנֵי. וְרֵאשׁוּ שֵׁם שַׁד"י הוּא י', וְזֶה מִגִּיעַ
הַשָּׁמַיְמָה. כִּיּוֹן שֶׁהַגִּיעָה וְעֲלִתָּהּ הָאוֹת הַזֶּה לְמְקוֹם
הַהוּא, הַשְּׁלֵם וְנִקְרָא בְּאוֹתוֹ שֵׁם שֵׁם רַבּוֹנוֹ הוּי"ה.

וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. אֹתָם
הַמִּלְאֲכִים הַקְּדוּשִׁים שְׁקֵרוּבִים לַמַּלְכוּת
עוֹלָם, וְאֹתָם הָאֲחֵרִים שְׂאִינָם קְרוּבִים יוֹרְדִים.
וְעוֹד, בּוֹ הֵם עוֹלִים וְיֹרְדִים. כְּשֶׁהוּא עוֹלָה, עוֹלִים
עִמּוֹ. כְּשֶׁהוּא יוֹרֵד, יוֹרְדִים עִמּוֹ. מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים -
שְׁתֵּים עָשָׂר מִרְגְּלֵיזוֹת טוֹבוֹת, וְהֵן: מִיכָא"ל,
קַדְמִיא"ל, פְּדָא"ל, גְּבֻרִיא"ל, צְדֻקִיא"ל, חֲסִדִיא"ל,
רַפְּא"ל, רוּחִיא"ל, סְמוּרִיא"ל, נוּרִיא"ל, יִפְיָא"ל,
עֲנַא"ל. אֵלֶּפֶי שְׁנַנְאָן, שְׁנַנְאָן - שׁו"ר נְשׁו"ר אֲרִיא"ה.
וְ אָדָם, בּוֹלֵל זָכָר וְנִקְבָּה. וְהֵם עוֹלִים כְּשֶׁהוּא
עוֹלָה, וְאֵלּוּ יוֹרְדִים כְּשֶׁהוּא יוֹרֵד.

וְעוֹד, כָּל אֹתָם שְׂשׁוּלְטִים בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם הַזֶּה
עוֹלִים עַל יְדוֹ, וְכָל אֹתָם שְׂיֹרְדִים יוֹרְדִים
עַל יְדוֹ, בְּכָל בְּסָלָם הַזֶּה. הוּי"ה שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל,
שְׁכַתּוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו. כְּשֶׁהִתְעוֹרַר, כְּתוּב אִין
זַה בִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזַה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם. בֵּית
אֱלֹהִים וְדָאִי, וְהוּא הַשְּׁעַר לְהַכְּנִס פְּנִימָה, שְׁכַתּוֹב
(תְּהִלִּים קיח) כְּתָחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבוּא בָּם אֹדְדָה יְה
זַה הַשְּׁעַר לָהּ! זַה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם הַכֹּל אַחֲרָה.

וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בְּשָׂדֶה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֵשָׁה עֲדָרֵי
 צֵאֵן רֹבְצִים עָלֶיהָ. בָּאָר - הַדְּרָגָה שֶׁל אֲדוֹן
 כָּל הָאָרֶץ. בְּשָׂדֶה - שָׂדֶה הַתְּפוּחִים הַקְּדוּשִׁים.
 שְׁלֵשָׁה עֲדָרֵי צֵאֵן - שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת
 מִתְּקַנּוֹת עַל אוֹתָהּ הַבָּאָר, וְהֵן נִצְ"ח וְהו"ד וְהִיסוּד
 שֶׁל הָעוֹלָם. וְאֵלוּ מוֹשְׁכוֹת מִים מְלֻמְעָלָה וּמְמֻלָּאִים
 אֶת הַבָּאָר הַזֹּאת.

מִשּׁוֹם שֶׁהַמְּקוֹר הֵחֵא, יְסוּד הָעוֹלָם, כְּשִׁשׁוּרָה
 בַּבָּאָר הַזֶּה, הוּא עוֹשֶׂה פִּירוֹת וְנוֹבֵעַ תְּמִיד,
 וְאוֹתָהּ הַבָּאָר מִתְּמַלֵּאת מִמֶּנּוּ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּמַלֵּאתָ,
 וְדַאי כִּי מִן הַבָּאָר הֵחֵא יִשְׁקוּ הָעֲדָרִים, אֵלוּ הֵם
 כָּל הָאוֹכְלוֹסִים וְהַמְּחַנּוֹת הַקְּדוּשִׁים, שְׁכָלָם
 מְשֻׁקִּים וְשׁוֹתִים מִהַבָּאָר הֵחֵא, וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד
 כָּרְאוּ לוֹ.

וְהָאֵבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבָּאָר - זוֹ הָאֵבֶן שְׁמִמְנָה
 בּוֹשָׁלִים בְּנֵי הָעוֹלָם, אֵבֶן נֶגְפָה וְצוּר
 מְכֻשׁוּל, שְׁעוֹמְדָת תְּמִיד עַל פִּי הַבָּאָר הַזֶּה, עַל

פְּקַדְתָּהּ לְתַבְעַת הַדִּין שֶׁל כָּל הָעוֹלָם שְׂלֵא יִרַד מְזוֹן
וְטוֹב לְעוֹלָם.

וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים. לֹא כְּתוֹב וְנֶאֱסָפוּ
שָׁמָּה הָעֲדָרִים, אֲלָא כָּל הָעֲדָרִים.
הַמַּחֲנֹת הַקְּדוֹשִׁים לְמַעְלָה וְהַמַּחֲנֹת הַקְּדוֹשִׁים
לְמַטָּה. אֵלֹהֵי בְּשִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת לְמַעְלָה, וְאֵלֹהֵי
בְּתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת לְמַטָּה. אֵלֹהֵי מִיָּד וְגִלְלוּ אֶת
הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר. מְגִלְגָּלִים אֹתָהּ וּמַעֲבִירִים
אֹתָהּ מִן הַקֹּדֶשׁ וּמִסְתַּלְקֶת מִן הַדִּין. מִיָּד וְהִשְׁקוּ
אֶת הַצֵּאֵן. נוֹסְעִים מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה,
וְנוֹסְעִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה.

אַחֲרַי כִּדְ וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן, עַל פְּקַדְתַּי הַבְּאֵר הַזֶּה,
שֶׁתְּהִי מְעַטְרַת [מְזַמֶּנֶת] לְפָנָיו וְלְתַבְעַת הַדִּין
שֶׁל הָעוֹלָם, לְהַנְהִיג הָעוֹלָם בְּדִין, וְכִדְ צָרִיף, שְׁחֵרֵי
אֵין הָעוֹלָם יָכוֹל לְעַמֵּד אֲלָא עַל דִּין, שֶׁהַכֹּל יִתְּיָה
בְּאֵמֶת וְזָכוּת.

בִּיּוֹן שְׁנֵשְׁלֵם יַעֲקֹב, לֹא הִצְטַרְךָ לְאֶבֶן הַזֶּה סִיּוּעַ
אַחֲרַי. מַה כְּתוֹב? וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגְדַּל אֶת הָאֶבֶן.

וַיִּגַּל וַנְּלָלוּ, וְלֹא כָתוּב וַיִּסַּר וְהִסִּירוּ, אֲלֹא [ויגל]
 וַנְּלָלוּ, הִינּוּ הָעֲרֵבוּב שֶׁל הַשָּׁטָן שְׂמֵעֵרֶכְבִּים אוֹתוֹ
 שֶׁלֹּא יוּכַל לְקַטְרְגוֹ. וַיַּעֲקֹב לְבָדוּ, לֹא הִצְטַרְדָּה לְסִיוַע
 אַחֵר, אֲלֹא הוּא לְבָדוּ. שְׁחֵרֵי יַעֲקֹב הָיָה בְּחִיר
 הָאָבוֹת. שְׂפִיזוֹן שֶׁיּוּכַל לְעֲשׂוֹ בְּעוֹלָם תְּהֵא, יְכוּל
 לְמַעֲלָה, וּבְכַל צָרִיד מַעֲשֵׂה.

שְׁנֵי עוֹלָמוֹת יֵרֵשׁ יַעֲקֹב - אֶחָד הָעוֹלָם שֶׁנִּגְלָה,
 וְאֶחָד הָעוֹלָם שֶׁהִתְכַּסָּה, כְּמוֹ שֶׁהֵם מִמָּשׁ.
 מֵאֶחָד יֵצְאוּ שְׂשָׁה שְׂבָטִים, וּמֵאֶחָד יֵצְאוּ שְׁנֵי
 שְׂבָטִים. הָעוֹלָם הַמְּכַסָּה הוֹצִיא שְׂשָׁה צְדָדִים,
 וְהָעוֹלָם הַמְּגֻלָּה הוֹצִיא שְׁנַיִם, וְאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים
 שֶׁתְּחַתִּיָּה. וַיַּעֲקֹב נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּדַמוֹתָם
 מִמָּשׁ, וּמִשׁוֹם כָּךְ כָּל דְּבָרֵי לֵאמֹר הָיוּ בְּנִכְסָה, וְשָׁל
 רַחֵל בְּהַתְּנָלוֹת.

מִשְׁנָה. בְּנֵי עֲלִיזוֹן, קְדוֹשִׁים עֲלִיזוֹנִים, בְּרוּכֵי
 [בְּנִי] הָעוֹלָם, מִחַ הָאֵנוֹן, הַתְּכַנְּסוּ
 לְדַעַת. הִנֵּה צַפּוֹר יוֹרֶדֶת בְּכָל יוֹם, מִתְּעוֹרֶרֶת

בְּנֵן. שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ בְּכַנְפֶיהָ, בְּיָדֶיהָ שָׁלַשׁ מַגֵּרֶפֶת
שְׁנוֹנוֹת כְּחָרָב, מִפְתָּחוֹת שָׁל גְּנָזִים בְּיַד יָמִין.

קוֹרָא בְּחֵיל וְאוֹמֵר: מִי מִכֶּם שָׁפְנִיו מְאִירוֹת,
שְׁנַכְנֵם וַיֵּצֵא וְהִחְזִיק בְּעֵץ הַחַיִּים, הִגִּיעַ
לְעֵנָפָיו, אָחֹז בְּשָׂרָשָׁיו, אֲכַל מִפְרִיו הַמְתוֹק
מִדְּבַשׁ, נוֹתֵן חַיִּים לְנֶפֶשׁ וְרַפּוּאָה לְעֵצָמוֹ?

הַשָּׂמֶר מִהֲרֵהוּר רַע, מִהֲרֵהוּר שְׂמֵשֶׁקֶר בְּעֵץ
הַחַיִּים, מְטַמֵּא הַנְּהָר וְהַנַּחַל הַמְקוֹזֵר שָׁל
יִשְׂרָאֵל, שְׁנוֹתֵן מָוֶת לְנֶפֶשׁ וְשָׂכָר לְעֵצָמוֹ, אִין לוֹ
כָּלֵל קִיּוּם.

הַתְּרֵהוּר שְׂמַטְמֵא אוֹתוֹ הַמְקוֹזֵר שָׁלוֹ, עוֹשֶׂה עֵץ
שָׁל שָׂקֶר, מְשׁוּם שְׂאוֹתוֹ הַתְּרֵהוּר
עוֹלָה וּמַחְלִיף נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. עֵץ הַחַיִּים
מִסְתַּלֵּק, וְעֵץ הַמָּוֶת מִחְזִיק בּוֹ, מוֹשֵׁךְ מִשָּׁם
הַנֶּפֶשׁ.

אִזִּי לוֹ שְׁנַעֲקֵר בַּהֲרֵהוּר תְּהוּא מְתוּךְ עֵץ הַחַיִּים
וְנִדְבֵק בְּעֵץ הַמָּוֶת, אִין בּוֹ עֵנָפִים, לֹא רוּאָה
טוֹב לְעוֹלָמִים, הוּא יֵבֵשׁ כְּלִי לַחֹת כָּלֵל, פְּרִיו

מֵר כַּלְעָנָה, עָלְיוּ נֶאֱמַר (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעָרְעָר
כְּעָרְבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְגו'.

מִשּׁוֹם שֶׁהִתְהוֹר טוֹב עוֹלָה לְמַעְלָה, אוֹחֵז בְּעֵץ
הַחַיִּים, מִחֲזִיק בְּעֵנָפָיו, אוֹכֵל מִפְּרִי, כָּל
הַקִּדְשׁוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת יוֹצֵאוֹת מִמֶּנּוּ, מוֹרִישׁ
חַיִּים לְנַפְשׁ וְרַפּוּאָה לְעַצְמוֹ, עָלְיוּ נֶאֱמַר (שם)
וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׁרְשָׁיו
וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֶם וְגו'.

כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם הוֹלְכִים אַחֲרֵי הַמַּחְשָׁבָה
וְהַתְהוֹר, וְעַל כֵּן (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם
וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים, מִשּׁוֹם שֶׁכָּל הַקִּדְשׁוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם מוֹצִיא וּמוֹשֵׁךְ בְּהִתְהוֹר טוֹב.

מִי שֶׁנִּטְמָא בְּהִתְהוֹר רַע, כְּשֶׁבָא לְהוֹדוֹת עִם
אִשְׁתּוֹ וְשָׁם רְצוֹנוֹ וְהִתְהוֹרוֹ בְּאִשְׁתּוֹ אַחֲרָת,
וְזוֹרֵעַ זֵרַע בְּהִתְהוֹר אַחֲרֵי, זֶהוּ שֶׁמִּחְלִיף אֶת
הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁלְמַעְלָה, הַדְּרָגָה שֶׁל קִדְשׁ
בְּעִבּוֹר הַדְּרָגָה שֶׁל הַטְּמֵאָה. כִּמוֹ שֶׁהִתְהוֹר שָׁלוֹ

עוֹשֶׂה חֲלוּפִים לְמַטָּה, אֵף כִּי עוֹשֶׂה חֲלוּפִים
לְמַעְלָה.

כְּמוֹ שְׁנוּפוֹ שֶׁל אוֹתוֹ בֵּן שִׁיּוּלִיד נִקְרָא בֵּן
תְּמוּרָה, כִּי גַם בְּנֶפֶשׁ נִקְרָא בֵּן תְּמוּרָה,
שֶׁהֲרִי לֹא מוֹשֵׁךְ מְשִׁיכָה קְדוֹשָׁה בְּהִרְחוּר הַהוּא,
וְנִפְשׁוֹ מִתְחַלְּפֵת בְּדַרְגָּה אַחֶרֶת.

יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם שֶׁל הַכֹּל, גָּלוּי לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ
הוּא שֶׁכָּל דְּרָכָיו הִיוּ בְּאֵמֶת, וְהִרְחוּר שֶׁל
אֵמֶת הִרְחֵר תָּמִיד בְּכֹל, בְּאוֹתוֹ הִלְיָלָה שֶׁשֶׁמֶשׁ
עִם אִשְׁתּוֹ לָאֵה, הִתְרַחוּר שֶׁלוֹ הָיָה בְּרַחֵל.
מְשַׁמֵּשׁ עִם לָאֵה וְחוֹשֵׁב עַל רַחֵל. וְהַמְקוּר שֶׁלוֹ
הָלַךְ בְּהִרְחוּר הַהוּא שֶׁלוֹ.

וְלֹא לְדַעַת, שֶׁהֲרִי לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, מִשּׁוֹם כִּי לֹא
עָלָה רְאוּבֵן בְּשֵׁם. הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא שֶׁהָיָה
יוֹדֵעַ, הִרְאָה לוֹ וְאָמַר, רְאוּ בֵּן שְׁנוּלָד בְּעוֹלָם.
וְעַל בֵּן פְּתוּב (יִרְמִיָּה בֵּן) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ. אֵל תִּקְרִי אֶרְאֶנּוּ אֵלָּא אֶרְאֶנּוּ,
שִׁיִּם תִּכְלוּ בּוֹ. וּמִשּׁוֹם שֶׁהִתְגַּלָּה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּרְי זֶה הָיָה לֹא לְדַעְתּוֹ וּבְדַרְךְ אִמֶּת
הִרְהַר בְּרִצּוֹנוֹ יַעֲקֹב, לֹא נִפְסַל מִתּוֹךְ הַשְּׂכָטִים
הַקְדוּשִׁים, שָׂאֵם לֹא כָף - הָיָה נִפְסַל.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהִתְרַחַר הוּא עָקַר וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּרְי יוֹדֵעַ אוֹתוֹ
הִתְרַחַר בְּמָקוֹם שְׂנֵדֶבֶק, בְּאוֹתָהּ הַטָּפָה
הָרֵאשׁוֹנָה נִשְׁמָרָה לוֹ הַבְּכוֹרָה, שְׂכַתוֹב (ד"ה-א ב)
כִּי הוּא הַבְּכוֹר וְגו'. נִתְּנָה בְּכוֹרָתוֹ לְיוֹסֵף.
בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהִתְרַחַר הִלֵּךְ וְנִדְבַק בַּטָּפָה
הַחַיָּא, שָׁם נִדְבַק וְנִמְסְרָה אוֹתָהּ הַבְּכוֹרָה, וְנִטְלָה
הַבְּכוֹרָה מִרְאוּבֵן, וְנִמְסְרָה לְמָקוֹם שֶׁהִתְרַחַר
נִדְבַק בָּהּ. בְּרַחֵל הִרְהַר וְנִדְבַק תְּרִצּוֹן - בְּרַחֵל
נִדְבְּקָה הַבְּכוֹרָה, וְחָפַל תּוֹר אַחַר הִתְרַחַר
וְחַמְחִשָּׁבָה.

כִּמוֹ כֵּן הִתְרַחַר וְחַמְחִשָּׁבָה עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה,
וְנִמְשָׁכֶת מְשִׁיכָה בְּכָל מָה שְׂנֵדֶבֶק אָדָם
בִּפְתָר, שְׂכַתוֹב (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אִשֶׁת הַמֵּת
הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה יִבֹּא עָלֶיהָ. וְכֹאן צָרִיךְ

הַרְהוֹר וְרָצוֹן לְהַתְדַבֵּק, וּבְאוֹתוֹ הָרָצוֹן וּמַחְשָׁבָה
מוֹשֵׁד מְשִׁיכָה וְעוֹשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה שְׁצָרִיךְ, וְלֹא
יִכָּלֶה שֵׁם הַמֵּת מִן הָעוֹלָם.

וְיִסְתַּר זֶה, (איו"ב לד) אִם יְשִׁים אֱלֹיו לְבוֹ רוּחוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ אֱלֹיו יֵאָסֵף. שְׁהַרִי וְדַאי הָרָצוֹן
וְהַמַּחְשָׁבָה מוֹשְׁכִים מְשִׁיכָה וְעוֹשִׂים מַעֲשֶׂה בְּכָל
מַה שְׁצָרִיךְ. וְעַל כֵּן בַּתְּפִלָּה צָרִיךְ רָצוֹן וְהַרְהוֹר
לְבוֹנוֹ, וְכֵן בְּכָל אוֹתָן הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא - הַהַרְהוֹר וְהַמַּחְשָׁבָה עוֹשִׂים מַעֲשֶׂה,
וּמוֹשְׁכִים מְשִׁיכָה בְּכָל מַה שְׁצָרִיךְ.

וַיִּלְךְ רֵאשִׁיב בְּיָמֵי קְצִיר חֲטָיִים וַיִּמָּצֵא דוּדָאִים
בַּשָּׂדֶה וְגו'. שְׁנִינּוּ, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֵין
מִתְבָּרְכֵת אֶלָּא בְּצַד יָמִין, וּמִשּׁוֹם כַּף, בְּעוֹד
שְׂמֵת עוֹרֵר הַיָּמִין לְכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, הַשְּׂמֵאל לֹא
תִּסְיַע לְשָׁם, שְׁהַרִי הַיָּמִין מוֹצֵא עֲלֶיהָ כּוֹס הַהוּא
לְעוֹרֵר כְּלָפִי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

וְהַיִּסְתַּר הַזֶּה, וַיִּלְךְ רֵאשִׁיב, זֶה צַד הַדְּרוֹם, מִשּׁוֹם
כַּף הַגָּלוּ בְּדְרוֹם, שֶׁהוּא רֵאשׁ לְשָׁנִים

עָשָׂר הַתְּחוּמִים, וְתִשׁוּקְתּוֹ שֶׁל צַד הַדְּרוֹם לְמִצְאָה
עָלָה וְתִקְרַבְתָּ לְגִבְיָהָ לְבִרְךְ אוֹתָהּ.

מַה כָּתוּב? וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה. הֲלֵךְ לְחַפֵּשׂ
בְּכָל אוֹתָם הַגְּנוּזִים שָׁלָה, וּמִצְאָה בַּשָּׂדֶה הָיוּ
אוֹתָם הַדוּדָאִים, וְעָלִיָּהֶם נֶאֱמַר הַדוּדָאִים נָתַנוּ
רֵיחַ, וְאוֹתָם שְׁנֵי כְרוּבִים שָׁהֶם הַתְּקוּנִים שָׁלָה,
לְהַעִיר הַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעְלָה, שְׁתֵּרֵי בְּכָל אוֹתָם
הַתְּקוּנִים שֶׁל הַשָּׂדֶה הָיוּ אֵין תְּקוּנֵי שְׂעוֹרֵר כְּלַפֵּי
מַעְלָה, רַק הַכְּרוּבִים.

מָתִי צַד הַדְּרוֹם מִתְּעוֹרֵר אֵלֶיָּהּ לְמִצְאָה עָלָה
לְבִרְךְ אוֹתָהּ? בְּיָמֵי קִצְרֵי חַטִּים, בְּזִמְנֵי
שְׂמֵחַחֲלֻקַּת חֶלֶק שָׁלָל לְאוּכְלוּסִיָּהּ, וְכָל קוֹצְרֵי
הַשָּׂדֶה. מִיָּד - וַיָּבֵא אֹתָם אֵל לֵאמֹר אָמוּ. מַעְלָה
רֵיחַ וְהַתְּעוֹרְרוֹתָם לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, הָעוֹלָם
הַנִּבְכָּסָה, מִשׁוּם שְׂמַעִיר [שְׂעוֹרֵר] בְּרָכוֹת לְעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן.

וּבֵאֵשֶׁר מִתְּבַרְכָּת, אוֹתָם הַדוּדָאִים לוֹקְחִים
וְנוֹתְנִים לְכָל הָעוֹלָמוֹת, שְׂכַתוֹב

הַדּוֹדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתַחֵינוּ כָּל מְגָדִים.
 בְּאֲשֶׁר הֵם נָתְנוּ רֵיחַ, אוֹתוֹ הָרֵיחַ לוֹקַח אוֹתוֹ
 צַד הַדְּרוֹם לְהַתְעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. מִיָּד - עַל
 פְּתַחֵינוּ כָּל מְגָדִים, וְכָל טוֹב לֹא חָסַר [הַכּל]

מִהָעוֹלָם.

הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן לֹא מִתְעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 אֲלָא בְּשֵׁאוֹתֶם דּוֹדָאִים נוֹתְנִים רֵיחַ
 לְיָמִין. כִּיּוֹן שֶׁהֵם נוֹתְנִים רֵיחַ לְיָמִין, וְהַיָּמִין
 מִתְעוֹרֵר לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, מִיָּד הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן
 מִתְעוֹרֵר לְשֵׂאל מַה שְּׂצָרִיךְ. מַה כָּתוּב? וַתֹּאמֶר
 רַחֵל אֵל לְאָה תִּנִּי נָא לִי מִדּוֹדָאִי בְּנֶה. תֵּן לִי
 בְּרָכוֹת מֵאוֹתָהּ הַתְּעוֹרֵרוֹת שֶׁל אוֹתָם דּוֹדָאִים
 שְׂמִתְעוֹרֵר לְצַד הַיָּמִין.

אִז הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּשִׂמְחָה, בְּשִׂעֲשׂוּעַ, מְשִׁיב
 אֵלֶיהָ, וְאוֹמֶרֶת הַמַּעַט בְּחִתְּךָ אֶת אִישִׁי,
 כָּאִם אֵל בָּתָּה. וְאִם כֹּה, בַּעֲלָה שֶׁל הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן הוּא יַעֲקֹב? לֹא כֹה, אֲלָא תִשׁוּקַת הָאָב
 תְּמִיד אֵינָהּ אֲלָא כְּלָפִי חֶבֶת חוֹן, [שְׁחִיא] שְׁחֶבֶת

הוּזוּ אֶהְבַּתוּ אֵלַיָּה תָּמִיד, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בַּת יְחִידָה
 בֵּין שְׁשֵׁה בָּנִים, וְלִכְּל אוֹתָם שֵׁשֶׁת הַבָּנִים חֶלֶק
 לָהֶם חֶלְקִים וְאוֹצְרוֹת וּמִתְנוּת, וְלֹא לֹא חֶלֶק,
 וְאִין לָהּ יִרְשָׁה כְּלוּם, וְעַל כֵּן זֶה הוּא מִשְׁנִיחַ בָּהּ
 בְּתִשׁוּקָה וְאַהֲבָה יוֹתֵר מִן הַכֹּל.

בְּאַהֲבָה שָׁלוּ הוּא קוֹרֵא לָהּ בַּת. לֹא הִסְפִּיק לוֹ
 זֶה, וְקָרָא לָהּ אָחוֹת. לֹא הִסְפִּיק לוֹ
 זֶה, קָרָא לָהּ אִם בְּשֵׁם אָמוֹ. לֹא הִסְפִּיק לוֹ זֶה,
 קָרָא לָהּ בְּשֵׁמוֹ, שֶׁכֶּתוּב וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצֵא,
 חֲכָמָה וְדָאִי. וְעַל כֵּן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אוֹמְרֵת לָהּ,
 הַמְעַט קִחְתִּיד אֶת אִישִׁי, שֶׁכֵּן אֶהְבַּתוּ נִמְשָׁכָה
 לָךְ אֵלַיִךְ וְעַל זֶה, בְּשִׁעְשׁוּעַ וְאַהֲבָה הָאִם אֶל
 הַבַּת.

מַה הִיא מְשִׁיבָה? לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה. בְּכֹל
 מְקוֹם לָכֵן הִיא שְׁבוּעָה. יִשְׁכַּב, מַה זֶה
 יִשְׁכַּב? אֵלָּא שְׁכִיבָה בְּכֹל מְקוֹם הִיא תִּקּוֹן
 הַנִּקְבָּה לְזָכֵר לְהַכְּנִים בָּהּ צִיּוֹר שֶׁל כָּל הָאוֹתִיּוֹת.
 וְזֵהוּ יִשְׁכַּב, י"ש כ"ב. י"ש זֵהוּ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,

[כ"ב סוד] הסוד של התורה, נקדה טמירה
 שמתעוררים אליה כ"ב אותיות. וזהו יש"ב.
 י"ש - העולם הבא, שכתוב (משלי א) להנחיל
 אוהבי יש. כ"ב - נקדה עליונה שמכניסה כל
 כ"ב האותיות, הסוד של כל התורה. וזהו
 יש"ב. לא כתוב יש"ב עמו יעקב, אלא יש"ב
 עמו, אותו הטמיר שראוי להתעורר אליו,
 והכל בהתעוררות של אותם [שכלם] דודאים,
 והכל כתוב באהבה.

ויבא יעקב מן השדה בערב. ויבא יעקב - זו
 תפארת הקדושה, מאותה השדה
 שלוקחת את כל הברכות, שכתוב בו אשר
 ברכו ה'. בערב, למה בערב? אלא בערב
 שכתוב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה
 לפנות ערב. בזמן שהתעורר יצחק אביו לשדה
 היו ולקח אותו, שחרי יצחק לא מתעורר לשדה
 היו. כיון שהסתלק יעקב משם בערב, השאיר
 את השדה היו ליצחק אביו, והוא עלה באותו
 הזמן למעלה.

מַה כָּתוּב? וַיֵּצֵא לְאֵה לְקִרְאָתוֹ. הַאִם
הָעֲלִיזוֹנָה, לְבֵן הַיְחִיד. וַתֹּאמֶר אֵלַי תְּבוּא,
תַּחַת בְּנֵפִי, לְבָרֶךְ אוֹתְךָ וּלְהַרְוֹת אוֹתְךָ
בְּתַפְנוּקִים וְעֵדוּנִים עֲלִיזוּנִים. הִנֵּה עַת רְצוֹן וְעֹנֵג
לָתֵת לְךָ נַחַת רוּחַ עֲלִיזוֹנָה לְאוֹתָהּ הַשְּׂדֵה מִרְם
שִׁישְׂרָף בַּחוּק שֶׁל יִצְחָק.

בִּיּוֹן שְׁלֻקָּה אֵת יַעֲקֹב תַּחַת בְּנֵפִיהָ, אִזּוּ וַיִּשְׁכַּב
עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא. הוּא - שְׁנִסְתָּר מִן הַכּל.
הוּא - שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַקְּדוּשׁוֹת יוֹצְאוֹת
מִשָּׁם. לֹא כָתוּב יַעֲקֹב, אֶלָּא הוּא, מִי שְׂרָאוּי
לְהַתְעוֹרֵר אֵלֶיהָ.

וְטָרַם מִזְמַן אֵלֶיהָ תַּחַת בְּנֵפִיהָ, מִי שְׁלוּקָה
אוֹתָם הַקְּדוּשִׁים [הַקְּדוּשׁוֹת] וְהַבְּרָכוֹת, לֹא
מִתְמַלֵּא מִהַנְקֻדָּה הַטְּמִירָה, הָעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן
הַהוּא. וְעַל כֵּן הַדּוֹדָאִים מְעוֹרְרִים הַכּל, וְהַכּל
כְּמוֹ שְׁסוּד עֲלִיזוֹן. רְאוּבֵן, מַה זֶה רְאוּבֵן? הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ, שְׁכָתוּב (תהלים מו)
לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ.

וַיִּקַּח לוֹ מִקַּל לְבָנָה וְגו'. מִשָּׁנָה. הִרְצוֹן שֶׁל
הַמַּעֲשֵׂה, קִשְׁרֵי הָאֱמוּנָה, קוֹל הַקּוֹל שֶׁל
הַקּוֹלוֹת, מִתְעוֹרֵר מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. אָנוּ הֵיינו
פְּתוּחֵי עֵינַיִם. הַנִּלְגָּל סוֹכֵב מִמַּעַלָּה לְכַמָּה
צְדָדִים, קוֹל שֶׁל נְעִימוֹת הַתְּעוֹרֵר. הַתְּעוֹרֵרוּ
יְשָׁנִים נְרָדָמִים שֶׁשָּׁנָה בְּנַחֲרֵיהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים
וְלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא רוֹאִים, אֲטוּמֵי אֲזוּנִים, כְּבִדֵי
לֵב, יְשָׁנִים וְאִין יוֹדְעִים, הַתּוֹרָה עוֹמְדַת לְפָנֵיהֶם
וְלֹא מִשְׁנִיחִים וְלֹא יוֹדְעִים בַּמָּה מִסְתַּכְּלִים,
רוֹאִים וְלֹא רוֹאִים. הַתּוֹרָה מְרִימָה קוֹלוֹת:
הַסְתַּכְּלוּ מִפְּשִׁים, יִפְתְּחוּ הָעֵינַיִם וְתִדְעוּ. אִין מִי
שֶׁיִּשְׁנִית, אִין מִי שֶׁיִּרְכִּין אֲזוּנוֹ. עַד מָתִי תִהְיוּ
בְּתוֹךְ הַחֲשִׁכָה שֶׁל רְצוֹנְכֶם? הַסְתַּכְּלוּ לְדַעַת,
וַיִּתְנַגֵּל לָכֶם הָאֹר הַמְּאִיר.

בְּזִמְן שֶׁיַּעֲקֹב הַשָּׁלֵם, מִתּוֹךְ הַצָּרָה שֶׁל הָאָרֶץ
וְרִשׁוֹת אַחֲרָת, בְּתוֹךְ דְּרָגוֹת זְרוֹת דְּחָה
אֶת בָּלָם, וּבְחַר חֶלֶק גּוֹרְלוֹ וַנִּחַלְתּוּ, הָאֹר מִתּוֹךְ
הַחֲשִׁכָה, חֲכָמָה מִתּוֹךְ תַּפְּשׁוֹת, וְכִבֵּד אֶת
רַבּוֹנוֹ, בְּשִׁתְּיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַרְשׁוֹת שֶׁל אֵל זָר.

עַל בֶּן כְּתוּב (ישעיה כט) לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא
עָתָה פָּנָיו יִחְוָרוּ.

וַיִּבְקַח לוֹ יַעֲקֹב (בראשית ל), בָּחַר לוֹ לְחֻלְקוֹ וּלְגוֹרְלוֹ,
מִקַּל לְבָנָה לַח, צַד יָמִין, גִּזּוֹן לְבָן. לַח, הוּא
צַד שֶׁל הַיָּמִים. וְלוֹז, זֶה צַד שֶׁל הַשָּׁמַיִל, אָדָם
בְּוֹרֵד. וְעַרְמוֹן, כָּלוּל זֶה בְּזֶה. וְכָלֵם אוֹחֵז הַיָּמִין
הַלְבָּן בְּצַבְעוֹ וְעוֹלָה בָהֶם, שְׂכַתוּב מִחֲשֵׁף הַלְבָּן,
שָׂאֵף עַל גַּב שְׂאוּחֵז לְשָׁנֵי הַצְּדָדִים, לוֹקַח [נוֹטָה]
חֻלְקוֹ לְצַד יָמִין, וְנִחְקַק בְּכָלֵם, בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה,
אִז נִקְרָא גֵבֶר שָׁלֵם, שָׁלֵם בְּכֹל.

מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? (שם) וְהָיָה בְּכֹל יַחַם הַצֵּאֵן
הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׁם יַעֲקֹב אֶת הַמְקֻלוֹת וְגו'.
סֵתֵר הַסִּתְרִים לְחֻכְמֵי לֵב נִמְסֵר. בְּתוֹךְ מַחְנֹת
עֲלִיזִים קְדוֹשִׁים יֵשׁ מְדֻרְגוֹת עֲלִיזוֹת אֱלֹהֵי עַל אֱלֹהֵי,
אֱלֹהֵי פְּנִימִים וְאֱלֹהֵי לְבַחוּץ. אֱלֹהֵי הַפְּנִימִים
מִתְחַבְּרִים בְּמִלְךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִתְחַבְּרִים בְּיִשְׂרָאֵל,
בְּנִים קְדוֹשִׁים לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֱלֹהֵי נִקְרָאוֹת

הצאן המקשרות, מחנות של אלו מקשרות, מעלה
ומטה.

בשעה שהתשוקה שלהם לגבי הוחר העליון
של מעלה, עמוד האמצעי, יעקב השלם
לקח אותם המקלות, תפלין של ראש, ברהטים,
מקום ומושב, להנחת התפלין. ומכאן לוקחים
אור וזיו כל החילות ומחנות העליונים, אלו
שמתקשרים למעלה ומתקשרים למטה. כיון
שאלו לוקחים מתוך הרהטים שקתות המים, אז
אלו היו מקורות ונביעות להוריד למטה ולתת
לכלם.

ומשום כך הפריש יעקב בין המדרגות העליונות
הקדושות למדרגות האחרות של שאר
העמים, כמו שנאמר (בראשית ל) וישת לו עדרים
לברו ולא שתם על צאן לבן. ואלו עדרים הפריד
לו לעצמו, שלא יהיה לו חלק בשאר האמות,
וכמו שהפריש לו מדרגות האמונה למעלה לחלקו
ולגורלו, כך צריך להפריש מדרגות של מחנות

קדושים לְמִטָּה, לְקָשֶׁר אוֹתָם עִמּוֹ בְּאֵלוֹ תְּהִיכְלוֹת
שֶׁל תְּגִבִּירָה.

וְכֻלָּם רְשׁוּמִים בְּסִימָן שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁיִּשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים לְמִטָּה בֵּין כָּל שְׂאֵר
הָאֲמוֹת, אִף מִדְּרָגוֹת שֶׁל מַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים רְשׁוּמִים
הֵם לְחֶלְקוֹ [שֶׁל מְקַדְשָׁה] שֶׁל תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּין כָּל
שְׂאֵר הַחִילוֹת וּמַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים. וְעַל זֶה בֵּרַר יַעֲקֹב
אֶת אֱלֹהֵי לְחֶלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ, רְשׁוּמִים לְחֶלֶק [בְּסוּד] שֶׁל
הָאֲמוֹנָה, [מִשׁוּם כִּי בְּתוֹב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְיִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ. יְהוָה עֲלִיּוֹן
הוּא, בֵּרַר חֶלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ סוּד הָאֲמוֹנָה] אִף כִּי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בֵּרַר לוֹ מִכָּל שְׂאֵר צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.

וּמַחְנוֹת עֲלִיּוֹנִים נִפְרָדִים אֵלֶיךָ מֵאֵלֶיךָ. בְּשַׁעַת שְׁזִיחָה
שֶׁל אֵשׁ בְּהֶאֱרַת הַשְּׂכִינָה מִתְּנַלָּה, כָּל
הַמִּדְּרָגוֹת הָאֲחֵרוֹת הָאֵלֶיךָ מִתְּבַיְשׁוֹת, וּמִתְּכַסּוֹת
מִהִזְחָה הַהוּא, וְלֹא יָכֻלוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְכֻלָּם אֵלֶיךָ
הַתְּקוּנִים [מִדְּרָגוֹת] הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם תְּקוּנִים שְׁלֹוֹ.
בְּשַׁעַת שְׂמִתְנַלָּה הִזְחָה הַהוּא, מִיָּד שְׂמִחִים וְעוֹלִים
לְהִתְקַרֵּב עִמּוֹ וּלְהִתְקַשֵּׁר אֵצֶלְךָ, וְהוּא בָּהֶם נִתְקַן,

וְסוּד זֶה - (בראשית ל) וְהָיָה הָעֵטָפִים לְלֶבֶן וְהַקְּשָׁרִים
לְיַעֲקֹב.

וְצָרִיךְ לְבָרַר [לְבָרַר] וּלְהַבְדִּיל מִדְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת [ס"א
לְחֻלְקוֹ] שֶׁל חֻלְקוֹ מֵאֵלּוּ הַמְּדְרָגוֹת שֶׁל שְׂאֵר
הָעַמִּים, וּבְכָלֵם צָרִיךְ יַעֲקֹב הַקְּדוּשׁ [בְּכוֹר שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהִתְקַרֵּב], וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פָּתַב בְּתוֹרָה,
אֲמוֹנָה שְׁלוֹ, בְּתוֹךְ צִדְרֵי [ס"א סְתָרִי] מַלְאִים אֵלּוּ. אֲשֶׁרֵי
חֻלְקוֹ.

וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים.
בְּמִשְׁנָה. חֲזָקֵי הַשָּׂרִים וְקוֹפִים מִלְּמַעְלָה,
וְלַהֵט הַחֶרֶב הַשְּׂנוֹנָה מִמֶּנָּה עַל כָּל [בְּמַח] הַצְּבָאוֹת
וְהַמַּחְנוֹת.

אוֹתָהּ הַחֶרֶב הַלּוֹהֶטֶת הִיא חֶרֶב אֲדָמָה, שְׂפָתוֹב
[ישעיה לז] חֶרֶב לַח' מְלֹאָה דָם. הַחֶרֶב הַזֹּאת
שֶׁתְּלוּיָהּ בַּחַיִּים הַחַפּוּדִים, הֵם שְׂפֹת־הַפְּכִים לְבַמָּה
צוּרוֹת. הוּא נְשִׁים, הוּא גְבָרִים, בְּצִדְדֵים רַבִּים,
נְפָרְדוֹת הַצּוּרוֹת הַאֲחֵרוֹת לְבַמָּה דְרָגוֹת.

מִהַצָּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים הֵם יוֹצְאִים, שְׁמַת־יְחָדִים
 בְּיַחְדָּד בְּקֶשֶׁר. אֵלֹהֵי הַקְּדוּשִׁים נִשְׁאַבִּים
 תָּמִיד מִטַּל הַשָּׁמַיִם. הַשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים מִתְתַקֵּן
 בָּהֶם. [ועל זה אמר משמני הארץ ונתקון] בְּאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שֶׁל
 הָעוֹלָם נַעֲשׂוּ לְעִמּוּדֵי הַכֶּסֶף. כֻּלָּם מְרֻנְלִיּוֹת
 וְאִיבָרִים וְעִמּוּדִים, לֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָם מִתּוֹךְ הַשֵּׁם
 הַזֶּה, הֵם הַקְּשָׁרִים שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁפָּתַח לְחֻלְקוֹ
 וְנִקְשָׁרִים בַּשֵּׁם הַזֶּה, כֻּלָּם יִצְאוּ [בְּעֶרְבָא].

וַיַּעֲקֹב, כְּשֵׁיִצְאָ לְלֶכֶת לְדָרְכּוֹ, הִקִּיפוּ אוֹתוֹ
 לְאַרְבַּעַת צְדָדִים. לְאַרְבַּע הַזּוּיּוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם שָׁמְרוּ אוֹתוֹ. בְּשָׁעָה קִלְחָה הַתְּרַנֵּשׁ מִהָעֵץ
 [מִהַמְּקוֹם] שְׁלֹמֶעֱלָה לְשֹׁמֵר אֶת הָעֵץ שְׁלֹמֶטָה, וְאִז
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מִחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. אִז
 וַיִּקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא מִחֲנֵים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּי רָאָה אֶת שְׁלֹמֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
 שְׁלֵא רָצָה לְלֶכֶת אֶלָּא בְּרִשּׁוֹתוֹ שֶׁל לְבָן.
 וְאִם הֵאמַר, בְּפַעַם אַחֲרַת לְמָה לֹא? אֶלָּא מִשּׁוּם
 שֵׁיַעֲקֹב פָּתַח שְׁלֵא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, וַיִּשְׁתַּלְּמוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרִי

השִׁבְטִים בְּאֶרֶץ אַחֲרַת. וְעַל כֵּן, כִּיּוֹן שְׂרָאָה
 שֶׁהִגִּיעָה הַשָּׁעָה שֶׁל בְּנֵי־מִין, בָּרַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ. כִּיּוֹן שֶׁנּוֹלַד בְּנֵי־מִין,
 נִקְשְׂרָה הַשְּׂכִינָה עִם כָּל הַשִּׁבְטִים, וְנִטְלָה אֶת
 הַבַּיִת עִמָּם. וַיַּעֲקֹב הָיָה יוֹדֵעַ בְּרוּחַ הַחֲכָמָה,
 שֶׁכִּאֲשֶׁר יִשְׁתַּלְּמוּ שָׁנִים עֶשְׂרֵי הַשִּׁבְטִים, שֶׁהַשְּׂכִינָה
 תִּתְקַשֵּׁר עִמָּהֶם וְרַחֵל תָּמוּת, וְהוּא נוֹטֵלֵת אֶת
 הַבַּיִת.

וּבֵא וּרְאֵה, כִּי לְמַדְנֹו, הָעוֹלָם הִתְחַתּוֹן רְאוּי לוֹ
 לַיַּעֲקֹב כְּמוֹ שְׂרָאוּי לְמֹשֶׁה, אֲלֵא שְׂלֵא יִכְלָה
 עַד שֶׁהָיוּ שָׁנִים עֶשְׂרֵי שִׁבְטִים בַּבַּיִת לְהִתְקַשֵּׁר
 עִמָּהֶם, וְאִזּוּ נִדְחָתָה רַחֵל, וְהוּא נִטְלָה אֶת הַבַּיִת
 עִם כָּל הַשִּׁבְטִים וְהִיָּתָה עֶקֶר הַבַּיִת, וְאִזּוּ (תהלים קיג)
 מוֹשִׁיבֵי עֶקֶרֶת הַבַּיִת. אָמַר יַעֲקֹב, הִנֵּה הִגִּיעַ הַיּוֹמָן
 שֶׁיִּשְׁתַּלְּמוּ שָׁנִים עֶשְׂרֵי הַשִּׁבְטִים, וְיִדְאֵי שֶׁהָעוֹלָם
 שֶׁלְמַעַלָּה יָרַד לוֹ לַבַּיִת וַיִּתְקַשֵּׁר [הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה יָרַד לוֹ
 בְּבֵיתוֹ וְהִתְקַשֵּׁר] בָּהֶם, וְהָעֲנִיָּה הַזֹּאת נִדְחִית לְפָנָיו. אִם
 תָּמוּת כָּאֵן, לֹא יֵצֵא מִכָּאֵן לְעוֹלָמִים. וְלֹא עוֹד,
 אֲלֵא בְּאֶרֶץ הַיּוֹ לֹא רְאוּי לְהַשְׁלִים אֶת הַבַּיִת.

מִשׁוּם כָּךְ, (בראשית ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רָחֵל אֶת
 יוֹסֵף, מִתָּרֵם שֵׁשֶׁת־לָמוֹ הַשָּׂבָטִים.

שָׁמַע רַבִּי שְׂמַעוֹן, אָמַר, וְדַאי שָׁפַל דְּבָרֵי רַבִּי
 יְהוּדָה יָפִים, וְזֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְאִם
 תֵּאמַר, לָמָּה לֹא הִלֵּךְ לוֹ לְדַרְכּוֹ מִיָּד? אֵלֶּא כֹּל
 זְמַן שָׁרְחֵל לֹא הִתְעַבְּרָה מִבְּנֵימִין, הִתְעַכְּבַּ שָׁם.
 בִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁל בְּנֵימִין, בָּרַח, וְלֹא בִקֵּשׁ
 רְשׁוּת, כִּדְרֵי שְׂלֵא יִתְעַכְּבַּ שָׁם, וְהִתְחַבֵּר יַעֲקֹב עִם
 כָּל הַשָּׂבָטִים בַּמָּקוֹם שֶׁצָּרִיךְ. ע"כ סתרי תורה